

DIAGNOZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO
I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE MIASTA
KOSTRZYN NAD ODRĄ.

KOSTRZYN NAD ODRĄ, CZERWIEC 2016 r.

I. WSTĘP – METODOLOGIA.....	4
II. CHARAKTERYSTYKA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ.....	7
1. MIASTO KOSTRZYN NAD ODRĄ NA TLE POWIATU GORZOWSKIEGO.....	7
2. ZJAWISKA SPOŁECZNE.....	9
2.1. Demografia	10
2.2. Ubóstwo	11
2.3. Bezrobocie	16
2.4. Wspieranie rodzin i piecza zastępcza	20
Karta Dużej Rodziny	20
Asystentura rodziny	22
Rodziny zastępcze	23
Świadczenia rodzinne i alimentacyjne	24
2.5. Uzależnienia.....	31
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	31
Poradnia Leczenia Uzależnień „Nowy Dworek”	34
2.6. Niepełnosprawność.....	35
Środowiskowy Dom Samopomocy.....	37
2.7. Sytuacja osób starszych	39
2.8. Przemoc w rodzinie	42
2.9. Przestępczość.....	44
Bezpieczeństwo mieszkańców	45
2.10. Bezdomność.....	47
3. ZJAWISKA GOSPODARCZE.....	49
4. ZJAWISKA ŚRODOWISKOWE.....	52
4.1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego. Charakterystyka i ocena stanu aktualnego.....	52
4.2. Gospodarka wodno – ściekowa.....	54
4.2.1. Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do picia.....	54
4.2.2. Odprowadzanie ścieków.....	54
4.3. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA.....	55
4.4. Oddziaływanie hałasu. hałas drogowy i kolejowy.....	57
5. ZJAWISKA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNE.....	59
5.1. struktura przestrzenno – funkcjonalna miasta.....	59
5.2. Sieć komunikacyjna.....	61
5.3. Sieć gazowa.....	64
5.4. Energia cieplna.....	65

5.5. Energia elektryczna.	65
6. ZJAWISKA TECHNICZNE.	66
III. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.	68
IV. ZGŁASZANE WNIOSKI.	72
V. METODOLOGIA WYBORU OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARÓW DO REWITALIZACJI.	77
VI. WSKAŹNIKI DELIMITACYJNE.	84
1. PODSYSTEM SPOŁECZNY.	84
2. PODSYSTEM GOSPODARCZY.	94
3. PODSYSTEM ŚRODOWISKOWY.	95
4. PODSYSTEM PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNY.	97
5. PODSYSTEM TECHNICZNY.	99
6. zbiorcza analiza wskaźników.	102
VII. WYZNACZENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARÓW DO REWITALIZACJI.	104
1. OBSZARY ZDEGRADOWANE.	104
2. OBSZARY DO REWITALIZACJI.	108
Spis Rysunków	111
Spis Tabel	112
Spis Wykresów.	115

I. WSTĘP – METODOLOGIA.

Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777), określone zostały zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Ponadto ustawa ta doprecyzowała pojęcie rewitalizacji oraz ujednoliciła warunki i procedury poprawnego jej prowadzenia przez samorządy, w tym Miasto Kostrzyn nad Odrą.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji. Interesariuszami rewitalizacji są m.in.: mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą lub społeczną, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne.

Kompleksowe postrzeganie rewitalizacji związane jest z faktem, iż miasto i zachodzące w nim procesy są efektem nawarstwienia się na jego obszarze wielu zjawisk, często negatywnych obejmujących m.in. sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzennie – funkcjonalną czy techniczną. Wczesne zauważenie zjawisk negatywnych występujących na obszarze miasta i zapobieganie ich rozwojowi poprzez zaplanowanie odpowiednich działań doprowadzi do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów, których dotyczą.

Obszar miasta znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1) *gospodarczych* – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub

- 2) *środowiskowych* – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) *przestrzenno – funkcjonalnych* – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) *technicznych* – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Tak więc o obszarze problemowym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery społecznej, ale również w odniesieniu do sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej czy technicznej. Podstawowym kryterium wskazania obszaru jako „kryzysowego” i wskazania go jako obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji jest fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza niż średnia dla danego obszaru.

Delimitacji tj. wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą dokonano na podstawie określenia wskaźników pozwalających na wyznaczenie obszaru kryzysowego, przy uwzględnieniu znaczenia czynników wpływających na rozwój obszaru i wynikających z kryteriów przyjętych dla działań rewitalizacyjnych. Przy wyborze ww. wskaźników pomocne były dane ilościowe i jakościowe, zebrane na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu tj. Diagnozy społeczno – gospodarczej służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą. Przy wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji podzielono teren całego Miasta Kostrzyn nad Odrą na jednostki urbanistyczne – strefy, których analizę przedstawiono w tabeli nr 39.

Jednym z warunków prowadzenia rewitalizacji jest jej jawność i przejrzystość, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy rewitalizacji na każdym jej etapie (partycypacja społeczna). Na etapie opracowania niniejszego dokumentu tj. diagnozy społeczno – gospodarczej służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, warunek partycypacji społecznej spełniony został m.in. przez ogłoszenia w prasie miejscowej o przystąpieniu do sporządzenia przedmiotowej diagnozy („Samorządny Kostrzyn”, marzec 2016 rok), poprzez informację na stronie internetowej Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą (m.in. stworzenie odrębnej zakładki *Rewitalizacja*), poprzez badania społeczne w formie ankiet dostarczone do mieszkańców miasta (m.in. do szkół, administratorów budynków mieszkalnych, udostępnienie w Urzędzie Miasta Kostrzyn nad Odrą, w dniach od 15 marca 2016 r. – 22 kwietnia 2016 r.), spotkania z administratorami budynków mieszkalnych znajdujących się na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą (w dniu 31 marca 2016 roku), podjęcie współpracy z Radą Miasta Kostrzyn nad Odrą poprzez przekazanie ogólnych informacji dot. rewitalizacji oraz wyznaczenie przez Radę Miasta Kostrzyn nad Odrą spośród jej członków osób do współpracy z Zespołem Zadaniowym do spraw opracowania „Diagnozy społeczno – gospodarczej służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą” (powołany Zarządzeniem nr 58/2016 Burmistrza Miasta Kostrzyn nad Odrą z dnia 23 lutego 2016 roku w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego do spraw opracowania diagnozy społeczno - gospodarczej).

Po przeprowadzeniu badań społecznych w formie ankiet podano do publicznej wiadomości w dniu 22 kwietnia 2016 roku (strona internetowa Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą oraz miesięcznik lokalny „Samorządny Kostrzyn”) informację o rozpoczęciu spotkań z mieszkańcami dotyczących opracowywania niniejszej diagnozy.

Na spotkaniach z mieszkańcami, które odbyły się w dniach: 06 maja 2016 r. (Gimnazjum nr 2, ul. Mikołaja Reja 32A), 10 maja 2016 r. (Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Ludwika Banaszaka 1), 11 maja 2016 r. (Pałac Ślubów, ul. Mikołaja Kopernika 1), 12 maja 2016 r. (Klub Osiedlowy KCK, ul. Osiedle Leśne 5) został zaprezentowany wstępny projekt przedmiotowej diagnozy, a celem spotkań było zebranie dodatkowych uwag ustnych do przygotowywanego projektu dokumentu.

Niniejsza Diagnoza zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji służy wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

II. CHARAKTERYSTYKA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ.

1. MIASTO KOSTRZYN NAD ODRĄ NA TLE POWIATU GORZOWSKIEGO.

Miasto Kostrzyn nad Odrą leży u ujścia rzeki Warty do rzeki Odry, w zachodniej części Kotliny Gorzowskiej, na granicy z Niemcami (gmina przygraniczna Küstriner Vorland). Pod względem administracyjnym jest wydzielonym miastem województwa lubuskiego i należy do powiatu gorzowskiego. Jego położenie określają współrzędne geograficzne: 52°35' szerokości geograficznej północnej oraz 14°40' długości geograficznej wschodniej. W granicach miasta znajdują się tereny położone między rzekami Wartą i Odrą, a współczesne miasto rozbudowało się na prawym, północnym brzegu Warty. Powierzchnia Miasta Kostrzyn nad Odrą wynosi 4 617 ha i stanowi 3,7% powierzchni powiatu gorzowskiego oraz 0,3% województwa lubuskiego.

Rysunek 1. Położenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014 – 2023.

Miasto Kostrzyn nad Odrą graniczy:

- od północy – z gminami Boleszkowice i Dębno, należącymi do powiatu myśliborskiego (woj. zachodniopomorskie);
- od wschodu z gminą Witnica (powiat gorzowski);
- od południa z gminami Słońsk (powiat sulęciński) i Górzycą (powiat słubicki);
- od zachodu poprzez Odrę graniczy z niemieckimi gminami Bleyen-Genschmar oraz Küstriner Vorland.

Odległości z Kostrzyna nad Odrą do innych miast, w linii prostej wynoszą:

- Gorzów Wielkopolski – 42 km;
- Zielona Góra – 93 km;
- Słubice – 27 km;
- Poznań – 155 km;
- Szczecin – 94 km;
- Warszawa – 433 km;
- Berlin – 85 km.

W celu identyfikacji zjawisk negatywnych zachodzących w mieście Kostrzyn nad Odrą, przeprowadzono analizę wybranych danych pozwalającą na odróżnienie zjawisk faktycznie kryzysowych od typowych zjawisk zachodzących w mieście. W tym celu dokonano porównania wybranych danych z obszaru miasta Kostrzyn nad Odrą na tle powiatu gorzowskiego.

Analiza wybranych danych statystycznych dotyczących obszaru Miasta Kostrzyn nad Odrą w odniesieniu do sytuacji w powiecie gorzowskim wykazała, iż sytuacja miasta na tle powiatu gorzowskiego kształtuje się w zakresie wartości ujemnych, jeśli chodzi np. o potrzeby miasta m.in. w przypadku turystycznych obiektów noclegowych czy mieszkań oddanych do użytkowania na 10 tys. ludności. Dodatnia wartość dotyczy m.in. zjawiska ze sfery gospodarczej, a dotyczącego liczby podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.

2014	Liczba	miejsowości	1	
		sołectw	-	
	Powierzchnia w km ²		46	

WYBRANE DANE STATYSTYCZNE	2012	2013	2014	Powiat 2014
Ludność	18125	18155	18155	70791
Ludność na 1 km ²	393	393	393	58
Kobiety na 100 mężczyzn	103	103	103	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,7	56,8	58,1	54,3
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3489	3488	3939	3313
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3219	3306	3808	3228
Turystyczne obiekty noclegowe ^a	3	2	2	14
Porady udzielone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	4	4	5	3
Lesistość w %	38,7	38,7	38,7	44,5
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	36	22	18	34
Pracujący ^b na 1000 ludności	353	373	393	190
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	3,5	3,5	2,4	4,7
Ludność - w % ogółu ludności - korzystająca z instalacji ^c :				
wodociągowej	98,3	98,3	99,9	91,6
kanalizacyjnej	92,5	92,6	92,8	55,4
gazowej	94,2	94,0	65,5	38,9
Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	1916	1932	1943	1616

Tabela 1. Wybrane dane statystyczne Miasta Kostrzyn nad Odrą na tle powiatu gorzowskiego.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015 r., Urząd Statystyczny w Zielonej Górze.

2. ZJAWISKA SPOŁECZNE.

Diagnoza społeczna Miasta Kostrzyn nad Odrą jest wielopłaszczyznowym opisem warunków życia ludności miasta. Obraz mieszkańców w diagnozie odnosi się do środowisk, które radzą sobie w obecnych realiach społeczno – gospodarczych oraz do grup społecznych, które nie są w stanie funkcjonować samodzielnie i wymagają instytucjonalnego wsparcia społecznego. W diagnozie przedstawiono obszary dotyczące sytuacji osób i rodzin, które są bezradne wobec pojawiających się przed nimi problemów, a tym samym zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Diagnoza jest podstawą do: zdefiniowania podstawowych problemów społecznych miasta i wyjaśnienia ich przyczyn, określenia grup społecznych zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, określenia zasobów

infrastruktury społecznej, zaspokajania potrzeb społecznych, rozwiązywania problemów społecznych oraz reintegracji społecznej. Diagnoza powstała w oparciu o materiały zebrane do „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2016 – 2026”, która jest wieloletnim dokumentem programowym, stanowiącym podstawę do realizacji pewnych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu poprawy negatywnych zjawisk występujących w obrębie danej społeczności.

2.1. DEMOGRAFIA

Dane demograficzne to istotne informacje związane z liczbą ludności na danym terenie oraz szczegółowa informacja o prawidłowościach rozwoju ludności w konkretnych warunkach gospodarczych i społecznych badanego obszaru. Zatem jest to istotny czynnik w planowaniu działań jednostki samorządu terytorialnego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Na podstawie danych ze strony internetowej Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze w tabeli poniżej przedstawiono szczegółowe dane demograficzne Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Rodzaj danych	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba kobiet	9 186	9 196	9 178	9 217	9 224
Liczba mężczyzn	8 890	8 915	8 947	8 938	8 931
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (do 14 r.ż.)	3 043	3 043	3 043	3 046	3 014
Ludność w wieku produkcyjnym (K: 15-59, M: 15-64)	12 397	12 357	12 239	12 141	12 041
Ludność w wieku poprodukcyjnym	2 636	2 711	2 843	2 968	3 100
Ludność w wieku 15-19 lat	1 069	1 038	1 024	1 003	955
Ludność w wieku 70 lat i więcej	1 472	1 525	1 549	1 571	1 588
Liczba ludności w Kostrzynie nad Odrą – ogółem	18 076	18 111	18 125	18 155	18 155

Tabela 2. Dane demograficzne Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014 (źródło – US w Zielonej Górze).

2.2. UBÓSTWO

Ubóstwo jest pojęciem, które nie jest jednoznacznie zdefiniowane. W literaturze przedmiotu funkcjonują różne jego ogólne definicje. Jednakże ubóstwo z reguły wiązane jest z faktem niezaspokojenia pewnych podstawowych potrzeb na pożądanym poziomie. Najczęściej w badaniach przyjmuje się tzw. finansową definicję ubóstwa, gdzie ubóstwem określa się sytuację, w której gospodarstwo domowe nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi (zarówno środkami pieniężnymi w postaci dochodów bieżących i dochodów z poprzednich okresów jak i w formie nagromadzonych zasobów materialnych) pozwalającymi na zaspokojenie jego podstawowych potrzeb. Przy ocenie ubóstwa istotnym jest wskaźnik minimum egzystencji i minimum socjalnego określany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych oraz kryterium dochodowe przyjęte w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej uprawniające do pomocy publicznej.

Minimum egzystencji - zwane także minimum biologicznym, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia i rozwoju psychofizycznego człowieka. Zaspokajanie potrzeb na tym poziomie i zakresie rzeczowym umożliwia jedynie przeżycie.

Minimum socjalne – wskaźnik społeczny mierzący koszty utrzymania gospodarstw domowych. Zakres i poziom zaspokajanych potrzeb według tego modelu winny zapewniać takie warunki życiowe, by na każdym z etapów rozwoju człowieka umożliwić reprodukcję jego sił życiowych, posiadanie i wychowanie potomstwa oraz utrzymanie więzi społecznych.

Głównym realizatorem zadań z zakresu pomocy społecznej w Mieście Kostrzyn nad Odrą jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą. Podstawowym trzonem jego działalności jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej w oparciu o instrumenty, określone w ustawie o pomocy społecznej, a więc podejmowanie takich działań, których celem jest udzielanie osobom różnych form wsparcia, pozwalających na przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać przy wykorzystaniu własnych umiejętności, możliwości, zasobów i uprawnień.

Nie można mówić o prawidłowym rozwiązywaniu problemów społecznych bez stosowania pomocy w formie pracy socjalnej. Pracą socjalną objęte są właściwie wszystkie kategorie osób i rodzin korzystających z pomocy. Poniższa tabela przedstawia ogólną charakterystykę osób i rodzin objętych pomocą społeczną oraz liczbę środowisk, które tylko objęte były pracą socjalną w poszczególnych latach. Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej

w Kostrzynie nad Odrą wskazują, że liczba osób korzystających z pomocy w latach 2010 – 2014 jest każdego roku zbliżona.

Powód udzielanej pomocy	Lata				
	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	458	521	548	598	654
Bezrobocie	256	224	229	254	226
Długotrwała choroba	279	218	232	244	235
Niepełnosprawność	109	102	108	105	145
Potrzeba ochrony macierzyństwa	39	35	39	41	34
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	154	146	138	119	110
Alkoholizm	13	13	7	10	12
Narkomania	11	10	13	13	11
Bezdomność	33	36	46	43	35
Trudności w przystosowaniu po wyjściu z zakładu karnego	18	14	12	17	18

Tabela 3. Powody udzielania pomocy rodzinom w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

Dożywianie dzieci w szkołach oraz pomoc w formie świadczenia rzeczowego z przeznaczeniem na zakup żywności realizowane jest w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Dzieci korzystające z bezpłatnych posiłków w szkole pochodzą z rodzin o najniższych dochodach, bezrobotnych, dotkniętych chorobą alkoholową. Dla niektórych dzieci jest to jedyny gorący posiłek w ciągu dnia. Pomocy w formie bezpłatnych posiłków Ośrodek udziela również osobom starszym, samotnym, nie posiadającym własnego źródła dochodu.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku określiła wypłaty zasiłków stałych i opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne jako zadanie zlecone gminie i dotowane przez budżet państwa. Zmiana w/w ustawy określiła przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych i opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały od 1 sierpnia 2009 roku jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

Osobom potrzebującym była udzielana pomoc, a formy pomocy oraz liczbę osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej przedstawiono w tabeli nr 4.

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie w latach 2010 - 2014				
	2010	2011	2012	2013	2014
Zasiłki okresowe	227	219	245	275	268
Mieszkania chronione	1	1	5	1	2
Dożywianie (Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”)	1 365	1 345	1 350	997	1 091
Usługi opiekuńcze	54	51	79	61	429
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2	0	0	2	11
Sprawienie pogrzebu	0	0	1	3	1
Zasiłki celowe specjalne	21	11	8	13	22
Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej	29	31	37	41	46
Zasiłki stałe	140	143	145	149	148
Świadczenia zdrowotne	139	143	152	147	148

Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

Inną formą pomocy osobom najuboższym, oferowaną przez Miasto Kostrzyn nad Odrą jest dodatek mieszkaniowy. Wypłata dodatków mieszkaniowych odbywa się na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013r. poz. 966 ze zm.).

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom uprawnionym, tj. osobom, które spełniają jednocześnie 3 warunki:

1. Posiadają tytuł prawny do lokalu, czyli najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych (dotyczy to zarówno mieszkań będących własnością miasta - czyli lokali komunalnych, mieszkań zakładowych, czy też mieszkań w domu prywatnym czynszowym jak i mieszkań wynajmowanych na wolnym rynku), członkom spółdzielni mieszkaniowych zamieszkującym na podstawie spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, osobom zajmującym lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom lokali mieszkalnych, innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem (na podstawie umowy użyczenia), osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego,

ale oczekującym na dostarczenie przysługującego im lokalu zamiennego lub socjalnego.

2. Jeżeli średni dochód miesięczny na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% w gospodarstwie wieloosobowym. Kwota najniższej emerytury od 1 marca 2016 roku wynosi 882,56 brutto.

3. Normatywna powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego nie może przekraczać:

- 35 m² dla 1 osoby
- 40 m² dla 2 osób
- 45 m² dla 3 osób
- 55 m² dla 4 osób
- 65 m² dla 5 osób
- 70 m² dla 6 osób, a w razie zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym większej ilości osób, dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię tego lokalu o 5 m².

Normatywna powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego powiększa się o 15 m², jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku inwalidzkim lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Rok	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Wysokość dodatku mieszkaniowego (w zł)	Liczba wydanych decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy
2010	3 073	473 390,82	502
2011	2 852	482 106,22	501
2012	2 962	521 469,98	508
2013	2 905	538 847,70	496
2014	2 953	589 643,43	488

Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe wypłacane przez Miasto Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014 (źródło – Referat Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miasta w Kostrzynie nad Odrą).

Rysunek 2. Ubóstwo.

Na podstawie zebranych danych (pozyskane dane za 2015 rok) dotyczących negatywnych zjawisk społecznych w zakresie kryterium ubóstwa, a obejmujących badane sfery, takie jak: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek docelowy (w tym dożywianie), wyznaczone zostały obszary występowania tych zdarzeń na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą.

Analiza negatywnych zjawisk społecznych w zakresie ubóstwa wykazała jego największe nagromadzenie w centrum miasta, zwłaszcza w rejonie osiedli mieszkaniowych (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna) pomiędzy ul. Władysława Sikorskiego, ul. Piastowską, ul. Dworcową a ul. Niepodległości oraz ul. Władysława Sikorskiego, ul. Mikołaja Kopernika, ul. Gorzowską a ul. Osiedlową. Największe natężenie ww. zjawiska występowało również na obszarze byłej jednostki wojskowej – teren tzw. koszar wojskowych, przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna) oraz przy ul. Zielonej (rysunek nr 2).

2.3. BEZROBOCIE

Bezrobocie jako zjawisko społeczne, w którym część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów, ma znaczący wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka, zwłaszcza w przypadku długookresowości. Analizując liczbę bezrobotnych, należy zwrócić uwagę przede wszystkim na:

- odsetek bezrobotnej młodzieży wśród zarejestrowanych,
- liczbę długotrwale bezrobotnych,
- wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych,
- staż pracy osób bezrobotnych.

W tabeli nr 6 przedstawiono analizy bezrobocia w latach 2010 – 2014 na podstawie danych z Filii Powiatowego Urzędu Pracy w Kostrzynie nad Odrą.

Rok	Liczba osób bezrobotnych wg stanu na koniec danego roku
2010	472
2011	448
2012	403
2013	411
2014	272

Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych w latach 2010 – 2014 (źródło – Powiatowy Urząd Pracy Filia Kostrzyn nad Odrą).

Wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy największą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym. Dane dotyczące osób bezrobotnych ze względu na wykształcenie przedstawiono w tabeli nr 7.

Wykształcenie osób bezrobotnych	Lata				
	2010	2011	2012	2013	2014
Wyższe	49	61	41	46	33
Średnie ogólnokształcące	78	109	90	93	55
Średnie zawodowe	46	49	46	47	25
Zasadnicze zawodowe	143	102	122	108	74

Podstawowe	156	127	104	117	85
-------------------	-----	-----	-----	-----	----

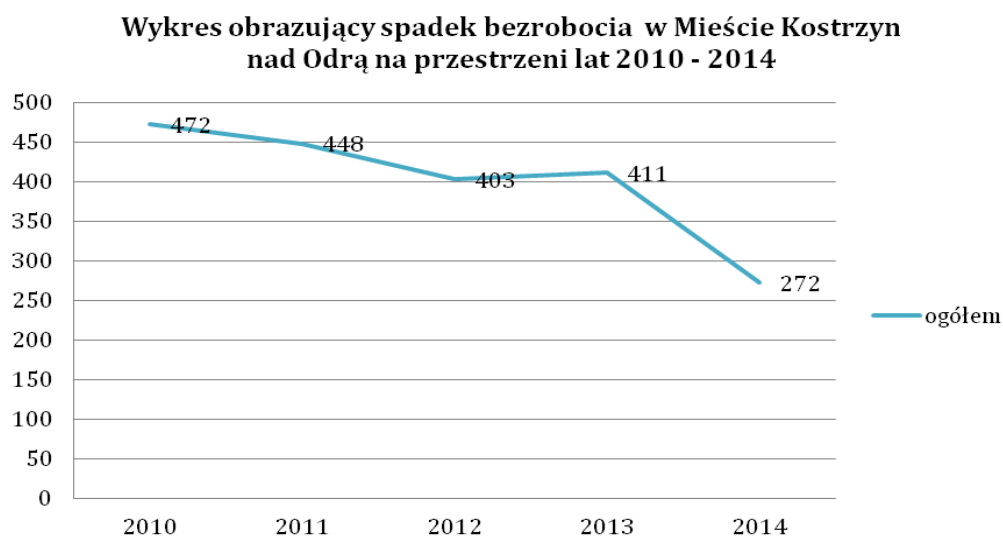
Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych wg poziomu wykształcenia w latach 2010 – 2014 (źródło - PUP Filia Kostrzyn nad Odrą).

W tabeli poniżej przedstawiono również dane dotyczące struktury wiekowej osób bezrobotnych. Na przestrzeni omawianych lat można zauważyć spadek bezrobocia w większości grup wiekowych i jest stosunkowo zrównoważony, biorąc pod uwagę wiek osób bezrobotnych.

Liczba osób bezrobotnych wg wieku	Lata				
	2010	2011	2012	2013	2014
18 – 24 lat	82	81	61	69	30
25 – 34 lat	122	132	117	110	63
35 – 44 lat	77	63	61	66	54
45 – 54 lat	121	102	103	85	60
55 – 59 lat	56	53	44	58	46
Powyżej 60 lat	14	17	17	23	19

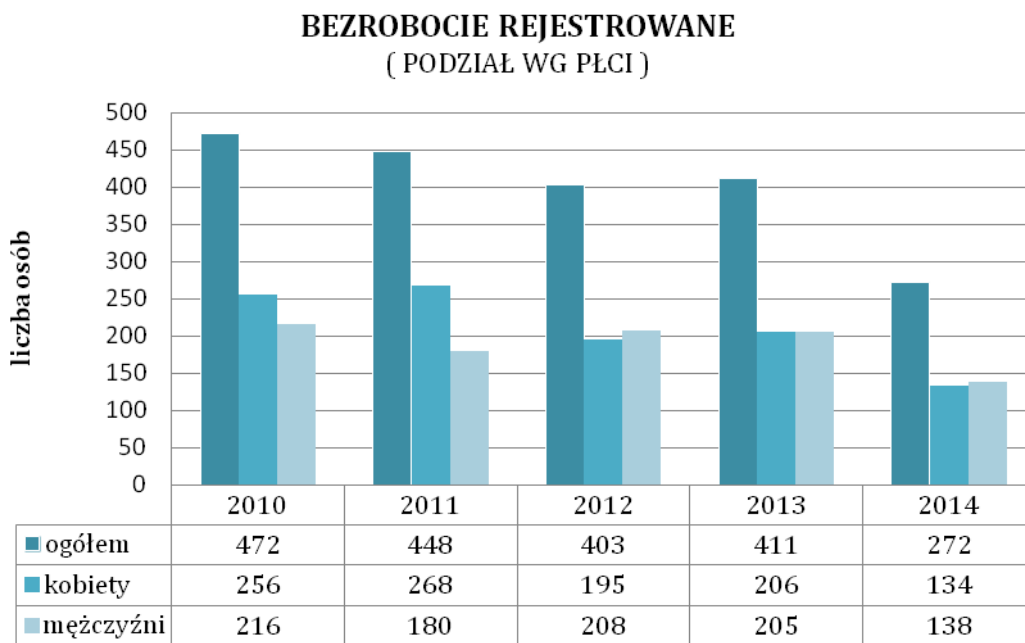
Tabela 8. Liczba osób bezrobotnych wg struktury wiekowej (źródło – PUP Filia Kostrzyn nad Odrą).

W porównaniu do lat poprzednich sytuacja na obecnym rynku pracy uległa poprawie. Od roku 2013 notowany jest znaczący spadek liczby bezrobotnych. Na koniec grudnia 2010 roku w Mieście Kostrzyn nad Odrą zarejestrowane były 472 osoby bezrobotne, a przez kolejne 4 lata liczba ta spadła o 200 osób, czyli o ponad 42%. Poniższy wykres liniowy jest zobrazowaniem tego jak spadało bezrobocie w Mieście Kostrzyn nad Odrą na przestrzeni 5 analizowanych lat.

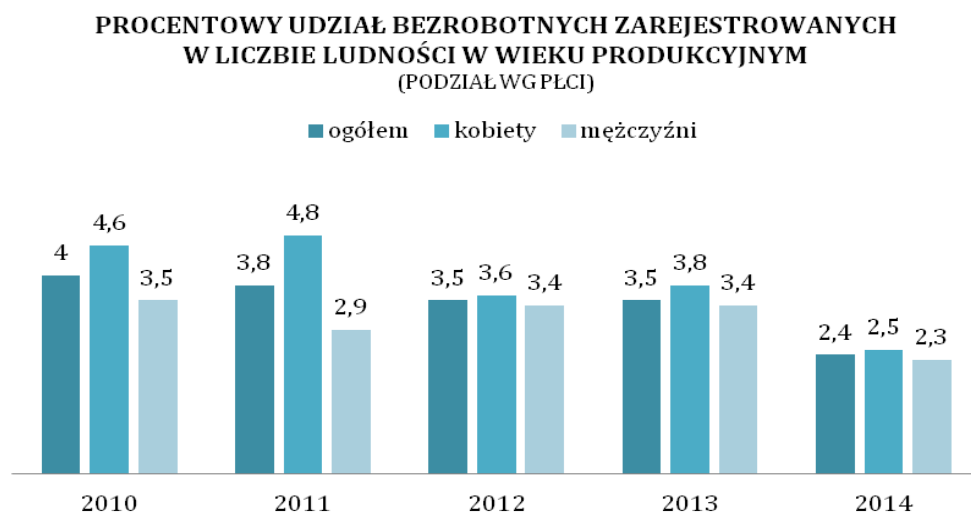
Wykres 1. Spadek bezrobocia w Mieście Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014.

Pozytywny jest fakt, iż z roku na rok bezwzględna liczba osób pozostających bez pracy jest coraz mniejsza. Poniższy wykres słupkowy przedstawia liczbowy udział kobiet oraz mężczyzn w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w Mieście Kostrzyn nad Odrą.

Wykres 2. Charakterystyka osób bezrobotnych ze względu na płeć.

Miernikiem problemu bezrobocia jest m.in. wskaźnik bezrobocia, czyli procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności będącej w wieku produkcyjnym. Poniżej zamieszczono wykres obrazujący wskaźnik bezrobocia w Mieście Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014.

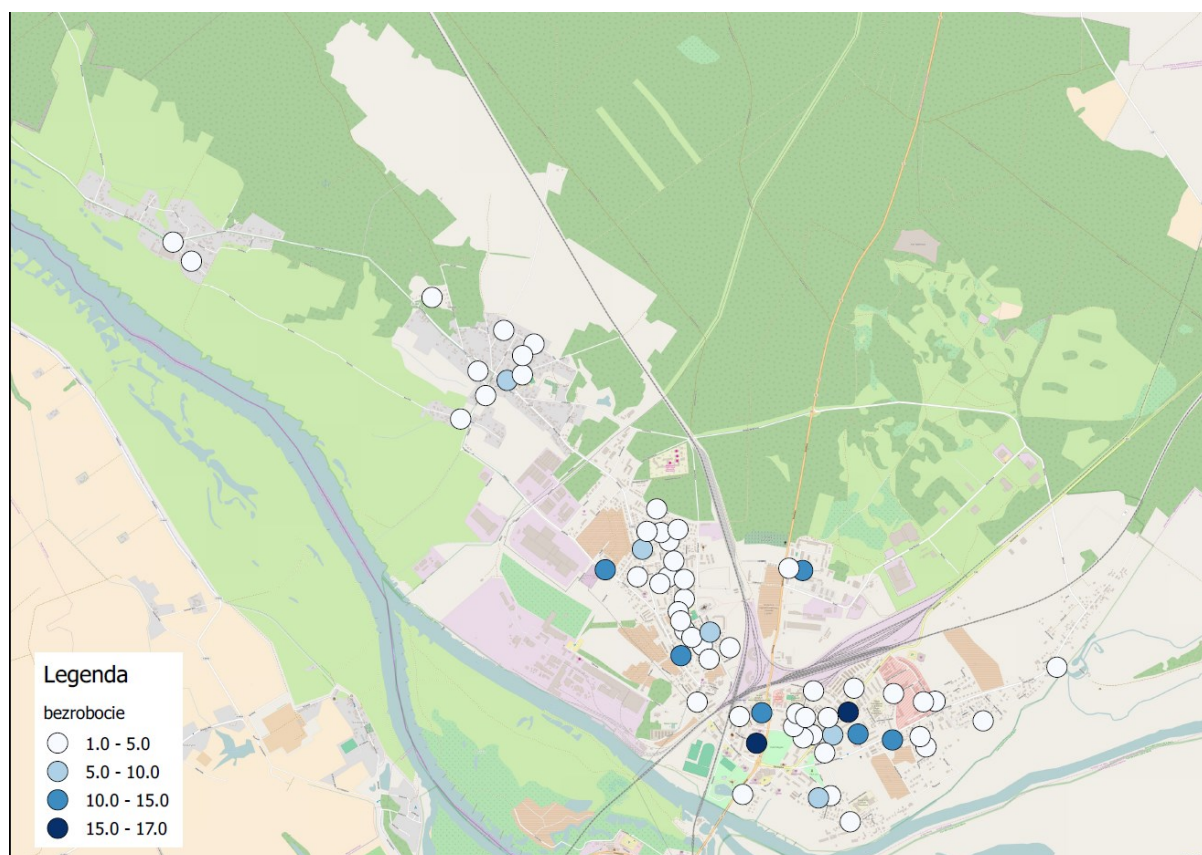

Wykres 3. Procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Wieloletnia analiza środowisk objętych pomocą społeczną pokazuje, że poziom wykształcenia w tych rodzinach przenoszony jest z pokolenia na pokolenie, co w sposób istotny wpływa na równoczesną transmisję ubóstwa. Zatem jednym z podstawowych warunków zwalczania ubóstwa jest szeroko rozumiana edukacja, w tym również edukacja dorosłych oraz wyrównanie szans w dostępie do dobrego jakościowo kształcenia, zwłaszcza w przypadku ludzi młodych.

Na podstawie zebranych danych (pozyskane dane za 2015 rok) dotyczących negatywnych zjawisk społecznych w zakresie kryterium bezrobocia, wyznaczone zostały obszary występowania tych zdarzeń na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą. Liczba osób bezrobotnych na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą wg stanu na koniec 2015 roku wyniosła 251 osób.

Analiza negatywnych zjawisk społecznych w zakresie bezrobocia wykazała, iż problem bezrobocia dotyczy obszaru całego miasta. Obszary o największym natężeniu występowania zjawiska bezrobocia to głównie osiedla mieszkaniowe (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna) zlokalizowane w centrum miasta Kostrzyn nad Odrą (rysunek nr 3).

Rysunek 3. Bezrobocie.

2.4. WSPIERANIE RODZIN I PIECZA ZASTĘPCZA

Obowiązki gminy w zakresie wspierania rodziny oraz funkcjonowania systemu pieczy zastępczej określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i zalicza do nich:

- 1) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, a także prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 2) współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych w wysokości odpowiednio 10%, 30%, 50% pełnych kosztów w pierwszym, drugim oraz trzecim i kolejnych latach pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- 3) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.

KARTA DUŻEJ RODZINY

Od dnia 1 stycznia 2015 roku w Mieście Kostrzyn nad Odrą funkcjonuje „Program Karta Dużej Rodziny – promocja, rozwój i ochrona rodzin wielodzietnych”. Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinie posiadającej przynajmniej trójkę dzieci, a także rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka i wydawana jest bezpłatnie, niezależnie od dochodu. Rodzice mogą korzystać z Karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, z których można skorzystać na terenie całego kraju oraz jest konkretną formą pomocy ułatwiającą funkcjonowanie rodzinom wielodzietnym.

Jest to oferta różnorodna dotycząca kultury, rekreacji, transportu, usług i ofert handlowych. Dzięki karcie osoby z rodzin wielodzietnych otrzymają m.in.:

- pierwszeństwo w przyjęciu do przedszkola,
- bezpłatne zajęcia dodatkowe oraz refundacja biletów na basen,

- ulgi w opłatach za przedszkole (na podstawie § 3 uchwały Nr XL/302/14 Rady Miasta Kostrzyn nad Odrą z dnia 15 maja 2014 roku w sprawie określenia wysokości opłat za usługi z tytułu korzystania z wychowania przedszkolnego świadczone przez publiczne przedszkola, dla których organem prowadzącym jest Miasto Kostrzyn nad Odrą),
- zakup biletów na autobusy na przejazdy do szkoły (na podstawie uchwały Nr XXIX/230/09 Rady Miasta Kostrzyn nad Odrą z dnia 12 lutego 2009 roku w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej uczniom w zakresie przejazdu środkami komunikacji publicznej do szkół podstawowych i gimnazjów, dla których Miasto Kostrzyn nad Odrą jest organem prowadzącym),
- przedszkole Niepubliczne nr 1 „Mali Europejczycy” – ulga dla rodzin wielodzietnych 25 % miesięcznie na pierwsze dziecko uczęszczające do przedszkola „Mali Europejczycy”, na drugie dziecko uczęszczające w tym samym czasie ulga – 50 % oraz zwolnienie z opłaty za ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków,
- bilety rodzinne na imprezy kulturalne, koncerty i inne wydarzenia ze zniżką 50%,
- ulga w opłatach za korzystanie z zajęć w zespołach i klubach KCK w wysokości 50 %,
- bezpłatne rodzinne bilety na koncerty organizowane w Amfiteatrze dla 10 rodzin jednorazowo,
- zniżka w wysokości 50 % za pobyt na polsko – niemieckich obozach młodzieżowych organizowanych ze wsparciem środków Polsko – Niemieckiej Współpracy Młodzieży,
- bezpłatny wstęp do Muzeum Twierdzy,
- bezpłatny wstęp na imprezy sportowo – rekreacyjne organizowane przez MOSiR.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba za 2015 r.
1.	Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny, z tego:	276
1.1	Wydanych	276
1.2	Anulowanych	0
2.	Liczba rodzin wielodzietnych, którym wydano KDR	112

3.	Liczba osób, którym wydano Kartę Dużej Rodziny, z tego:	276
3.1	Liczba rodziców/ małżonków	103
3.2	Liczba dzieci	173

Tabela 9. Informacja statystyczna – realizacja ustawy z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (źródło – UM Kostrzyn nad Odrą).

ASYSTENTURA RODZINY

Rodzinom zamieszkującym na terenie miasta, przeżywającym trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą udziela wsparcia, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Dane dotyczące działalności asystenta rodziny obejmują lata 2012 – 2014, ponieważ od roku 2012 w Ośrodku Pomocy Społecznej, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, funkcjonuje stanowisko – asystent rodziny. Asystent rodziny prowadzi prace z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Plan pracy sporządzony przez asystenta rodziny obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty. Monitorowanie ciągłe funkcjonowania rodziny odbywa się również po zakończeniu pracy z rodziną.

Asystentura rodziny	Lata		
	2012	2013	2014
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodzin korzystających z usług asystenta	6	10	13
Liczba dzieci objętych pomocą asystenta	13	30	37
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach wsparcia dziennego	8	19	7

Tabela 10. Liczba osób korzystających z asystentury rodziny w latach 2012 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

W roku 2012 w OPS w Kostrzynie nad Odrą asystent rodziny objął pomocą 6 rodzin. W roku 2013 – 10 rodzin, w roku 2014 – 13 rodzin. Podejmując pracę z rodziną główny akcent nałożony jest na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, w konsekwencji której może dojść do zabrania dziecka z domu.

RODZINY ZASTĘPCZE

Rodzinna piecza zastępcza jest przejściową formą zapewnienia dziecku całkowitej lub częściowej opieki rodzicielskiej. W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub częściowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza została im ograniczona lub zawieszona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, po wyrażeniu zgody rodziny zastępczej.

Zgodnie z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 332 z późn. zm.) rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- traktuje dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- zapewnia dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- zapewnia kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,
- zapewnia rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- zaspokaja jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne,
- zapewnia ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- umożliwia kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Poniższa tabela przedstawia liczbowe dane dot. liczby rodzin i dzieci w nich umieszczonych w latach 2011 – 2014. Są to dane z całego powiatu gorzowskiego, ponieważ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp. nie prowadzi spisu rodzin zastępczych z podziałem na poszczególne gminy.

Typ Rodziny	2011		2012		2013		2014	
	Liczba	Liczba	Liczba	Liczba	Liczba	Liczba	Liczba	Liczba
	Rodzin	Dzieci	Rodzin	Dzieci	Rodzin	Dzieci	Rodzin	Dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	100	127	71	94	65	81	75	100

Rodziny zastępcze niezawodowe	0	0	20	27	36	45	43	52
Zawodowe rodziny zastępcze wielodzietne	9	48	7	42	6	34	6	34
Rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	3	1	3	1	1	1	4
Rodziny zastępcze specjalistyczne	0	0	1	1	1	1	1	1

Tabela 11. Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych w latach 2011 – 2014 zamieszkałych na terenie powiatu gorzowskiego (źródło – PCPR w Gorzowie Wlkp.).

ŚWIADCZENIA RODZINNE I ALIMENTACYJNE

A) ŚWIADCZENIA RODZINNE

Pod pojęciem „świadczenie rodzinne” należy rozumieć zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne), zapomoga wypłacana przez gminy oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. *becikowe*), do których prawo nabywa się w sposób określony w ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych. Poszczególne świadczenia rodzinne mają różny charakter: w większości wypłacane są na określony czas, ale również jednorazowo. Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne. Przyznawanie świadczeń rodzinnych (z wyjątkiem jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz zasiłku pielęgnacyjnego, które przysługują niezależnie od wysokości dochodów uzyskiwanych przez rodzinę) uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Od 1 maja 2004 roku zasiłek stały dla osób rezygnujących z pracy w celu sprawowania bezpośredniej opieki nad chorym dzieckiem przybrał nazwę – świadczenia pielęgnacyjnego, i tak jak wszystkie pozostałe świadczenia jest wypłacany przez Dział Świadczeń Rodzinnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą.

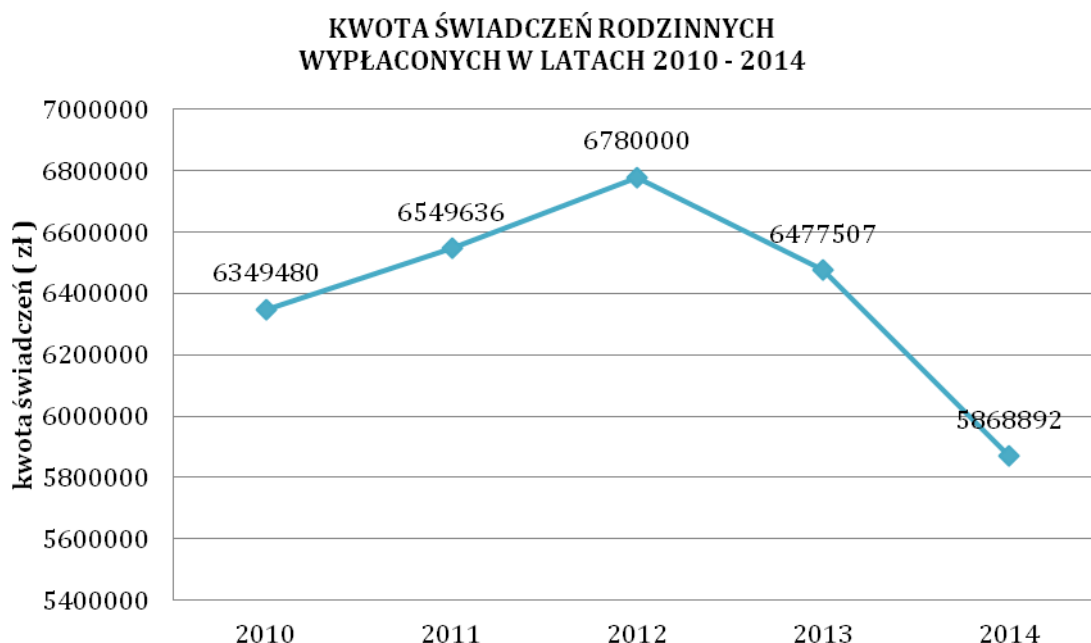
Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą wskazują, że ogólna liczba wypłaconych świadczeń w latach 2010 – 2014 była każdego roku mniejsza.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń rodzinnych wypłaconych w latach				
		2010 - 2014				
		2010	2011	2012	2013	2014
1	Zasiłki rodzinne	13742	12796	11131	10274	9146
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	3660	3650	4752	4385	3843
2.1	Urodzenia dziecka	87	78	62	50	38
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	783	741	520	405	235
2.3	Samotnego wychowywania dziecka	736	913	867	839	710
2.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	820	740	743	725	661
2.5	Rozpoczęcia roku szkolnego	781	747	643	593	523
2.6	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	453	431	264	197	209
3	Zasiłki rodzinne z dodatkami	17402	16446	15883	14659	12989
4	Zasiłki pielęgnacyjne	5551	5670	5856	5827	5779
5	Świadczenia pielęgnacyjne	713	1042	1448	1108	781
6	Świadczenia opiekuńcze	6264	6712	7304	7431	6791
7	Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	218	216	204	146	151
8	Ogółem	47550	46532	46578	43830	39480

Tabela 12. Liczba świadczeń rodzinnych wypłaconych w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

Pomoc społeczna poprzez swoje działania polegające na wsparciu materialnym, częściowo kompensuje negatywne skutki różnych patologii społecznych. Od kilku lat

zauważalne są wyraźne działania alternatywne (tzw. programy i projekty socjalne) w stosunku do świadczeń pieniężnych, które motywują osoby i środowiska do zmiany swoich postaw życiowych.

Wykres 4. Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

Z przedstawionego poniżej zestawienia wynika, że ogólna liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych na przestrzeni lat 2010 - 2014 z roku na rok maleje. Czynniki, które stanowią ryzyko marginalizacji lub dowód wykluczenia społecznego są obszary problemowe, zdiagnozowane w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Obszary te wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie rodziny.

Populacja rodzin, korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana. Różnorodność dotyczy zarówno struktury wiekowej świadczeniobiorców, liczebności gospodarstw domowych, typów rodzin, także obszarów problemowych, określanych mianem dysfunkcji rodziny.

Poniższa tabela przedstawia liczbowe dane dot. liczby rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w latach 2010 – 2014. Dane pochodzą z Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń				
		2010	2011	2012	2013	2014
1	Zasiłki rodzinne	1050	944	834	789	789

2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	919	878	717	646	572
2.1	Urodzenia dziecka	87	78	62	50	38
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	109	84	60	46	23
2.3	Samotnego wychowywania dziecka	67	70	54	67	56
2.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	74	70	66	60	57
2.5	Rozpoczęcia roku szkolnego	525	530	440	400	370
2.6	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	57	46	35	26	28
3	Zasiłki rodzinne z dodatkami	1969	1822	1551	1438	1361
4	Zasiłki pielęgnacyjne	445	465	490	470	467
5	Świadczenia pielęgnacyjne	65	55	128	60	42
6	Świadczenia opiekuńcze	510	520	618	530	509
7	Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	218	216	204	146	151
8	Ogółem	5176	4900	4542	4079	3891

Tabela 13. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych wypłaconych w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

B) ŚWIADCZENIA ALIMENTACYJNE

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- określa działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej, na które gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa. Realizatorem zadań z zakresu świadczeń alimentacyjnych w Mieście Kostrzyn nad Odrą jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą - Dział Świadczeń Rodzinnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego (w skrócie: FA) przysługują osobie uprawnionej tj. dziecku, które ma zasądzone od rodzica alimenty (mogą to być również alimenty na podstawie ugody zawartej przed sądem), jeżeli egzekucja alimentów jest bezskuteczna. Świadczenia z FA przysługują na dziecko do ukończenia przez nie 18 lat. Na dziecko starsze świadczenia przysługują do ukończenia 25 lat pod warunkiem, że uczy się ono w szkole lub szkole wyższej. Na dziecko posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, którego rodzic nie płaci zasądzonych alimentów, świadczenia przysługują bez względu na wiek dziecka.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe oraz kwotowe z zakresu udzielanych świadczeń alimentacyjnych wypłacanych na przestrzeni lat 2010 – 2014.

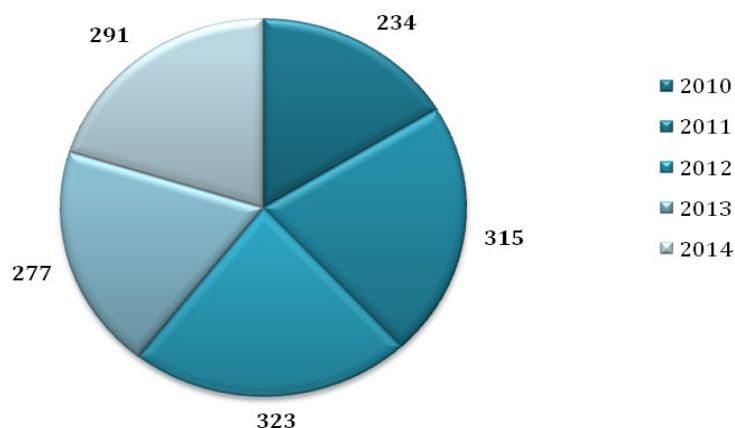
Rok	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie
2010	2 915	957 487	242	156
2011	3 072	1 070 380	252	166
2012	3 212	1 165 935	280	177
2013	3 382	1 253 402	265	174
2014	3 272	1 262 797	259	168

Tabela 14. Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

Z powyższych danych wynika, że w analizowanym okresie 2010 – 2014 liczba osób, którym przyznano świadczenie nieznacznie rośnie, rośnie także kwota wypłaconych świadczeń. Wzrost wysokości wypłaconych świadczeń związany jest z podwyższaniem wysokości zasądzonych świadczeń alimentacyjnych.

Rośnie także liczba dłużników alimentacyjnych (wykres nr 5), co przekłada się na wzrost ściągальności wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (tabela nr 15).

**LICZBA DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH
W LATACH 2010 - 2014**

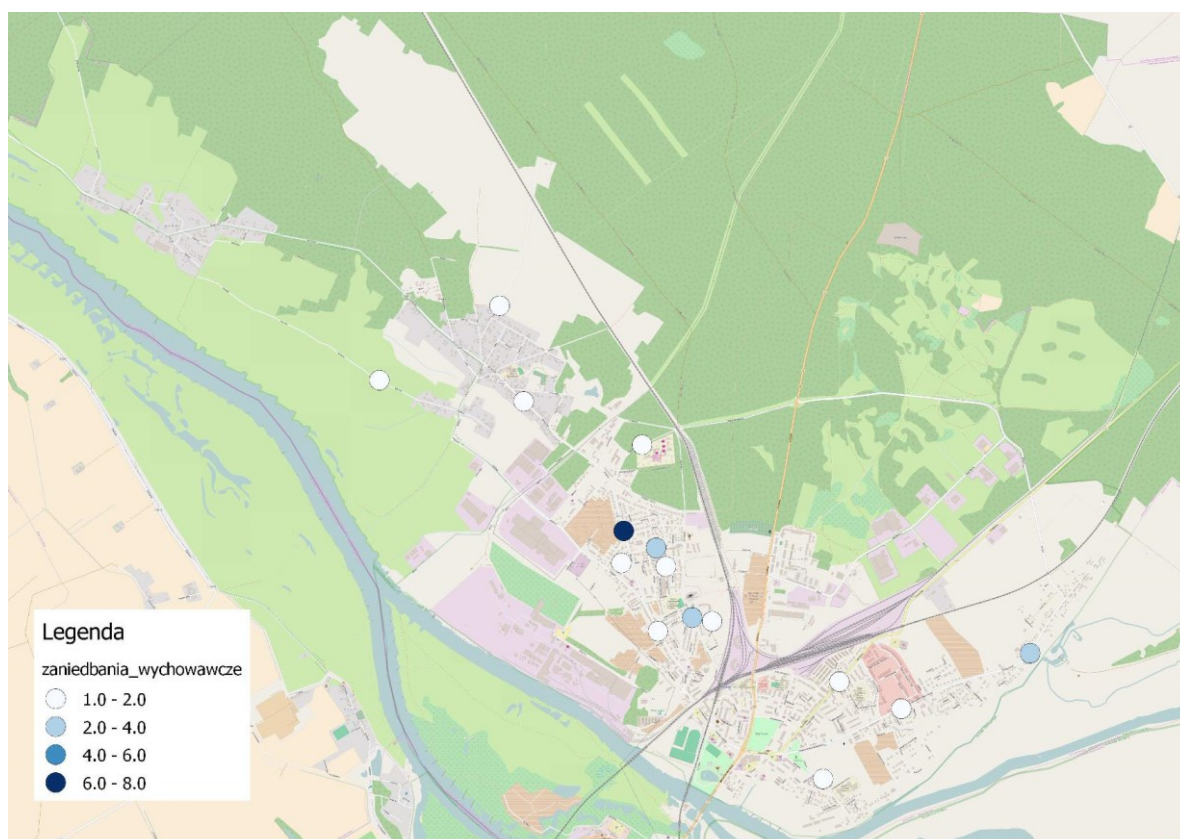

Wykres 5. Liczba dłużników alimentacyjnych w mieście Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

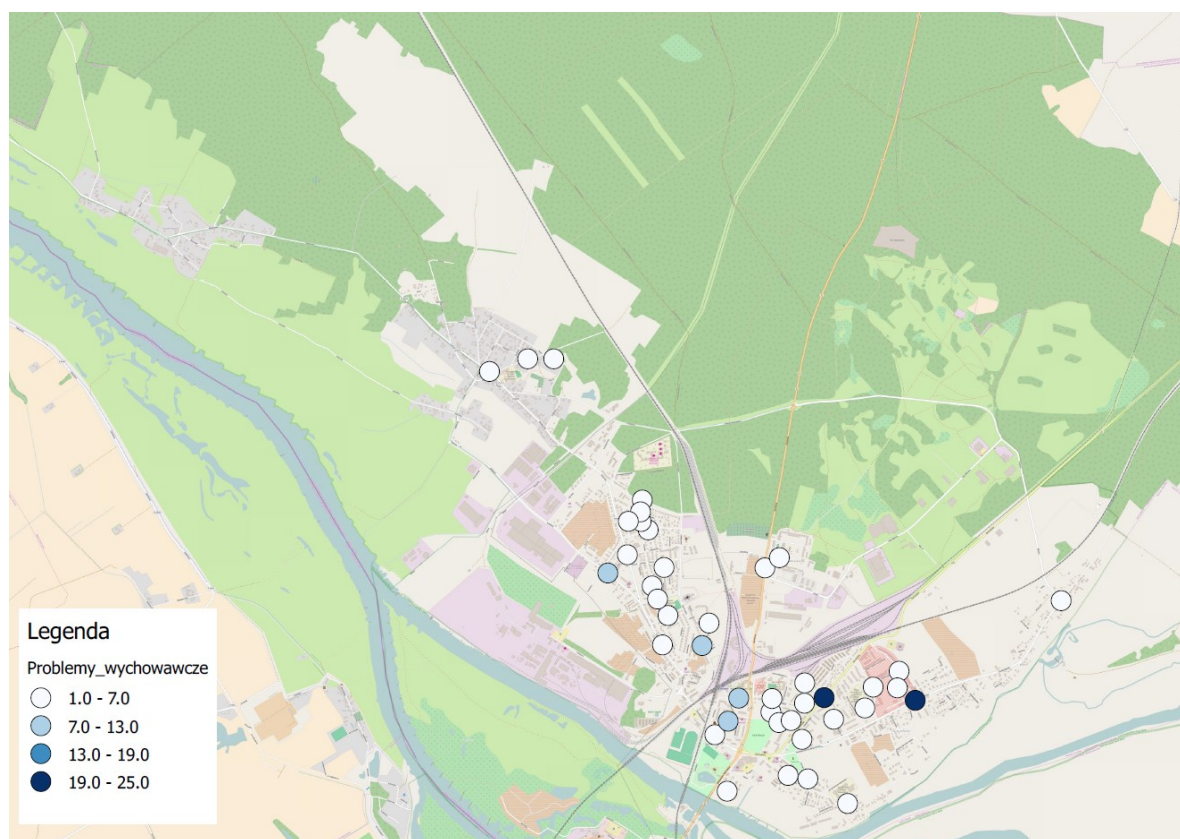
Rok	Przekazane na dochody budżetu państwa (zł)	Przekazane na dochody własne gminy (zł)	Razem (zł)
2010	61 211	36 504	97 715
2011	71 766	40 380	112 146
2012	70 601	47 068	117 669
2013	81 305	54 246	135 551
2014	100 892	67 262	168 154

Tabela 15. Zwrot należności przez dłużników alimentacyjnych z tyt. wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w mieście Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

Na podstawie zebranych danych (pozyskane dane za 2015 rok) dotyczących negatywnych zjawisk społecznych w zakresie kryterium zaniedbań wychowawczych oraz problemów wychowawczych (m.in. wagary, palenie papierosów, agresja, przemoc w szkole, przemoc w rodzinie, posiadanie narkotyków) wyznaczone zostały obszary o największej liczbie osób borykających się z ww. problemami.

Rysunek 4. Zaniedbania wychowawcze.

Rysunek 5. Problemy wychowawcze.

Obszary te to głównie bloki mieszkalne z mieszkaniami socjalnymi zlokalizowanymi przy ul. Zielonej oraz ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, teren byłej jednostki wojskowej tzw. koszary wojskowe (ul. Saperska, ul. Generała Tadeusza Kutrzeby), jak również osiedla mieszkaniowe (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna) zlokalizowane w centrum miasta Kostrzyn nad Odrą (rysunek nr 4 i 5).

2.5. UZALEŻNIENIA

W znaczeniu potocznym uzależnienie rozumiane jest jako nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji, a w szczególności: alkoholu, mówimy wtedy o alkoholizmie, narkotyków, gdzie mówimy o narkomanii, leków w przypadku, których mamy do czynienia z lekomanią. W szerszym znaczeniu za osoby uzależnione uważa się także nadużywające gier hazardowych, oglądania telewizji, Internetu, zakupów czy też pracy.

Oszacowanie skali problemu uzależnienia jest trudne z uwagi na znaczny odsetek osób dotkniętych problemem, które jednak nie szukają wsparcia u profesjonalistów i w instytucjach pomocowych. Skala tego problemu na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą przedstawiona zostanie na podstawie danych z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klubu Abstynenta „Libra” oraz Poradni Leczenia Uzależnień „Nowy Dworek”.

Problem uzależnień wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą najczęściej dotyczy uzależnień od alkoholu. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, którym Ośrodek udzielił pomocy z powodu alkoholizmu i narkomanii.

Powód udzielanej pomocy	2010	2011	2012	2013	2014
Alkoholizm	13	13	7	10	12
Narkomania	11	10	13	13	11
Osoby uzależnione ogółem	24	23	20	23	23

Tabela 16. Liczba osób, którym udzielono pomocy związanej z uzależnieniem w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Alkoholizm najczęściej występuje w rodzinach dotkniętych niepowodzeniami życiowymi i bezrobociem, w rodzinach o niskich dochodach, rodzinach ubogich i wielodzietnych. Alkohol prowadzi nie tylko do zmian fizycznych i psychicznych organizmu

osoby nadużywającej jego spożywanie. Bardzo poważne skutki alkoholizmu to następstwa społeczne. Prowadzone badania wpływu uzależnienia od alkoholu na życie rodzinne wykazują, iż alkohol jest przyczyną przestępstw oraz utrwała procesy dezorganizacji życia rodzinnego. Dzieci, które obcują z osobą nadużywającą alkohol, żyją w atmosferze nieustannego niepokoju, lęku i napięcia, bywa że są ofiarami przemocy w rodzinie. Wszystko to z kolei wpływa negatywnie na ich rozwój oraz wywołuje często patologiczne typy zachowań dzieci.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kostrzynie nad Odrą działając zgodnie z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku zajmuje się m.in. problemami związanymi z uzależnieniami. Członkowie Komisji udzielają porad osobom uzależnionym, jak również członkom ich rodzin, przyjmują wnioski o skierowanie na przymusowe leczenie przeciwalkoholowe. W pracach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kostrzynie nad Odrą uczestniczy 4 członków oraz osoba zajmująca się obsługą administracyjną. Główne działania podejmowane przez MKRPA w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu (m. in. sesje terapeutyczne dla osób uzależnionych od alkoholu),
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy społecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- ustalenie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych (działalność Klubu Abstynenta „Libra”).

Poniższa tabela przedstawia działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na przestrzeni lat 2010 – 2014.

Rok	Liczba spotkań MKRPA	Liczba wniosków o skierowanie na przymusowe leczenie
2010	12	42
2011	12	60
2012	13	85
2013	14	44
2014	13	24

Tabela 17. Działalność MKRPA w latach 2010 – 2014 (źródło – MKRPA w Kostrzynie nad Odrą). Klub Abstynenta „LIBRA”

Działalność stowarzyszenia „Klub Abstynenta LIBRA” w Kostrzynie nad Odrą ma na celu promowanie zdrowego stylu życia poprzez uzyskanie satysfakcji życiowej bez udziału alkoholu. Klub, poprzez odbudowę najistotniejszych obszarów życia stara się naprawiać relacje międzyludzkie, zniszczone przez lata nadużywania alkoholu. Działalność na charakter ciągły i obejmuje dwa zadania realizowane systematycznie przez cały rok.

„AKADEMIA DOBREGO ŻYCIA”, czyli poprawa jakości życia – jest programem dostarczającym umiejętności inspiracji, motywacji i wsparcia w rozwoju osobistym. W ramach tego zadania Klub przeprowadza spotkania w formie prelekcji, warsztatów, grup wsparcia wzajemnego, a także rozmów indywidualnych i telefonicznych - mających cel eliminowania starych schematów z nowego życia rodziny poprzez ukazywanie typowych zjawisk występujących w rodzinie z problemem alkoholowym. Takie spotkania znacznie ułatwiają radzenie sobie z zagrożeniami powstałymi w wyniku choroby alkoholowej.

„MÓJ DROGOWSKAZ ŻYCIA”, czyli kreowanie pozytywnego stosunku do samego siebie – realizując to zadanie Klub organizuje okolicznościowe spotkania integracyjne, które pozwalają na przywracanie utraconych wartości, takich jak godność, człowieczeństwo, więzi rodzinne, relacje międzyludzkie - uprzednio lekceważonych i niszczone przez osoby uzależnione. Obecnie starają się oni znajdować w swoim życiu miejsce na realizację tych wartości, co nie udałoby się bez wzajemnej pomocy.

Obydwa zadania są spójne, uzupełniają się wzajemnie i są niezbędne w wychodzeniu z choroby alkoholowej, która nieleczona prowadzi do wykluczenia społecznego całej rodziny, mimo iż w rodzinie jest np. chora tylko jedna osoba wpływająca swoją chorobą na tryb życia całej rodziny. Uczestnicy bezpośrednio wpływają na poprawę relacji w swoim bliskim otoczeniu.

Rok	Liczba uczestników bezpośrednich programu
2010	2004
2011	2433
2012	1975
2013	1999
2014	1655

Tabela 18. Liczba uczestników bezpośrednich programu realizowanego w latach 2010 – 2014 (źródło – Klub Abstynenta „LIBRA” w Kostrzynie nad Odrą).

PORADNIA LECZENIA UZALEŻNIEŃ „NOWY DWOREK”

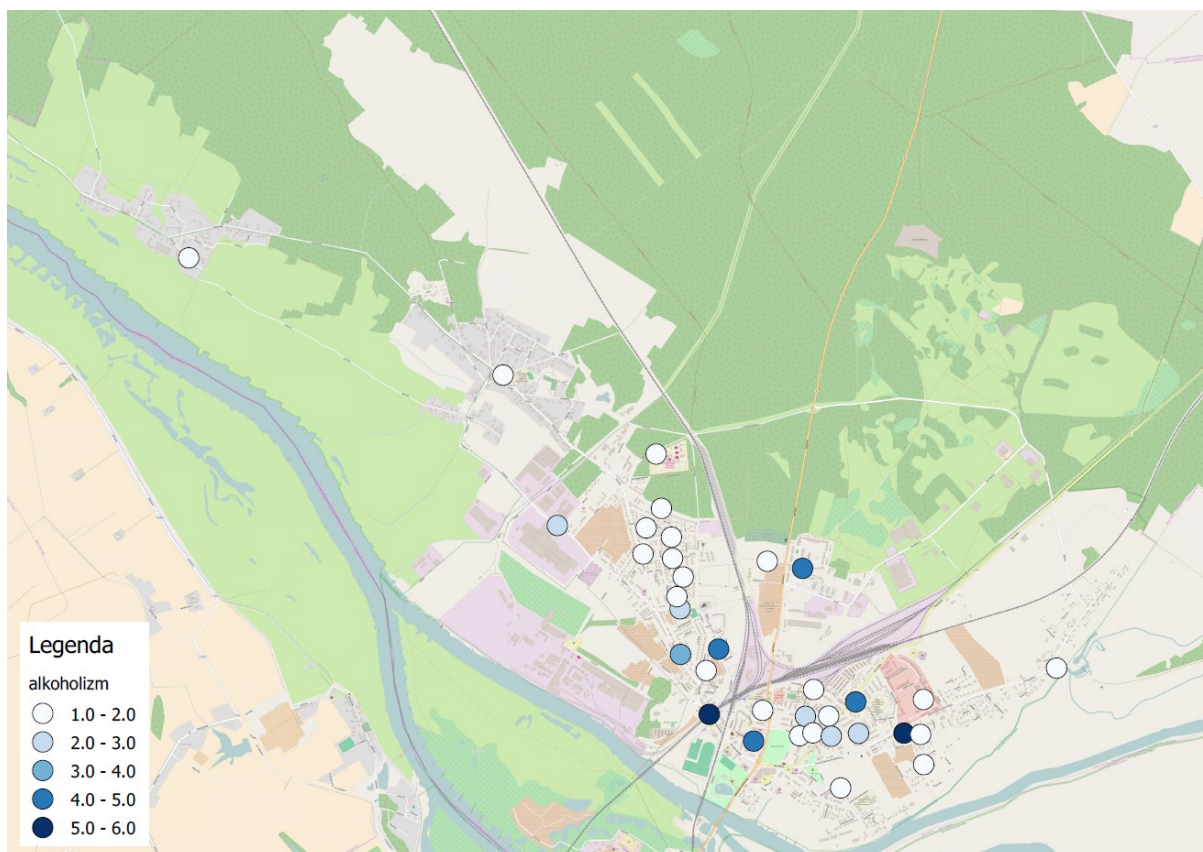
W placówce można zdiagnozować uzależnienie, poddać się leczeniu i terapii, uzyskać wsparcie oraz motywację do zmiany. Świadczenia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin realizowane są w formie konsultacji, porad, psychoterapii indywidualnej i grupowej prowadzonej przez lekarza psychiatrę oraz specjalistę terapii uzależnień. W placówce świadczenia udzielane są bezpłatnie w ramach NFZ. Z usług poradni mogą skorzystać osoby uzależnione od narkotyków, od alkoholu, jak również rodziny osób uzależnionych.

Poniższa tabela przedstawia dane z Poradni w Kostrzynie nad Odrą, które wskazują, że liczba osób korzystających z pomocy psychoterapeutycznej z zakresu uzależnienia od narkotyków od 2012 roku drastycznie wzrosła.

Rok	Liczba pacjentów korzystających z pomocy w zakresie uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia	Liczba pacjentów korzystających z pomocy w zakresie uzależnienia od narkotyków
2012	523	290
2013	556	997
2014	469	1271
Ogólnie	1548	2558

Tabela 19. Liczba pacjentów korzystających z pomocy Poradni w latach 2012 – 2014 (źródło – Poradnia Leczenia Uzależnień „Nowy Dworek” w Kostrzynie nad Odrą).

Na podstawie zebranych danych (pozyskane dane za 2015 rok) dotyczących negatywnych zjawisk społecznych w zakresie kryterium alkoholizmu wyznaczone zostały obszary, na których natężenie tych negatywnych zjawisk jest największe.

Rysunek 6. Alkoholizm.

Są to głównie osiedla mieszkaniowe (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna) zlokalizowane w centrum miasta, rejon terenu byłej jednostki wojskowej (teren tzw. koszar wojskowych, Plac Grunwaldzki) oraz kamienica zlokalizowana przy ul. Niepodległości 13-15 (rysunek nr 6).

2.6. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO): „Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne”. Diagnoza tej grupy jest bardzo trudna, ponieważ brak jest pełnych danych w zakresie poszczególnych dysfunkcji. Osoby i rodziny dotknięte problemem niepełnosprawności nie mogą w pełni korzystać z dobrodziejstw życia społecznego z powodu barier architektonicznych i społecznych.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania

powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku. Szkoła jest ogromnym wsparciem zarówno dla dziecka, jak i dla jego rodziców. Dzięki temu, że ma ono możliwość uczęszczania do szkoły masowej, szansę nawiązania cennych kontaktów z kolegami i koleżankami. Niepełnosprawne dziecko ma możliwość pełnej integracji ze światem osób pełnosprawnych.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące ilości niepełnosprawnych dzieci i młodzieży uczęszczających do kostrzyńskich przedszkoli oraz szkół. Jak widać liczba dzieci obarczonych niepełnosprawnością rośnie, są to dzieci:

- niesłyszące i słabo słyszzące,
- niewidome i słabo widzące,
- z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym,
- z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Placówka	Liczba niepełnosprawnych dzieci				
	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Przedszkola Miejskie (4)	5	6	5	7	6
Szkoły Podstawowe (2)	21	23	19	23	26
Gimnazja (2)	8	11	13	10	10
Zespół Szkół (1)	3	2	4	6	7
Liczba dzieci ogółem	37	42	41	46	49

Tabela 20. Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży uczęszczających do kostrzyńskich przedszkoli i szkół na przestrzeni lat 2010 – 2015 (źródło – kostrzyńskie placówki oświatowe).

Obowiązkiem gminy jest zapewnienie uczniom niepełnosprawnym objętym kształceniem specjalnym na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej i gimnazjum, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym - także do najbliższej szkoły ponadgimnazjalnej, nie

dłużej jednak niż do ukończenia 21 roku życia oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka umożliwiającego im realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

Miasto Kostrzyn nad Odrą dokonuje zwrotu kosztów przejazdu niepełnosprawnego ucznia oraz jego opiekuna do szkoły lub ośrodka, na zasadach określonych w umowie zawartej między burmistrzem miasta i rodzicami, opiekunami lub opiekunami prawnymi ucznia, jeżeli oni zapewniają dowożenie (art. 17 ust. 3a ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty). Przez najbliższą szkołę rozumiemy szkołę, która zapewnia uczniowi niepełnosprawnemu kształcenie specjalne zorganizowane zgodnie z zaleceniami wskazanymi w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY

Środowiskowy Dom Samopomocy rozpoczął swoją działalność w marcu 1996 roku, jako pierwsza tego typu placówka w województwie lubuskim. Jego działalność ukierunkowana jest na pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i rozwiązywaniu codziennych specyficznych problemów. Ważnym elementem w pracy tych placówek jest integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną, przez ich społeczną aktywację. Podstawowe cele obowiązkowo sprowadzają się do:

- rozwijania umiejętności w zakresie wykonywania podstawowych czynności życia codziennego;
- zwiększanie poczucia bezpieczeństwa socjalnego i społecznego;
- prowadzenie terapii zajęciowej, której program jest indywidualnie dostosowany do potrzeb uczestnika.

Środowiskowy Dom Samopomocy stanowi ważne ogniwo w systemie środowiskowej pomocy społecznej. Utworzenie placówki uzasadniał fakt, że osoby niepełnosprawne z wieloma dysfunkcjami przez lata izolowane bez poczucia własnej wartości i braku swojego miejsca w społeczności – znalazły swoje miejsce.

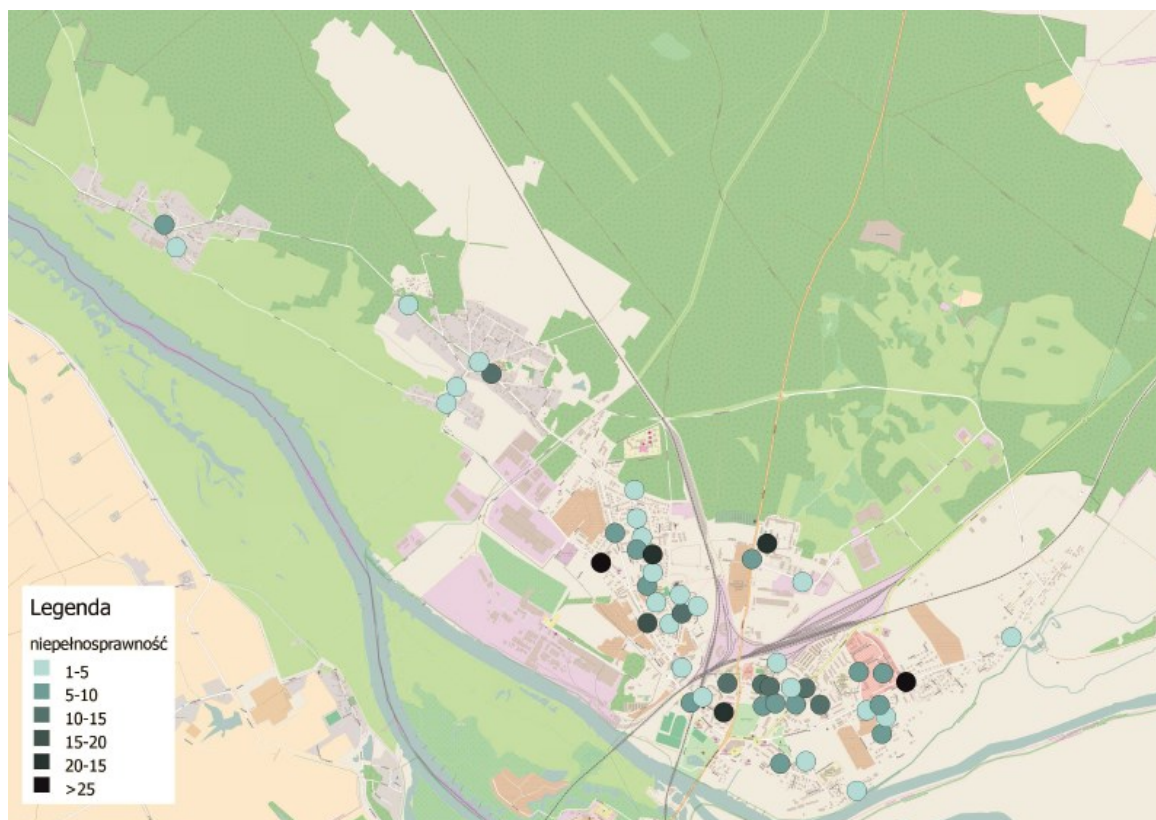
Środowiskowy Dom Samopomocy działa na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej i ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. Jest miejscem zapewniającym wsparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby mają trudności w życiu

codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem. Środowiskowy Dom Samopomocy przeznaczony jest dla osób:

- z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonymi umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym za wyjątkiem osób agresywnych, zagrażających sobie bądź otoczeniu;
- mających trudności w samodzielnej egzystencji i funkcjonowaniu społecznym, które przy odpowiednim wsparciu środowiskowym uzyskują poprawę zdolności do samoobsługi i funkcjonowania w różnych sferach życia.

Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą wskazują, że liczba uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy korzystających z pomocy w latach 2010 – 2014 jest każdego roku taka sama – 40.

Na podstawie zebranych danych (pozyskane dane za 2015 rok) dotyczących negatywnych zjawisk społecznych w zakresie kryterium niepełnosprawności, wyznaczone zostały obszary, na których natężenie tych negatywnych zjawisk jest największe. Są to głównie osiedla mieszkaniowe (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna) zlokalizowane w centrum miasta oraz rejon terenu byłej jednostki wojskowej (teren tzw. koszar wojskowych, Plac Grunwaldzki - rysunek nr 7).

Rysunek 7. Niepełnosprawność.

2.7. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Postępujące zmiany społeczno – ekonomiczne, coraz szybszy postęp techniczno – informatyczny, wzrost stopy życiowej ludności, a przede wszystkim coraz większy dostęp do usług medycznych i opiekuńczych, a także podniesienie jakości tych usług będzie wpływać na dalsze systematyczne wydłużanie życia ludności, a tym samym przyspieszenie tempa starzenia się ludności.

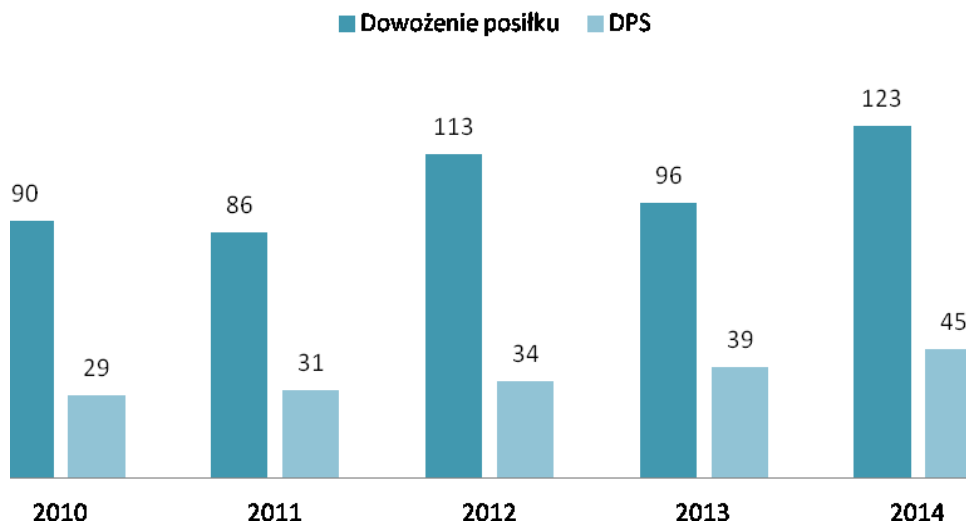
Wśród krajów europejskich Polska jest krajem „młodym” demograficznie, jednak proces starzenia się ludności obserwowany jest od lat. W 2013 roku mediana wieku Polaków wynosiła 37,4 lat dla mężczyzn i 40,9 dla kobiet, podczas gdy w 1990 roku była niższa o 6,5 lat dla mężczyzn i 7,2 lat dla kobiet (odpowiednio 30,9 i 33,7 lat). Według prognozy demograficznej GUS do 2035 roku przeciętne trwanie życia wzrośnie o około 8 lat dla mężczyzn i o około 3 lat dla kobiet. Konsekwencją tego jest szybszy wzrost liczby ludzi w podeszłym wieku niż liczby osób nowo narodzonych, a co za tym idzie konieczność zwrócenia uwagi na zapewnienie realizacji potrzeb tej grupy społeczności.

Zapewnienie odpowiedniego poziomu świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego oraz świadczeń z zakresu ochrony zdrowia pozostaje poza kompetencjami samorządu gminy i wymaga odpowiednich ogólnokrajowych strategii działania.

Gmina w niniejszym obszarze może wspierać tę grupę społeczną głównie poprzez system pomocy społecznej i udzielane w jego ramach świadczenia finansowe i pozafinansowe oraz wprowadzane programy osłonowe. Formalne wsparcie świadczone w miejscu zamieszkania seniora nie zawsze okazuje się wystarczające i wymagane jest zapewnienie stałej opieki. W Mieście Kostrzyn nad Odrą funkcjonują placówki i instytucje wspierające osoby w podeszłym wieku, jak np. Dom Pomocy Społecznej „Dom Seniora” w Kostrzynie nad Odrą, który obecnie jest samorządową jednostką budżetową Powiatu Gorzowskiego. W procedurze przyjęcia do Domu Pomocy Społecznej czynnie uczestniczy Ośrodek Pomocy Społecznej (właściwy ze względu na miejsce zamieszkania), w którym to zainteresowany składa podanie o umieszczenie w domu pomocy społecznej. Pracownik socjalny ośrodka przygotowuje dokumentację niezbędną do umieszczenia w „Domu Seniora”, na podstawie której Ośrodek Pomocy Społecznej wystawia decyzję kierującą oraz przesyła dokumentację do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. PCPR wydaje decyzję umieszczającą bądź odmowną. Na podstawie decyzji administracyjnej osoba zainteresowana zostaje powiadomiona przez Dom Pomocy Społecznej o terminie przyjęcia.

USŁUGI W POSTACI DOWOŻENIA POSIŁKÓW ORAZ LICZBA OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

W LATACH 2010 - 2014

Wykres 6. Liczba osób korzystających z usług OPS (dowóz posiłków) i liczba osób przebywających w domu pomocy społecznej w latach 2010-2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

Powyższe dane obrazują znaczny wzrost liczby osób przebywających w DPS, jak również korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą w postaci dowożenia posiłków do miejsca zamieszkania w latach 2010 – 2014.

Oprócz podstawowych potrzeb osób starszych związanych z zabezpieczeniem bytu i dostępu do opieki zdrowotnej szczególnego znaczenia nabierają potrzeby wyższego rzędu: poczucie własnej wartości, szacunku i przydatności. Realizacja tych potrzeb może zostać zapewniona w szczególności poprzez umożliwienie osobom starszym jak najszerszego dostępu do kultury, edukacji oraz wypoczynku. Zdecydowanie większe możliwości powstają w zakresie zapewnienia aktywności społecznej osób starszych, w szczególności przy wykorzystaniu potencjału podmiotów III sektora (organizacje pozarządowe). Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą funkcjonują organizacje seniorskie, których głównym celem jest zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych. W ramach działalności Stowarzyszeń, Związków oraz Uniwersytetów Trzeciego Wieku prowadzone są zajęcia rehabilitacyjne, organizowane są koła zainteresowań, kursy, wycieczki turystyczne.

Od września 2015 roku w Kostrzynie nad Odrą funkcjonuje Rada Seniorów, która jest społecznym organem konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym dla władz Miasta. Rada może podejmować współpracę z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i jednostkami

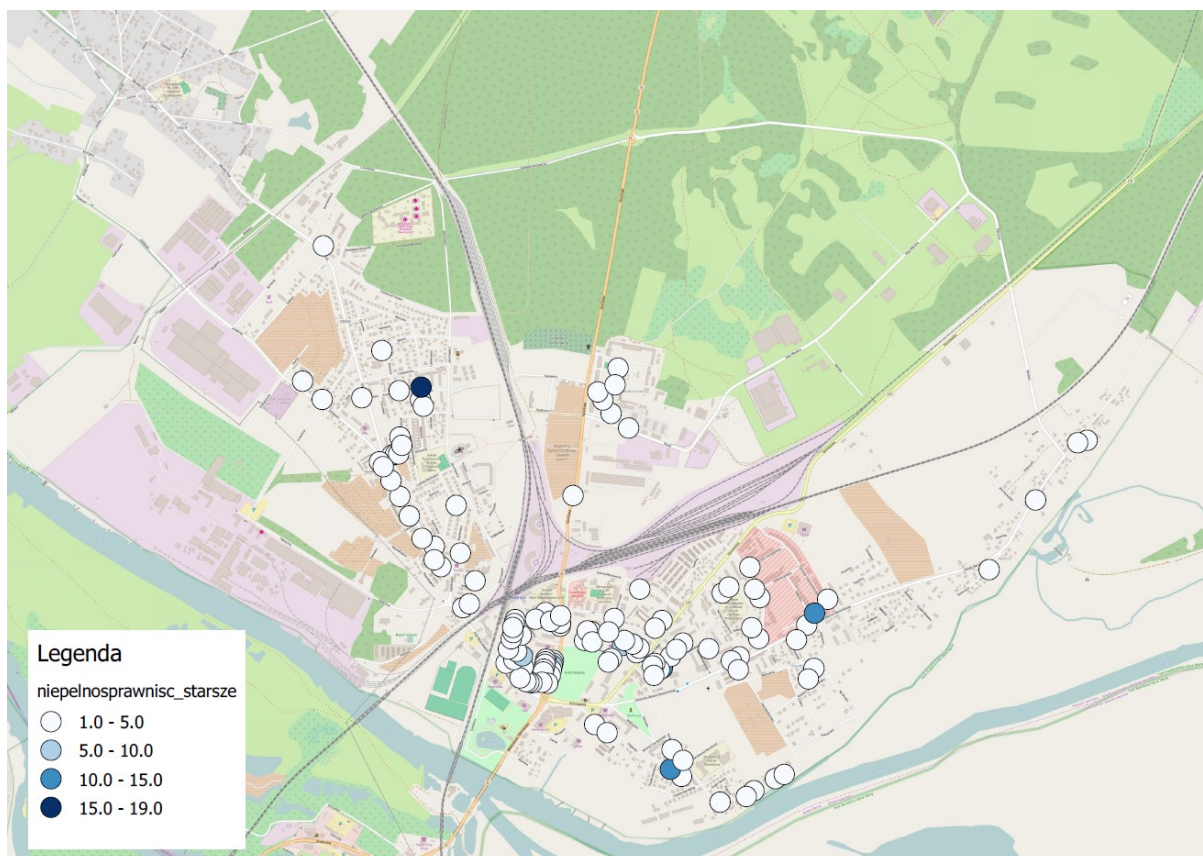
administracji publicznej i niepublicznej świadczącej usługi na rzecz seniorów oraz z innymi Radami Seniorów. Rada działa w następujących obszarach:

- 1) zapobieganie i przełamywanie marginalizacji seniorów,
- 2) wspieranie aktywności ludzi starszych,
- 3) profilaktyka i promocja zdrowia seniorów,
- 4) przełamywanie stereotypów na temat seniorów i starości oraz budowanie ich autorytetu i pozytywnego społecznego wizerunku,
- 5) rozwój form wypoczynku, dostęp do edukacji, kultury i sportu.

Do jej zadań należy:

1. współpraca z władzami Miasta przy podejmowaniu decyzji dotyczących istotnych oczekiwań i potrzeb ludzi starszych,
2. przedstawianie propozycji w zakresie ustalania priorytetowych zadań oraz inicjowanie działań na rzecz seniorów,
3. monitorowanie potrzeb seniorów,
4. wydawanie opinii i formułowanie wniosków służących rozwojowi działalności na rzecz seniorów,
5. zgłaszanie uwag do aktów prawa miejscowego,
6. informowanie społeczności miasta o szczególnych kierunkach działalności podejmowanych przez służby miejskie i partnerów pozarządowych na rzecz środowiska seniorów.

Wykorzystanie aktywności osób starszych może nie tylko wpływać na utrzymanie ich w dobrej kondycji psycho – fizycznej, odsuwanie perspektywy umieszczenia w placówce opiekuńczej i zapobieganie osamotnieniu, ale także służyć przekazywaniu bogatego doświadczenia młodszym pokoleniom i tym samym budowaniu odpowiednich więzi międzypokoleniowych.

Rysunek 8. Niepełnosprawność i osoby starsze.

Na podstawie zebranych danych (pozyskane dane za 2015 rok) dotyczących negatywnych zjawisk społecznych w zakresie kryterium niepełnosprawności oraz niepełnosprawności osób starszych zauważyć można, że zjawisko to obejmuje obszar całego miasta. Jednak największe nagromadzenie tych zjawisk zauważyć można w centrum miasta (osiedla z zabudową mieszkaniową wielorodzinną), jak również w środkowo-zachodniej części miasta w obrębie ulic: Jana Pawła II, Orła Białego (zabudowa mieszana – rysunek nr 8).

2.8. PRZEMOC W RODZINIE

Utworzenie w Kostrzynie nad Odrą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest efektem wejścia w życie nowych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz towarzyszących jej regulacji prawa miejscowego. Celem działania Zespołu jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. Zespół to grupa ludzi, specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem

konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków takiego Zespołu. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy:

- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc,
- podejmowanie działań zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzór formularzy „Niebieska Karta”.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie Zespół może tworzyć grupy robocze. Skład grupy roboczej nie różni się znacząco od składu Zespołu. Są to przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, jak również kuratorzy sądowi, przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadania grupy roboczej:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Niebieska Karta jest to procedura, która może zostać zainicjowana przez Policję, Ośrodek Pomocy Społecznej lub Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dotyczy ona członków rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Założenie Niebieskiej Karty jest informacją dla służb i opieki społecznej, że w danej rodzinie

dochodzi do aktów przemocy. Procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta” określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), wydane na podstawie art. 9d ust.5 ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)

Poniższa tabela przedstawia realizację procedury „Niebieskiej Karty” wykonywanej przez Zespół Interdyscyplinarny / Grupę Roboczą w latach 2011 – 2014 w Mieście Kostrzyn nad Odrą.

Rok	Liczba „Niebieskich Kart”	Liczba posiedzeń grup roboczych
2011	2	2
2012	20	35
2013	19	64
2014	14	43

Tabela 21. Realizacja procedury „Niebieska Karta” w latach 2011 – 2014 (źródło –Zespół Interdyscyplinarny w Kostrzynie nad Odrą).

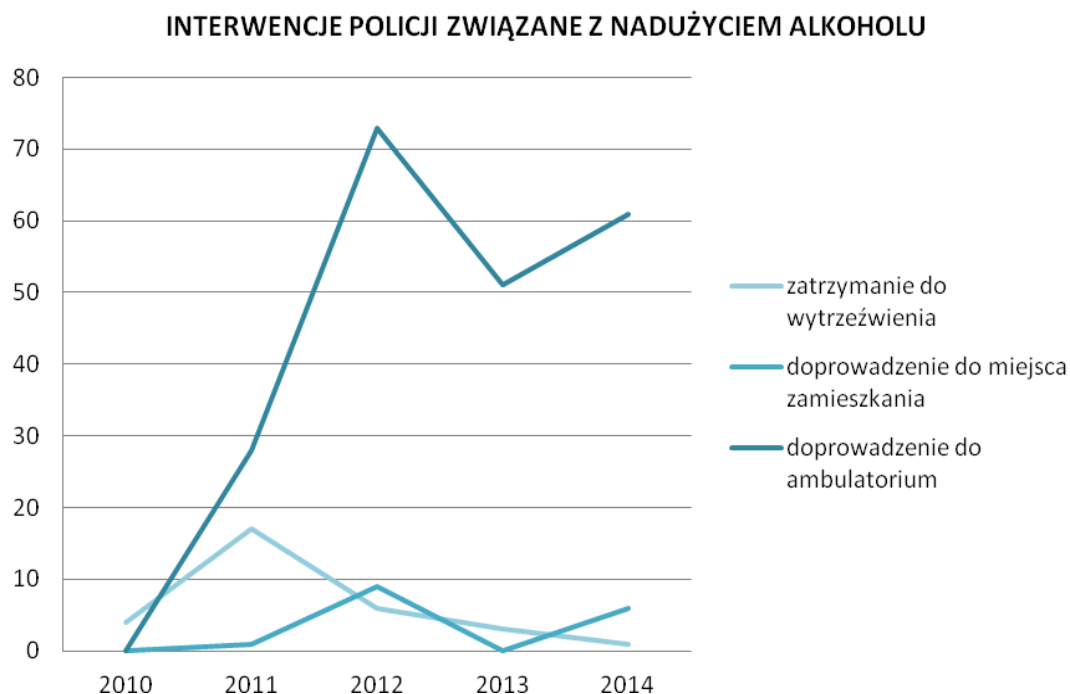
2.9. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość rozumiana jako zbiór czynów zabronionych przez ustawę pod groźbą kary, które to popełnione zostały na obszarze danej jednostki terytorialnej. Przestępczość jest zjawiskiem społecznym, które znacząco wpływa na jakość życia i poczucie bezpieczeństwa danej społeczności lokalnej. Przestępczość stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego i wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu ludności.

W Polsce determinantą skali zjawiska przestępczości był okres przemian społeczno – ustrojowych po 1989 roku. Spowodowały one gwałtowny wzrost przestępczości, pojawianie się nowych kategorii przestępstw mało znanych lub dotychczas nieznanymi. Przyczyną wzrostu przestępczości były rozbudzone i nie do końca spełnione nadzieje na lepsze życie. Pojawiły się bądź nasiliły negatywne zjawiska społeczne, jak migracje, bezrobocie, uzależnienia, czy też ubóstwo generujące większą liczbę przestępstw.

Wyróżnić można kilka czynników wpływających na zjawisko przestępczości. Zalicza się do nich: gęstość zaludnienia, udział kobiet i nieletnich w ogólnej liczbie ludności, a także poziom urbanizacji, bezrobocie, ubóstwo, poziom zamożności oraz warunki życia ludności.

Dane zamieszczone poniżej są związane z podejmowaniem przez Komisariat Policji w Kostrzynie nad Odrą interwencji związanych z użyciem alkoholu w latach 2010 - 2014.

Wykres 7. Realizacja procedury „Niebieska Karta” w latach 2011 – 2014 (źródło –Zespół Interdyscyplinarny w Kostrzynie nad Odrą).

Wynika z nich, iż na przestrzeni lat 2010 - 2014 osób będących pod wpływem alkoholu zatrzymanych do wytrzeźwienia w Komisariacie Policji w Kostrzynie nad Odrą było 31, osób doprowadzonych do miejsca zamieszkania – 16, natomiast osób doprowadzonych do Ambulatorium Kontrolowanego Trzeźwienia w Gorzowie Wlkp. – 213.

Komisariat Policji w Kostrzynie nad Odrą na przestrzeni pięciu ostatnich lat przeprowadził 2710 interwencji domowych. Z danych wynika, iż w latach 2011 – 2012 znacząco zmalała liczba interwencji domowych (kolejno: 515, 494) w stosunku do liczby z roku 2010 (689). W 2013 roku nastąpił wzrost podejmowanych przez policję interwencji (563), a w roku 2014 ich liczba ponownie zmalała - 449.

Na podstawie danych Komisariatu Policji w Kostrzynie nad Odrą liczba wykroczeń popełnianych na obszarze Miasta Kostrzyn nad Odrą dot. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wyraźnie wzrosła. W roku 2013 odnotowano aż o 513 wykroczeń więcej niż w roku 2010.

Wykroczenia przeciwko:	2010	2011	2012	2013	2014
Porządkowi i spokojowi publicznemu	43	323	303	137	162
Bezpieczeństwu osób i mienia	2	9	10	23	27
Bezpieczeństwu i porządkowi komunikacji	245	420	300	516	860
Obyczajności publicznej	14	113	105	107	160
Urządzeniom użyteczności publicznej	20	83	75	153	222
Wykroczenia przeciwko Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	78	583	541	591	436
Ogółem	402	1531	1340	1587	1927

Tabela 22. Wykroczenia w latach 2012 – 2014 (źródło – Komisariat Policji w Kostrzynie nad Odrą).

Sprawami bezpieczeństwa i porządku publicznego zajmuje się w Kostrzynie nad Odrą także Straż Miejska. W zakresie jej działania pozostają sprawy o mniejszym zagrożeniu sankcjami karnymi, jednakże z punktu widzenia codziennego funkcjonowania lokalnej społeczności równie uciążliwe. Z zebranego materiału wynika, iż w stosunku do roku 2010 wzrosła liczba interwencji podejmowanych przez Straż Miejską, do roku 2014 ponad dwukrotnie wzrosła ilość interwencji w sprawie niewłaściwego utrzymania czystości oraz w sprawie uszkodzenia mienia i urządzeń użyteczności publicznej. Dane przedstawione przez Straż Miejską wyraźnie pokazują, iż w stosunku do roku 2010 coraz więcej mieszkańców Kostrzyna nad Odrą spożywa alkohol w miejscach niedozwolonych. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba ta wzrosła niemalże dwukrotnie.

Rodzaj interwencji	Liczba podjętych interwencji				
	2010	2011	2012	2013	2014
Niewłaściwe utrzymanie czystości	163	194	267	179	399
Zakłócanie spokoju i porządku publicznego	123	130	98	106	92
Uciążliwości związane z osobami bezdomnymi i żebrzącymi	25	31	13	11	28
Uszkodzenia mienia i urządzeń użyteczności publicznej	7	31	15	12	16
Spożywanie alkoholu w miejscach publicznych	11	28	26	24	21

Bezpieczeństwo w komunikacji	121	219	191	184	130
------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Tabela 23. Interwencje podejmowane przez Straż Miejską w latach 2012 – 2014 (źródło – Straż Miejska w Kostrzynie nad Odrą).

Z danych zawartych w poniższej tabeli wynika, że ogólna liczba odnotowanych przestępstw w roku 2014 była niższa niż w latach ubiegłych. W 2014 roku odnotowano o 104 kradzieże mniej niż w roku 2012, spadek zaobserwować można również w przypadku kradzieży z włamaniem, rozbojach i wymuszeniach oraz przestępstwach popełnionych pod wpływem alkoholu. Na przestrzeni 5 lat można zaobserwować znaczny wzrost liczby przestępstw narkotykowych.

Wyraźny wzrost natomiast nastąpił w przypadku przestępstw drogowych, liczba tych przestępstw wrosła aż o 45 w roku 2012.

Rodzaj przestępstwa	2010	2011	2012	2013	2014
Przestępstwa drogowe	8	18	12	7	8
Kradzieże (w tym z włamaniem)	220 (80)	211 (88)	267 (72)	245 (88)	163 (44)
Przestępstwa pod wpływem alkoholu	158	154	157	183	113
Przestępstwa narkotykowe	97	128	78	82	144
Rozboje, wymuszenia	3	13	43	47	7
Przestępstwa popełnione przez nieletnich	30	64	86	32	29
Ogółem	1061	1088	1017	1061	789

Tabela 24. Przestępstwa w latach 2012 – 2014 (źródło – Komisariat Policji w Kostrzynie nad Odrą).

2.10. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność w ujęciu socjologicznym stanowi problem społeczny charakteryzujący się brakiem miejsca stałego zamieszkania – brakiem domu. Bezdomność w ujęciu psychologicznym to z kolei kryzysowy stan egzystencji osoby nie posiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych do zaspokojenia elementarnych potrzeb, trwale wykorzenionej ze środowiska w wyniku rozpadu więzi społecznych i akceptującej swoją rolę społeczną. Jako stan ewidentnej i trwałej deprywacji potrzeb mieszkaniowych, w sytuacji, gdy dotknięta bezdomnością osoba nie jest w stanie jej zapobiec, wiąże się z poważnym upośledzeniem psychicznego i społecznego funkcjonowania człowieka. Bezdomność spowodowana jest wieloma czynnikami. Najczęściej wśród nich wymienia się rozpad rodziny, eksmisję, powrót z zakładu karnego bez możliwości

zamieszkania, brak stałych dochodów, przemoc w rodzinie, brak tolerancji społecznej, uzależnienia, opuszczenie domu dziecka.

Na terenie Miasta Kostrzyna nad Odrą nie ma noclegowni, jednak od wielu lat Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje ze schroniskami, gdzie kieruje osoby potrzebujące schronienia m.in.: schroniskiem dla bezdomnych w Dębnie, schroniskiem „Brata Alberta” w Gorzowie Wlkp. oraz innymi schroniskami i noclegowniami na terenie całego kraju. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą posiada magazyn odzieży oraz Jadłodajnię, gdzie wydawane jest 150 posiłków dla osób potrzebujących, z czego 50 posiłków zabezpieczanych jest dla osób bezdomnych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osoby bezdomne mogą skorzystać z następujących form pomocy:

- świadczenia niepieniężne: pomoc w naturze, poradnictwo specjalistyczne, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie i obuwie,
- świadczenia pieniężne: zasiłki stały, okresowy, celowy,
- praca socjalna i wszelkie działania skierowane na pomoc osobie bezdomnej, które mają na celu poprawę jej sytuacji życiowej np. pomoc :
 - w wypełnianiu i kompletowaniu dokumentów do uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
 - w uzyskaniu schronienia, w złożeniu wniosku na mieszkanie,
 - w nabyciu uprawnień do świadczenia rentowego lub emerytalnego z ZUS,
 - w wyrobieniu dowodu osobistego,
 - umożliwieniu korzystania ze świadczeń zdrowotnych, pomoc w zakupie leków, zapewnienie środków higienicznych.

Dodatkowo od dnia 13 stycznia 2016 roku funkcjonuje ogrzewalnia dla osób bezdomnych. Ogrzewalnia czynna jest w godzinach od 20.00 do 08.00. W sytuacji wystąpienia bardzo niskich temperatur możliwe jest przesunięcie godzin otwarcia. Ogrzewalnia zapewnia miejsce do siedzenia w ciepłym pomieszczeniu, dostęp do toalety oraz gorący napój.

Powód bezdomności	2010	2011	2012	2013	2014
Rozpad rodziny	2	0	0	1	0
Eksmisje	0	1	1	0	1
Powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania	0	1	0	1	0
Brak stałych dochodów	2	0	1	0	2

Uzależnienia	34	34	44	57	49
Ogółem	38	36	46	59	52

Tabela 25. Bezdomność w latach 2010 - 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).

Problemy społeczne mają to do siebie, że zwykle kumulują różne aspekty wykluczenia z tkanki społecznej, np.: bezdomności często towarzyszy alkoholizm, bądź uzależnienie od środków psychoaktywnych, co znajduje potwierdzenie w danych zawartych w tabeli 25. Wynika z niej, że na przestrzeni lat 2010 – 2014, osoby, których bezdomność jest wynikiem uzależnienia stanowią średnio 94% ogólnej liczby bezdomnych.

3. ZJAWISKA GOSPODARCZE.

Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi działalności gospodarczej w mieście Kostrzyn nad Odrą jest niewątpliwie jego przygraniczne położenie, jak również fakt funkcjonowania na terenie miasta Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

K-S SSE istnieje od 1997 roku i jest najszybciej rozwijającą się polską specjalną strefą ekonomiczną. Oferuje bogaty wybór terenów w pełni przygotowanych do rozpoczęcia inwestycji od zaraz oraz ulgi i preferencje podatkowe zagwarantowane prawnie przez polski rząd i parlament. Zwolnienia podatkowe w Kostrzyńsko - Słubickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej są największą dostępną ulgą finansową obowiązującą obecnie w Polsce. Inwestora wspiera rząd RP i samorządy lokalne, będące głównymi akcjonariuszami K-S SSE. Dzięki temu, inwestycje realizowane są w komfortowych dla inwestora warunkach, a sprawność działania spółki zarządzającej Strefą znacznie ułatwia firmom rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce.

Ogółem powierzchnia Podstrefy Kostrzyn wynosi 237,9426 ha, w tym:

- Powierzchnia zagospodarowana w ha 156,6918, co stanowi 65,85% pow. ogółem.
- Powierzchnia do zagospodarowania w ha 81,2508, co stanowi 34,15% pow. ogółem.

Województwo lubuskie zajmuje pierwsze miejsce w statystykach pod względem wartości inwestycji - 55,65 %, kolejno plasuje się województwo wielkopolskie - 25,77 % i województwo zachodniopomorskie - 18,57 % (źródło: *Informacja dotycząca działalności K-S SSE na koniec II kwartału 2015 roku*).

Atrakcyjność miejsca (położenie miasta) oraz dobry klimat inwestycyjny dzięki obecności K-S SSE wpływa stymulująco na branże pozaprzemysłowe – rozwijają się rozmaite

usługi na potrzeby inwestorów, ale i mieszkańców miasta. Skutkiem tego było funkcjonowanie na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w 2015 roku 2 228 podmiotów gospodarczych – głównie małe i średnie przedsiębiorstwa (wg klasyfikacji REGON), z czego 2,1% w sektorze publicznym, zaś 97,7% w sektorze prywatnym.

Miasto Kostrzyn nad Odrą odznacza się też innymi cechami, które sprzyjają prowadzeniu działalności gospodarczej. Są to m.in. gęsta sieć infrastruktury technicznej, instytucje infrastruktury otoczenia biznesu czy wysoka dostępność komunikacyjna.

Na kostrzyńskie otoczenie biznesu składają się: Zarząd K-S SSE, instytucje obsługi prawnej, rachunkowej i podatkowej, bankowej, tłumacze przysięgli języków obcych, instytucje ubezpieczeniowe.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON		2010	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem		2 180	2 185	2 230	2 237	2 232	2 228
sektor publiczny	ogółem	50	47	49	47	47	47
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	23	19	21	19	19	19
sektor prywatny	ogółem	2130	2138	2181	2190	2185	2176
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1657	1651	1673	1669	1644	1627
	spółki handlowe	182	186	187	197	203	206
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	109	110	109	113	115	115
	spółdzielnie	6	6	6	6	6	5
	fundacje	4	4	6	7	8	6
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	28	30	32	36	41	43

Tabela 26. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2015.

Źródło: Dane GUS (Bank Danych Lokalnych).

Liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą, wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w latach 2010 – 2013 nieznacznie wzrastała, a w latach 2014 - 2015 stwierdza się niewielki spadek podmiotów gospodarczych w stosunku do lat poprzednich.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON	2010	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1206	1206	1 230	1232	1229	1227
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	120	108	107	102	86	94
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	72	100	79	97	90	97
nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	0	1	2	3	3	2

Tabela 27. Podmioty – wskaźniki liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2015.

Źródło: Dane GUS (Bank Danych Lokalnych).

Do najważniejszych grup branżowych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w roku 2015 należały przedsiębiorstwa z kategorii handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (32,3 % ogółu podmiotów). Drugą grupę stanowiły podmioty z kategorii budownictwo (9,8 % ogółu podmiotów) i przetwórstwo przemysłowe (9,2% ogółu podmiotów).

Sekcja wg PKD	Opis	Liczba podmiotów
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	20
B	Górnictwo i wydobywanie	1
C	Przetwórstwo przemysłowe	204
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
E	Dostawa Wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7
F	Budownictwo	218
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	719
H	Transport i gospodarka magazynowa	147
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	87
J	Informacja i komunikacja	31
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	50
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	178
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	123
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	57
O	Administracja publiczna i obrona narodowa,	3

	obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	
P	Edukacja	56
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	147
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	40
S i T	Pozostała działalność usługowa; Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	138

Tabela 28. Liczba podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD w 2015 roku.

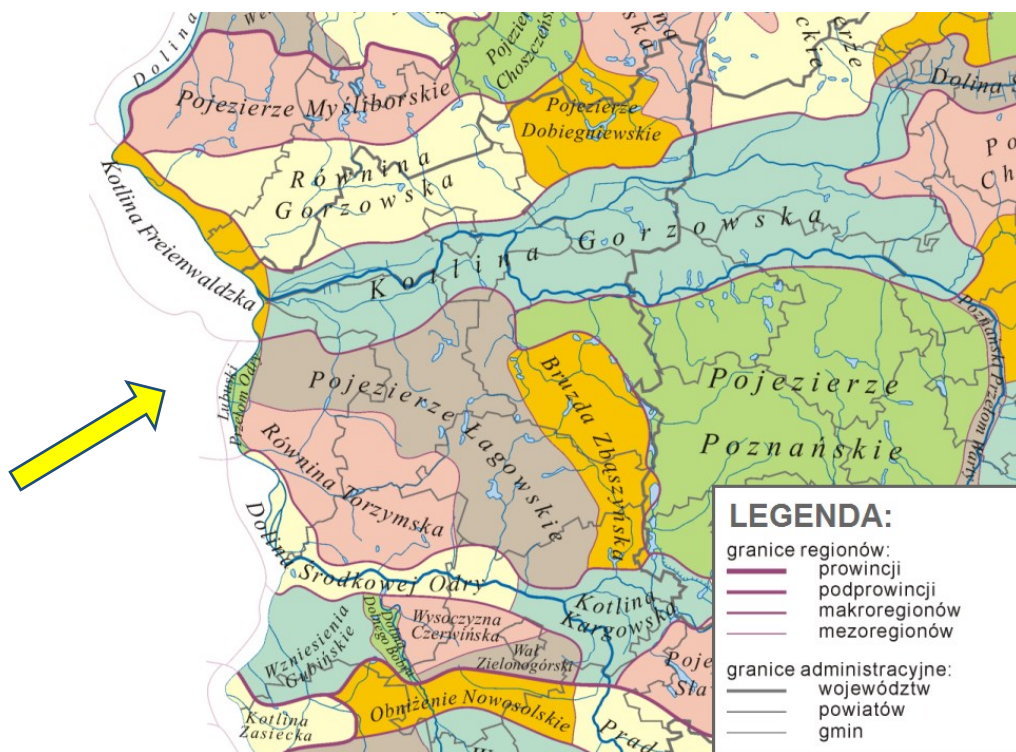
Źródło: Dane GUS (Bank Danych Lokalnych).

4. ZJAWISKA ŚRODOWISKOWE.

4.1. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO. CHARAKTERYSTYKA I OCENA STANU AKTUALNEGO.

Według dziesiętnego podziału regionalnego J. Kondrackiego, Miasto Kostrzyn nad Odrą leży w obrębie podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie (314-315) w zasięgu makroregionów: Pojezierze Południowopomorskie (314.6) z mezoregionem Równina Gorzowska (314.61), Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka (315.3) z mezoregionami Kotlina Freienwaldzka (315.32) i Kotlina Gorzowska (315.33), której obniżenia ciągną się równoleżnikowo od okolic Płocka, wzdłuż doliny Wisły, Brdy, Noteci i Warty.

Pradolina tworzy unikatową na skalę światową formę wklęsłą, która na obszarze województwa lubuskiego oddziela pojezierza: Południowopomorskie od Lubuskiego i Wielkopolskiego.

Rysunek 9. Podział regionalny wg J. Kondrackiego rejonu Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy czasowej na lata 2018 – 2021.

Ukształtowanie powierzchni terenu w granicach Miasta Kostrzyn nad Odrą jest mimo stosunkowo niewielkiego obszaru dość zróżnicowane. Teren powiatu gorzowskiego (w tym Miasta Kostrzyn nad Odrą) został ukształtowany w wyniku działalności zlodowacenia bałtyckiego (krajobraz młodoglacjalny). Pod względem hipsometrycznym Miasto Kostrzyn nad Odrą wznosi się od 11 m n.p.m. (tereny wzdłuż rzeki Warty i Odry m.in. Szumiłowo oraz Warniki) do 60 m n.p.m. (Wzgórze Grudzia).

Charakterystycznym elementem w kulturowym krajobrazie miasta jest wyraźnie wykształcona, pokryta zielenią wyspa, na której znajdują się ruiny miasta - twierdzy. Leży ona u zbiegu rzeki Odry oraz rzeki Warty i stanowi unikatowe dziedzictwo europejskiej kultury materialnej. Podziemia dawnej Twierdzy Kostrzyn, są ważnym miejscem zimowania nietoperzy.

System obszarów i obiektów prawnie chronionych Miasta Kostrzyn nad Odrą stanowią:

- fragment Parku Narodowego „Ujście Warty”,
- fragment Parku Krajobrazowego „Ujście Warty”,

- pomniki przyrody (11 obiektów),
- fragment Obszaru Natura 2000 „Ujście Warty”.

4.2. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.

4.2.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ PRZEZNACZONĄ DO PICIA.

Źródłem wody przeznaczonej do spożycia przez mieszkańców na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą jest woda podziemna pochodząca z dwóch ujęć:

- ujęcie przy ul. Prostej - składa się ono z 16 studni głębinowych, z których część pochodzi z 1910 roku. Ujęcie eksploatuje płytkie zasoby wodne, położone ok. 15 m p.p.t. z zasobów czwartorzędowych. Woda z tego ujęcia nie wymaga uzdatniania. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą $Q_e = 440 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $S = 1,3 - 3,6 \text{ m}$. Ujęcie ma ustanowione strefy ochronne: bezpośrednią i pośrednią. Istnieje możliwość rozbudowy - budowy nowych studni i poboru wody z głębszych zasobów czwartorzędowych;
- ujęcie przy ul. Granicznej – składa się z 3 studni głębinowych o głębokości: 86,0 m, 71,0 m i 64 m. Ujęcie eksploatuje zasoby wodne z utworów czwartorzędowych. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wynoszą $Q_e 180 \text{ m}^3/\text{h}$ i $S = 5,0 - 7,0 \text{ m}$. Ujęcie ma ustanowione strefy ochrony bezpośredniej dla każdej studni głębinowej. Woda z ujęcia wymaga uzdatniania. Stacja uzdatniania wody o wydajności $180 \text{ m}^3/\text{h}$ została wybudowana na terenie ujęcia. Aktualny stan techniczny ujęcia jest dobry;
- ujęcia własne zakładów produkcyjnych.

Miasto Kostrzyn nad Odrą posiada sieć wodociągową magistralną o długości 11,6 km, rozdzielczą 52,9 km. Do sieci przyłączonych jest 1 502 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

4.2.2. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW.

Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą występują dwa podstawowe systemy kanalizacyjne: ogólnospławny i rozdzielczy. Odbiór ścieków powstających na terenie miasta odbywa się w znacznej większości systemem kanalizacji ogólnospławnej, pracującej w układzie

grawitacyjno – pompowym podłączonym do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej przy ul. Włoskiej.

Na terenie kompleksu 1 i 3 Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej wybudowana została kanalizacja rozdzielcza.

Długość kanalizacji (bez przyłączy) wynosi ok 51,7 km, w tym długość sieci kanalizacji ogólnospławnej 35,4 km tj. 68%.

Sieć kanalizacyjna odbiera ścieki komunalne z terenu miasta oraz ścieki technologiczne i komunalne z poszczególnych zakładów produkcyjnych. Na terenach aktualnie nieskanalizowanych ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych lub oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków.

W mieście działają dwie oczyszczalnie ścieków. Główna miejska oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w północno - zachodniej części miasta przy ul. Włoskiej. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna pracująca z wykorzystaniem biologicznej defosfatacji, denitryfikacji i nitryfikacji z symultanicznym chemicznym strącaniem oraz tlenową stabilizacją osadu. Oczyszczalnia ta przyjmuje ścieki komunalne oraz ścieki przemysłowe.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych z miejskiej oczyszczalni ścieków jest rzeka Odra. Maksymalne dobowe odprowadzenie ścieków oczyszczonych wynosi 5943 m³, natomiast ilość oczyszczonych ścieków komunalnych w 2015 roku wyniosła 1.665,00 tys. m³, co stanowi ok. 78% wydajności oczyszczalni.

Druga oczyszczalnia znajduje się w rejonie ul. Granicznej i jest kontenerową oczyszczalnią typu EKO-LINE 7N, obsługującą teren Starego Miasta. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Warta. Maksymalne dobowe odprowadzenie ścieków oczyszczonych wynosi 156 m³ (projektowe), natomiast ilość średnioroczna (za 2014 rok) osiągnęła 22 297 m³ co stanowi 46 % wydajności oczyszczalni. Na terenie miasta funkcjonuje jeszcze oczyszczalnia zakładowa na terenie Arctic Paper Kostrzyn S.A.

4.3. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane;
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Na stan powietrza na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą mają wpływ następujące emisje:

- emisja zorganizowana pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych oraz niska emisja,
- emisja ze środków transportu i komunikacji,
- emisja niezorganizowana.

Zazwyczaj głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych.

Jednym z podstawowych czynników środowiskotwórczych, związanych z komunikacją jest zanieczyszczenie powietrza występujące w sąsiedztwie dróg. Pojazdy samochodowe poruszające się po drogach, emitują do atmosfery duże ilości różnorodnych substancji toksycznych, powstających w wyniku spalania paliwa napędowego, a także na skutek wzajemnego oddziaływania opon i nawierzchni dróg oraz zużywania się niektórych elementów pojazdu (powstają wtedy zanieczyszczenia w postaci pyłów gumowych, azbestowych, kamiennych oraz rdzy, sadzy itp.). Jest to problem narastający, zwłaszcza na terenie miast. Mimo prowadzonej modernizacji układów komunikacyjnych, wskutek lawinowo narastającej liczby samochodów, płynność ruchu w godzinach szczytu jest zakłócona. Obecność spalin samochodowych najdotkliwiej odczuwana jest w letnie, słoneczne dni, ponieważ oprócz toksycznych spalin tworzy się bardzo szkodliwa dla zdrowia, przypowierzchniowa warstwa ozonu pochodzenia fotochemicznego.

Nazwa emitora	Nazwa zanieczyszczenia	Emisja max.	Emisja	Emisja śr.
		mg/s	Mg/rok	mg/s
drogi krajowe i wojewódzkie	<i>tlenek węgla</i>	6 511,13	2,05	6 511,13
	<i>Benzen</i>	5,85	184,59	5,85
	<i>węglowodory alifatyczne</i>	99,47	31,36	99,47
	<i>węglowodory aromatyczne</i>	298,49	9,41	298,49
	<i>tlenki azotu</i>	3 934,48	124,07	3 934,48

	pył ogółem	226,55	7,14	226,55
	dwutlenek siarki	307,97	9,71	307,97
drogi powiatowe	tlenek węgla	624,95	19,71	624,95
	Benzen	5,63	0,18	5,63
	węglowodory alifatyczne	96,21	3,03	96,21
	węglowodory aromatyczne	28,86	0,91	28,86
	tlenki azotu	380,61	12,00	380,61
	pył ogółem	22,02	0,69	22,02
	dwutlenek siarki	29,73	0,94	29,73
drogi gminne	tlenek węgla	117,55	3,71	117,55
	Benzen	1,06	0,03	1,06
	węglowodory alifatyczne	18,10	0,57	18,10
	węglowodory aromatyczne	5,43	0,17	5,43
	tlenki azotu	71,59	2,26	71,59
	pył ogółem	4,14	0,13	4,14
	dwutlenek siarki	5,59	0,18	5,59
RAZEM	tlenek węgla	7 253,64	25,47	7 253,64
	Benzen	12,54	184,80	12,54
	węglowodory alifatyczne	213,77	34,96	213,77
	węglowodory aromatyczne	332,78	10,49	332,78
	tlenki azotu	4 386,67	138,33	4 386,67
	pył ogółem	252,71	7,97	252,71
	dwutlenek siarki	343,29	10,83	343,29

Tabela 29. Roczna emisja substancji szkodliwych do atmosfery ze środków transportu na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2021.

	Tlenek węgla	Węglowodory aromatyczne	Pył ogółem
Drogi krajowe i wojewódzkie	89,76%	89,7%	89,65%
Drogi powiatowe	8,61%	8,67%	8,71%
Drogi gminne	1,62%	1,63%	1,64%

Tabela 30. % udział zanieczyszczeń na drogach.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2021.

4.4. ODDZIAŁYWANIE HAŁASU. HAŁAS DROGOWY I KOLEJOWY.

Głównymi źródłami hałasu na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą są: ruch drogowy, ruch kolejowy, działalność gospodarcza. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszanie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Ostatnimi pomiarami poziomu hałasu wzdłuż dróg biegnących na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą, były pomiary wykonane przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w 2011 roku, wyniki przedstawiono poniżej.

<i>Lokalizacja punktów pomiarowych</i>	<i>Natężenie ruchu poj/h ogółem</i>	<i>Natężenie ruchu poj/h ciężarowych</i>	<i>L_{Aeq} na granicy terenu chronionego [dB]</i>	<i>Szacunkowa odległość punktu pomiarowego od krawędzi jezdni [m]</i>
<i>DZIEŃ</i>				
<i>ul. Sportowa</i>	<i>395</i>	<i>84</i>	<i>65,9</i>	<i>10,0</i>
<i>NOC</i>				
<i>ul. Sportowa</i>	<i>80</i>	<i>16</i>	<i>60,6</i>	<i>10,0</i>

Tabela 31. Wyniki pomiaru hałasu komunikacyjnego na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w 2011 r.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy czasowej na lata 2018 – 2021.

<i>Lokalizacja punktów pomiarowych</i>	<i>Natężenie ruchu poj/h ogółem</i>	<i>Natężenie ruchu poj/h ciężarowych</i>	<i>L_{Aeq} na granicy terenu chronionego [dB]</i>	<i>Szacunkowa odległość punktu pomiarowego od krawędzi jezdni [m]</i>
<i>DZIEŃ</i>				
<i>ul. Gorzowska</i>	<i>403</i>	<i>22</i>	<i>62</i>	<i>10</i>
<i>NOC</i>				
<i>ul. Gorzowska</i>	<i>52</i>	<i>4</i>	<i>57,1</i>	<i>10</i>

Tabela 32. Wyniki pomiaru hałasu komunikacyjnego na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w 2011 r.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy czasowej na lata 2018 – 2021.

Miasto Kostrzyn nad Odrą z racji swojego przygranicznego położenia, funkcjonowania na jego terenie Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz zwiększającego się natężenia ruchu komunikacyjnego, narażone jest na wiele negatywnych czynników, o których wspomniano powyżej.

5. ZJAWISKA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNE.

5.1. STRUKTURA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA MIASTA.

Miasto Kostrzyn nad Odrą jest jedną z 7 gmin powiatu gorzowskiego. Jest ono położone marginalnie na północno-zachodnich krańcach województwa lubuskiego. Miasto graniczy od północy z gminami Boleszkowice i Dębno, od wschodu z gminą Witnica, od południa z gminami Słońsk i Górzycą, od zachodu poprzez Odrę graniczy z niemieckimi gminami Bleyen-Genschmar oraz Küstriner Vorland.

Łączna powierzchnia miasta Kostrzyn nad Odrą wynosi 4 617 ha. Struktura użytkowania terenu w mieście przedstawiona została w tabeli 33. Zdecydowanie największy udział w strukturze przestrzennej miasta mają grunty leśne zadrzewione i zakrzewione, które zajmują około 40% całej powierzchni miasta. Koncentrują się one w północnej części Miasta Kostrzyn nad Odrą, są objęte wymogami ochronnymi i stanowią jednolity kompleks zieleni mający ogromne znaczenie bioklimatyczne i rekreacyjne. Znaczną część powierzchni miasta zajmują również użytki rolne – ok. 23 %. Należy jednak zaznaczyć, iż w dużej mierze są to użytki zielone (łąki i pastwiska) zajmujące zalewowe tereny nadrzeczne (południowa i zachodnia część miasta) w tym obszary na terenach chronionych. Grunty orne stanowią ponad połowę użytków rolnych (m.in. rejon Warnik, Drzewic), ale większość z nich jest odłogowana. Ponadto powierzchnia gruntów ornych ulega stałemu ograniczaniu w skutek przeznaczania pod inne funkcje.

Wody powierzchniowe w Kostrzynie nad Odrą zajmują nieco ponad 5% powierzchni miasta. Składają się na nie głównie obszary dwóch dużych rzek – Odry i Warty wraz z systemem dopływów i starorzeczy.

Forma użytkowania	Powierzchnia
-------------------	--------------

		ha	%
grunty leśne zadrzewione i zakrzewione		1842	39,90
w tym	las	1840	39,85
	grunty zadrzewione i zakrzewione	2	0,05
użytki rolne		1066	23,08
w tym	grunty orne	635	13,74
	sady	0	0
	łąki trwałe	273	5,90
	pastwiska trwałe	143	3,10
	grunty rolne zabudowane	0	0
	grunty pod rowami	16	0,34
grunty zabudowane i zurbanizowane		978	21,18
w tym	tereny mieszkaniowe	239	5,18
	tereny przemysłowe	159	3,44
	inne tereny zabudowane	50	1,08
	zurbanizowane tereny niezabudowane	167	3,62
	tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	86	1,86
	tereny komunikacyjne drogowe	178	3,86
	tereny komunikacyjne kolejowe	94	2,03
	tereny komunikacyjne inne	0	0
	użytki kopalne	5	0,11
grunty pod wodami powierzchniowymi		242	5,24
w tym	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	226	4,89
	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	16	0,35
nieużytki		207	4,55
tereny różne		281	6,09
RAZEM		4 617	100

Tabela 33. Struktura użytkowania terenu miasta Kostrzyn nad Odrą (stan na 02.05.2016 r.).

Źródło: Dane UM.

Tereny antropogenicznie przekształcone, zurbanizowane zajmują niespełną piątą część obszaru miasta. Wśród nich największą grupę stanowią tereny mieszkaniowe – 5,18 %, które koncentrują się głównie w strefie centralnej miasta. Tereny przemysłowe stanowią ok. 3,44 % powierzchni Miasta Kostrzyn nad Odrą i zlokalizowane są głównie w pobliżu terenów kolejowych oraz na prawym brzegu ujściowego odcinka Warty, a także rozwijają się we wschodniej części miasta. Znaczny udział stanowią również tereny komunikacyjne, zarówno drogowe jak i kolejowe – skoncentrowane w strefach zainwestowania mieszkaniowego i przemysłowego – łącznie ok. 5,9% powierzchni. Najsilniej zainwestowana jest strefa

centralna ograniczona od zachodu, południa i wschodu rzeką Wartą oraz jej dopływem. Granica północna jest mniej wyraźna i tworzą ją tereny leśne, rolnicze oraz nieużytki. Strefa południowa miasta to głównie tereny nadrzeczne, niezurbanizowane (za wyjątkiem przejścia granicznego i pozostałości twierdzy).

Uzupełnieniem terenów zurbanizowanych są tereny rekreacyjne i wypoczynkowe (m.in. tereny MOSiR, park miejski, amfiteatr), stanowiące ok. 1,86% powierzchni miasta. Obserwuje się stałą tendencję do zwiększania udziału powyższych kategorii w ogólnej strukturze użytkowania terenu miasta.

5.2. SIEĆ KOMUNIKACYJNA.

Obecne rozwiązanie komunikacyjne jest skonstruowane na układzie wachlarzowym, co spowodowane jest geograficznym położeniem Miasta Kostrzyna nad Odrą u zbiegu dwóch rzek i wymuszonym przez to rozwojem po prawej stronie rzeki Warty. Głównym zwornikiem tego „wachlarza” jest węzeł – rondo, położone w ścisłym centrum miasta, w strefie mieszkaniowej. Krzyżują się tu wszystkie szlaki komunikacyjne, które generują wzmożony ruch.

Istniejące połączenie graniczne oparte jest na drodze krajowej nr 22, rozpoczynające się mostem granicznym, skąd prowadzony jest ruch komunikacyjny w kierunku Poznania. Natomiast droga krajowa nr 31 swój przebieg rozpoczyna od ronda „Twierdza” poprzez skrzyżowanie zlokalizowane w rejonie „Starego Miasta”, następnie poprzez skrzyżowanie z magistralą kolejową „Odrzanką”, dalej mostem przez rzekę Wartę do strategicznego węzła – rondo w strefie śródmiejskiej, prosto w kierunku Szczecina oraz poprzecznie (prostopadle) drogą nr 132 w kierunku Gorzowa Wielkopolskiego.

Szkielet systemu komunikacji drogowej Miasta Kostrzyn nad Odrą tworzą drogi różnych kategorii administracyjnych, w tym:

- drogi krajowe:
 - droga krajowa nr 31: Słubice – Szczecin (przebiega w układzie południkowym ulicami Władysława Sikorskiego i Sportowa, na długości 6,9 km w granicach miasta),
 - droga krajowa nr 22: granica państwa – kierunek Poznań (przebiega, okalając Stare Miasto - ul. Graniczna, na długości 1,4 km w granicach miasta),
 - droga wojewódzka nr 132: Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wlkp. (wschodnia część

tzw. małej obwodnicy miasta, przebiega ul. Północną, na długości 2,3 km w granicach miasta),

- drogi powiatowe:

- droga powiatowa nr 1382F: Namyślin – Kaleńsko – Kostrzyn nad Odrą (przebiega ulicami Kostrzyńska - Szumiłowska - Łączna – Lipowa – Asfaltowa - Orła Białego – Jagiellońska – Niepodległości, na długości 8,9 km w granicach miasta),

- droga powiatowa nr 1383F: Dąbroszyn – Warniki – Kostrzyn nad Odrą (przebiega ulicami Osiedle Warniki i Kardynała Stefana Wyszyńskiego, na długości 3,3 km w granicach miasta),

- droga powiatowa nr 1384F: ul. Witnicka (łączy drogę wojewódzką nr 132 z drogą powiatową nr 1383F w ul. Osiedle Warniki, na długości 0,8 km), ponadto drogi powiatowe stanowią następujące ulice miejskie: 2901F – ul. Drzewicka (1,3 km), 2905F – ul. Gabriela Narutowicza (1,7 km).

Komunikacja kolejowa

Kostrzyn nad Odrą jest ważnym elementem ogólnokrajowego systemu transportu kolejowego, ale przede wszystkim stanowi istotny węzeł kolejowy na pograniczu zachodnim. W Kostrzynie nad Odrą krzyżują się ważne szlaki kolejowe oraz występuje duża liczba połączeń kolejowych, co powoduje dobrą dostępność miasta.

Krzyżują się tu dwie linie o dużym znaczeniu:

1. linia nr **273**: Wrocław – Rzepin – Kostrzyn nad Odrą – Szczecin:

- linia o wyraźnym przebiegu południkowym z północy na południe, w jej ciągu zlokalizowany jest most na Warcie (Most Rzepiński),

- linia dwutorowa, zelektryfikowana, o znaczeniu państwowym, należąca do europejskiej sieci AGTC (*Umowa o ważnych międzynarodowych liniach transportu kombinowanego i obiektach towarzyszących*),

- linia tzw. „Nadodrzanek”, pełniła w przeszłości rolę magistrali węglowej Świnoujście – Śląsk,

2. linia nr **203**: Piła – Krzyż Wlkp. – Gorzów Wlkp. – Kostrzyn nad Odrą – granica państwa (dalej liniami niemieckimi w kierunku Berlina):

- linia przebiega z północnego-wschodu na południowy -zachód,

- w ciągu jej przebiegu zlokalizowane są dwa mosty kolejowe – na rzece Warcie (Most Berliński) i rzece Odrze,

- linia jest dwutorowa, nieelektryfikowana, o znaczeniu ponadregionalnym,

– ruch osobowy realizowany jest na tej linii za pomocą szynobusów.

Przez miasto przebiega także linia o mniejszym znaczeniu: Kostrzyn nad Odrą – Myślibórz.

Jest to linia niezelektryfikowana, jednotorowa, na której odbywa się sporadycznie ruch towarowy.

Węzłowy charakter Kostrzyna nad Odrą sprawił, iż tereny kolejowe zajmują znaczne powierzchnie, zwłaszcza w strefach centralnych miasta (rejon dworca oraz rozległe tereny bocznic na północ od ul. Gorzowskiej). Powoduje to znaczną fragmentację i separację przestrzeni miejskiej oraz niejednokrotnie obniżenie standardów zagospodarowania na terenach kolejowych oraz sąsiednich (np. tworzenie się dzikich wysypisk). Obiekt kostrzyńskiego dworca stanowi ciekawostkę konstrukcyjną o skali krajowej, gdyż pociągi wjeżdżają na niego na dwóch poziomach (na górze linia nr 203, na dole linia nr 273) – tym samym linie krzyżują się bezkolizyjnie.

Komunikacja wodna

Miasto Kostrzyn nad Odrą leży na skrzyżowaniu dróg wodnych, co stwarza ogromne możliwości rozwojowe dla miasta, szczególnie w dziedzinie handlu.

Położenie miasta nad głównym polskim szlakiem żeglugi śródlądowej – rzeką Odrą, a także nad istotnym szlakiem rzeki Warty, stwarza duży potencjał dla rozwoju transportu wodnego. Warta opływając miasto po południowej stronie, stanowi drogę wodną łączącą rzekę Odrę z Wisłą poprzez Noteć i Kanał Bydgoski. Połączenie to umożliwia m.in. komunikację wodną Poznania oraz Konina z zespołem portowym Szczecin-Świnoujście. Istnieje ponadto dobra komunikacja wodna z portami Niemiec i Beneluksu.

Do infrastruktury transportu wodnego w Kostrzynie nad Odrą należą następujące obiekty (wszystkie zlokalizowane nad Wartą):

- 1) port rzeczny, zlokalizowany w środkowym odcinku nabrzeża północnego,
- 2) przystań dla rzecznych statków pasażerskich, zlokalizowana na północnym nabrzeżu pomiędzy kolejowym Mostem Rzepińskim a mostem drogowym,
- 3) przystań turystyczna zlokalizowana na południowym nabrzeżu pomiędzy kolejowym Mostem Rzepińskim a mostem drogowym,
- 4) nabrzeże towarowe, zlokalizowane na północnym nabrzeżu, na terenie zakładu Arctic Paper Kostrzyn S.A.,
- 5) nabrzeże służące statkom technicznym obsługującym rzekę, zlokalizowane na północnym nabrzeżu w rejonie ul. Nadbrzeżnej.

W Kostrzynie nad Odrą funkcjonuje również przystań dla rzecznych statków pasażerskich. Zlokalizowana jest ona na również na północnym nabrzeżu Warty pomiędzy kolejowym Mostem Rzepińskim a mostem drogowym.

Port w Kostrzynie nad Odrą stanowi własność prywatną i dysponuje: własną bocznicą kolejową, placami składowymi, żurawiami samojezdnymi i żelbetowym nadbrzeżem przeładunkowym. Pełne wykorzystanie możliwości portów i przystani będzie możliwe po wykonaniu regulacji rzek i zwiększenia tym samym ich głębokości.

5.3. SIEĆ GAZOWA.

Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą występuje dobrze rozwinięta sieć gazu ziemnego. W 2014 roku łączna długość czynnej sieci ogółem wynosiła ponad 86 km, w tym długość czynnej sieci rozdzielczej ponad 79 km. W tym samym roku łączna liczba czynnych przyłączy w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych wynosiła 1 404 szt.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci ogółem w m	m	82 467	83 314	84 994	85 873	86 439
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	6 955	6 955	6 955	6 955	6 955
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	75 512	76 359	78 039	78 918	79 484
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	1 265	1 337	1 363	1 392	1 404
odbiorcy gazu	gosp. dom.	5 822	5 889	6 119	6 135	4 280
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	1 733	1 720	1 751	1 735	1 868
odbiorcy gazu w miastach	gosp. dom.	5 822	5 889	6 119	6 135	4 280
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	3 193	2 646	3 421	3 603	2 784
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	2 812	2 216	1 839	1 802	2 059

ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	16 508	16 567	17 072	17 066	Brak danych
w miastach	%	91,3	91,5	94,2	94,0	-

Tabela 34. Wyposażenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w sieć gazową w latach 2010-2014.

Źródło: GUS (Bank Danych Lokalnych).

5.4. ENERGIA CIEPLNA.

Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą wytwarzaniem, przesyłaniem i dystrybucją ciepła zajmują się Arctic Paper Kostrzyn S.A., oraz Miejskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o. Arctic Paper Kostrzyn S.A. zasila miejski system ciepłowniczy, natomiast MZK Sp. z o.o. zajmuje się przesyłem i dystrybucją ciepła wytworzonego w Arctic Paper Kostrzyn S.A. oraz z własnych kotłowni do pojedynczych odbiorców.

Właścicielem sieci ciepłych na terenie miasta jest MZK Sp. z o.o. Sieć ciepłownicza eksploatowana na terenie miasta jest zgodnie z definicją stosowaną przez Ministerstwo Gospodarki „siecią efektywną energetycznie”. Ponadto ciepło wytwarzane w Arctic Paper Kostrzyn S.A. jest ciepłem przemysłowym objętym restrykcjami systemu ETS i „zielonych certyfikatów”, co oznacza, że nie wpływa ono na poziom emisji gazów cieplarnianych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą, gdyż system ETS jest wyłączony z planów gospodarki niskoemisyjnej miast. Poza tym na terenie miasta funkcjonują lokalne kotłownie zasilające budynki użyteczności publicznej i zakłady przemysłowe.

5.5. ENERGIA ELEKTRYCZNA.

System zasilania Miasta Kostrzyn nad Odrą z krajowego systemu elektroenergetycznego opiera się o trzy linie wysokiego napięcia 110 kV wraz z Głównym Punktem Zasilania - GPZ Kostrzyn. Zasilanie odbiorców w energię elektryczną na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą odbywa się na średnim napięciu 15 kV liniami napowietrznymi i kablowymi, zasilanymi ze stacji elektroenergetycznej WN/SN (GPZ) zlokalizowanej przy ul. Asfaltowej. Linie 110 kV mają następujące przebiegi:

- w kierunku północnym, linia relacji Kostrzyn – Dębno o przekroju 240 mm²,
- w kierunku północno-wschodnim, linia relacji Kostrzyn – Witnica o przekroju 240 mm²,
- w kierunku południowym, linia relacji Kostrzyn – Górzycy o przekroju 120 mm².

Stacja elektroenergetyczna GPZ Kostrzyn wyposażona jest w trzy transformatory.

Do podmiotów produkujących energię elektryczną na terenie miasta należą:

- Elektrociepłownia przemysłowa Arctic Paper Kostrzyn S.A. zasilana gazem zaazotowanym z lokalnych złóż. Moc elektryczna, znamionowa źródła wynosi 40,4 MW_{el.}
- Instalacja Zakładu Produkcji Reduktora Węglowego i Pary Technologicznej (Polchar sp. z o.o.) zlokalizowana przy ul. Fabrycznej z turbozespołem, z turbiną parową, o mocy około 6 MW_{el.}

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach						
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	6 476	6 558	6 591	6 689	6 610
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	12 088	12 463	12 025	12 294	11 968

Tabela 35. Energia elektryczna w gospodarstwach domowych Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Źródło: GUS (Bank Danych Lokalnych).

6. ZJAWISKA TECHNICZNE.

Diagnoza w tym zakresie obejmowała ocenę stanu technicznego budynków, zwłaszcza mieszkalnych znajdujących się na obszarze miasta, a administrowanych przez Miasto Kostrzyn nad Odrą oraz podmioty zarządzające nieruchomościami, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego i inne.

Rozmieszczenie terenów mieszkaniowych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą cechuje pewna wieloogniskowość. Nawiązuje ona do funkcjonującego niegdyś układu: miasto – wioski satelitarne. Miejscowości będące w przeszłości osobnymi jednostkami, zostały włączone w granice administracyjne miasta wskutek rozwoju urbanistycznego stref peryferyjnych oraz wzmocnienia powiązań funkcjonalnych i zanikania tradycyjnych funkcji rolniczych. Należą do nich: Drzewice i Warniki (przyłączone w 1976 roku z terenu zniesionej gminy Kamień Mały) i Szumiłowo (przyłączone w 2002 roku z terenu gminy Boleszkowice). Współcześnie tereny osiedlowe rozmieszczone są w następujących zespołach zabudowy:

- śródmiejska część miasta – osiedla: Słowiańskie, Mieszka I, Marii Konopnickiej, 3-go Maja, osiedle „B”, osiedle „C” (głównie zabudowa wielorodzinna i mieszana);
- środkowo-zachodnia część miasta w obrębie ulic: Jana Pawła II, Orła Białego, Fryderyka Chopina i Drzewickiej (zabudowa mieszana);
- rejon ul. Sportowej – os. Leśne (zabudowa wielorodzinna);
- rejon Warnik (zabudowa zagrodowa i jednorodzinna);
- rejon Drzewic (zabudowa zagrodowa i jednorodzinna);
- rejon Szumiłowa (zabudowa zagrodowa i jednorodzinna).

Mieszkalnictwo na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą na przestrzeni lat ulega systematycznemu rozwojowi, zwiększa się liczba mieszkań jak i ich powierzchnia użytkowa, co obrazują tabele 36 oraz 37.

Zasoby mieszkaniowe	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem						
mieszkania	-	6 350	6 444	6 506	6 542	6 573
izby	-	24 187	24 481	24 740	24 937	25 097
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	422 759	430 428	435 380	439 096	442 199

Tabela 36. Zasoby mieszkaniowe na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014.

Źródło: GUS (Bank Danych Lokalnych).

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	66,6	66,8	66,9	67,1	67,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m2	23,4	23,8	24,0	24,2	24,4
Mieszkania na 1000 mieszkańców	-	351,3	355,8	359,0	360,3	362,0

Tabela 37. Powierzchnia użytkowa mieszkań na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014.

Źródło: GUS (Bank Danych Lokalnych).

W analizowanym okresie (lata 2010-2014) nastąpił również wzrost wyposażenia mieszkań na terenie miasta w instalacje sanitarne – wodociąg, łazienkę i centralne ogrzewanie. Można uznać, że jest on bardzo dobry. W 2014 roku na obszarze miasta około 99,8 % mieszkań było podłączonych do wodociągu, 98,9 % - było wyposażonych w łazienkę, zaś 91 % posiadało centralne ogrzewanie.

Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
w miastach						
Wodociąg	%	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8
Łazienka	%	98,8	98,8	98,8	98,9	98,9
centralne ogrzewanie	%	90,7	90,8	90,9	91,0	91,0

Tabela 38. % ogółu mieszkań wyposażonych w instalacje na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Źródło: GUS (Bank Danych Lokalnych).

Rosnące wskaźniki gospodarki mieszkaniowej są pozytywnym czynnikiem, obrazującym wzrost jakości życia mieszkańców Miasta Kostrzyn nad Odrą i stanowią podstawę do prognozowania dalszego wzrostu poziomu życia w następnych latach.

Zasób mieszkaniowy Miasta Kostrzyn nad Odrą charakteryzuje przewaga własności spółdzielczej i prywatnej. Udział mieszkań należących do miasta wynosi ok 12 % ogółu mieszkań w mieście (*zgodnie z Programem rozwoju budownictwa mieszkaniowego w Kostrzynie nad Odrą w latach 2008 – 2012 ze szczególnym uwzględnieniem budownictwa społecznego*). Zadania związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach, miasto realizuje poprzez komunalny zasób mieszkaniowy, dzierżawę lokali mieszkalnych od KTBS oraz Spółdzielni Mieszkaniowej „Celuloza”.

III. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.

W dniach od 15 marca – 22 kwietnia 2016 roku przeprowadzono wśród mieszkańców miasta badania ankietowe. W badaniu ankietowym mieszkańcy chętnie brali udział, a opracowanie jego wyników pokazało, iż mieszkańcy doskonale zauważają problemy, z jakimi boryka się Miasto Kostrzyn nad Odrą, zarówno w sferze społecznej (zjawiska deprywacji społecznej) jak i w sferze materialnej (zjawiska degradacji materialnej).

Do najważniejszych negatywnych zjawisk społecznych występujących w mieście Kostrzyn nad Odrą wskazanych przez mieszkańców miasta należą:

- brak całorocznej oferty sportowo – rekreacyjnej, szczególnie dla dzieci i młodzieży (49 % wskazań),
- patologie społeczne (48 % wskazań),
- niska aktywność społeczna mieszkańców (37 % wskazań),
- brak uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym (35 % wskazań),
- niewielka oferta szkoleń i kursów uzupełniających kwalifikacje (33 % wskazań),
- niski poziom bezpieczeństwa publicznego (32 % wskazań),
- niski standard życia mieszkańców (31 % wskazań),
- jakość opieki społecznej (28 % wskazań),
- wykluczenie osób niepełnosprawnych (22 % wskazań),
- niska jakość i ograniczony dostęp do edukacji przedszkolnej (21 % wskazań),
- bezrobocie (20 % wskazań),
- niski poziom edukacji (10 % wskazań).

Ponadto jako dodatkowe problemy społeczne mieszkańcy najczęściej wskazywali: występujące zjawisko narkomanii, brak żłobka publicznego, brak Dni Kostrzyna, niską jakość opieki medycznej, brak lokali mieszkalnych.

Do najważniejszych negatywnych zjawisk gospodarczych występujących w mieście Kostrzyn nad Odrą wskazanych przez mieszkańców miasta należą:

- słabe wykorzystanie potencjału turystyczno – rekreacyjnego (72 % wskazań),
- niedostateczne wsparcie dla mikro- i małych przedsiębiorstw (48 % wskazań),
- niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw (21 % wskazań),
- brak możliwości tworzenia nowych miejsc pracy (21 % wskazań),
- trudności pozyskiwania nowych inwestorów (16 % wskazań),
- niski poziom przedsiębiorczości (15 % wskazań).

Ponadto jako dodatkowe problemy gospodarcze mieszkańcy najczęściej wskazywali: występujące zjawisko sprowadzania taniej siły roboczej z zewnątrz, trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej, niskie płace, brak dofinansowania przedsiębiorców, konieczność stworzenia więcej miejsc pracy, brak basenu.

Do najważniejszych negatywnych zjawisk środowiskowych występujących w mieście Kostrzyn nad Odrą wskazanych przez mieszkańców miasta należą:

- zagrożenie powodziowe (53 % wskazań),
- niedostateczne wykorzystanie walorów lub zasobów naturalnych (52 % wskazań),

- degradacja środowiska naturalnego (37 % wskazań).

Ponadto jako dodatkowe problemy środowiskowe mieszkańcy najczęściej wskazywali: złą jakość wody pitnej, wypalanie śmieci w piecach, zaśmiecanie, odchody psów na trawnikach, konieczność zmniejszenia ilości pieców węglowych, brak ścieżek rowerowych, dzikie wysypiska śmieci, więcej koszy na śmieci, bezpańskie zwierzęta, zanieczyszczenie powietrza.

Do najważniejszych negatywnych zjawisk przestrzenno – funkcjonalnych występujących w mieście Kostrzyn nad Odrą wskazanych przez mieszkańców miasta należą:

- słabo rozwinięta baza rekreacyjno – wypoczynkowa (68 % wskazań),
- brak miejsc parkingowych (55 % wskazań),
- słabo rozwinięta baza sportowo – turystyczna (52 % wskazań),
- niewystarczający zasób mieszkaniowy (35 % wskazań),
- brak zaplecza rekreacyjnego dla osób niepełnosprawnych (32 % wskazań),
- niska estetyka przestrzeni publicznej (25 % wskazań),
- brak lub słaby rozwój infrastruktury komunalnej (21 % wskazań),
- niewystarczająca baza hotelowa (15 % wskazań),
- niedostateczny dostęp do usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną (12 % wskazań),
- brak lub słaby rozwój sieci handlowo – usługowej (9 % wskazań).

Ponadto jako dodatkowe problemy przestrzenno – funkcjonalne mieszkańcy najczęściej wskazywali: brak normatywnych wiaduktów, brak żłobka publicznego, lokalizacja Urzędu Miasta poza centrum miasta, brak terenów zielonych, zbyt dużo banerów reklamowych, brak placów zabaw, brak basenu, brak kina.

Do najważniejszych negatywnych zjawisk technicznych występujących w mieście Kostrzyn nad Odrą wskazanych przez mieszkańców miasta należą:

- niska jakość części dróg (73 % wskazań),
- zły stan techniczny obiektów rekreacyjno – wypoczynkowych (44 % wskazań),
- degradacja budynków użyteczności publicznej (28 % wskazań),
- brak rozwiązań technicznych z zakresu ochrony środowiska (20 % wskazań),
- bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej (17 % wskazań).

Ponadto jako dodatkowe problemy techniczne mieszkańcy najczęściej wskazywali: brak krytego basenu, niską jakość chodników, brak ścieżek rowerowych, mało ciekawe

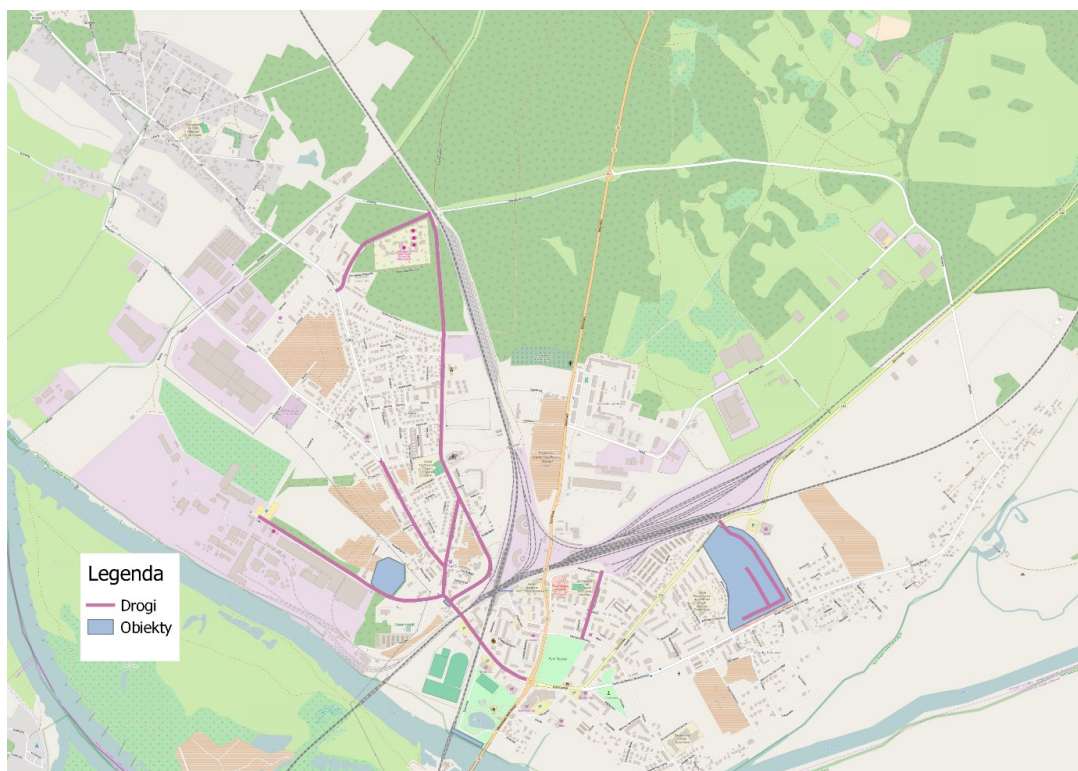
centrum miasta, miasto nieatrakcyjne architektonicznie, brak dróg przy osiedlach domków, lokalizacja Urzędu Miasta poza centrum miasta, brak obwodnicy miasta, brak progów zwalniających na ulicy Gorzowskiej.

W badaniach ankietowych wyznaczone zostały obszary zdegradowane:

1. Teren byłych koszar wojskowych i terenów przeciwległych znajdujący się przy drodze relacji Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wlkp. (ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego). Teren wyznaczają ulice Generała Tadeusza Kutrzeby i Saperska. Teren przeciwległy do obiektów pokoszarowych wyznaczony jest przez ulice: Plac Grunwaldzki, Wschodnia, Klonowa, gdzie istniejąca zabudowa mieszkaniowa jest w bardzo złym stanie technicznym. Mieszkańcy wskazywali na zły stan techniczny dróg, jak również brak terenów zielonych na całym ww. terenie.
2. Park przy Przedszkolu Miejskim nr 3 („Ekołudki”) zlokalizowany pomiędzy ulicą Fabryczną a ulicą Niepodległości. Teren przylegającego do Przedszkola Miejskiego nr 3 parku charakteryzuje duże nawarstwienie negatywnych czynników (jak m.in. alkoholizm, narkomania), jak również nieodpowiednie zagospodarowanie tego terenu oraz słabe oświetlenie. Teren parku mógłby stanowić miejsce wypoczynku mieszkańców, gdyż znajduje się w bliskiej lokalizacji zabudowy mieszkaniowej (wielorodzinnej i jednorodzinnej).
3. Budynek przy ulicy Niepodległości 13-15, gdzie najważniejszym problemem jest jego zły stan techniczny oraz zagospodarowanie terenu bezpośrednio przylegającego. Obecnie budynek i jego zagospodarowanie nie harmonizują z otoczeniem, mocno burząc lokalny ład przestrzenny. Budynek ma zewnętrzną elewację w złym stanie technicznym, zdewastowane klatki schodowe, a wnętrza podwórek tworzą komórki i stare niszczące budynki gospodarcze. Także chodnik przy budynku wymaga naprawy. Ponadto w budynku mieszkalnym zlokalizowanym przy ul. Niepodległości 13-15 w 2014 roku doszło do groźnego pożaru, z którym blisko cztery godziny walczyło 26 strażaków. Przeprowadzona akcja pozwoliła uświadomić mieszkańcom Kostrzyna nad Odrą zagrożenia, jakie niesie za sobą m.in. tlenek węgla. Aby zwiększyć bezpieczeństwo mieszkańców kamienicy, zamontowanych zostało 17 czujek dymu.
4. Ulice: Fabryczna, Jagiellońska, Tadeusza Kościuszki, Gen. Tadeusza Kutrzeby, Gabriela Narutowicza, Jana Pawła II, Niepodległości, Orła Białego, Saperska, Kardynała Stefana Wyszyńskiego - zły stan techniczny dróg.

5. Nabrzeże rzeki Warty pomiędzy mostami (między Mostem Rzepińskim – kolejowym a Mostem drogowym).

Przeprowadzenie wśród mieszkańców miasta Kostrzyn nad Odrą badań ankietowych miało za zadanie jak najdokładniej zorientować się w potrzebach i oczekiwaniach mieszkańców oraz jak najlepiej zdiagnozować obszary, które w największym stopniu wymagają zewnętrznego wsparcia. Obszary te przedstawione zostały na rysunku nr 10.

Rysunek 10. Wyniki ankiety

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego zostały wykorzystane do opracowania niniejszej diagnozy społeczno – gospodarczej służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.

IV. ZGŁASZANE WNIOSKI.

Poza badaniami ankietowymi, które umożliwiły poznanie opinii oraz oczekiwań mieszkańców Miasta Kostrzyn nad Odrą w zakresie występowania negatywnych zjawisk oraz obszarów zdegradowanych, warunek partycypacji społecznej spełniony został m.in. przez ogłoszenia w prasie miejscowej o przystąpieniu do sporządzenia przedmiotowej diagnozy,

poprzez informację na stronie internetowej Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą (m.in. stworzenie odrębnej zakładki *Rewitalizacja*), spotkania z administratorami budynków mieszkalnych znajdujących się na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą oraz dyrektorami jednostek organizacyjnych, podjęcie współpracy z Radą Miasta Kostrzyn nad Odrą poprzez przekazanie ogólnych informacji dot. Rewitalizacji oraz wyznaczenie spośród jej członków osób do współpracy z Zespołem Zadaniowym do spraw opracowania „Diagnozy społeczno – gospodarczej służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą”.

Podjęcie powyższych działań zapewniło spełnienie ustawowego (Ustawa o rewitalizacji) warunku przygotowania i prowadzenia rewitalizacji w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy rewitalizacji na każdym jej etapie. Włączenie w ww. proces interesariuszy rewitalizacji (m.in. mieszkańców miasta, podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze miasta, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, товариства будownицтва społecznego, członków Rady Miasta) pozwoliło na poznanie ich potrzeb i oczekiwań oraz zebranie dodatkowych wniosków, niezbędnych do zaplanowania działań naprawczych.

Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców miasta, poza określeniem obszarów zdegradowanych, pozwoliły również na zebranie dodatkowych uwag i propozycji, w formie działań proponowanych do uwzględnienia w procesie rewitalizacji (dotyczy obszaru całego miasta). Do najczęściej zgłaszanych uwag proponowanych do uwzględnienia w procesie rewitalizacji należały:

1. Budowa krytego basenu.
2. Budowa kina.
3. Zwiększenie ilości parkingów.
4. Utworzenie Skateparku, Paintball Parku, Parku linowego dla dzieci.
5. Zwiększenie ilości placów zabaw dla dzieci.
6. Organizacja „Dni Kostrzyna”.
7. Budowa obwodnicy miasta.
8. Organizacja zajęć kulturalno – oświatowych dla młodzieży.
9. Aktywizacja osób bezrobotnych.
10. Ożywienie centrum miasta (m.in. poprzez zwiększenie ofert kulturalnych, stworzenie ogródków piwnych).
11. Stworzenie ścieżek rowerowych.

12. Poprawa jakości dróg.
13. Oświetlenie przejść dla pieszych.
14. Wsparcie osób starszych.
15. Modernizacja MOSiR (Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji).
16. Zwiększenie liczby mieszkań komunalnych.
17. Budowa przedszkoli i żłobków publicznych.
18. Zwiększenie ilości wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych w Amfiteatrze.

Do Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą złożone zostały również następujące wnioski:

1. Wykaz potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz radnych.

a) Wnioski mieszkańców:

1. Budowa basenu.
2. Zagospodarowanie Parku przy ul. Fabrycznej:
 - budowa placu zabaw dla psów,
 - reaktywacja ścieżki zdrowia,
 - modernizacja oświetlenia, remont alejek parkowych, postawienie ławek, wykonanie nowych nasadzeń, remont lub odbudowa fontanny.
3. Os. Słowiańskie:
 - utworzenie placu zabaw dla dzieci.
4. Os. Słowiańskie 3- 4:
 - zagospodarowanie 3 skwerów- nawiezenie ziemi, obsianie trawą, nasadzenia krzewów.
5. Os. Szumiłowo:
 - uporządkowanie placu przy wiacie,
 - montaż dodatkowych piłkochwyków,
 - postawienie stołu do ping-ponga,
 - utworzenie plenerowej siłowni wyposażonej w urządzenia sprawnościowe do ćwiczeń na świeżym powietrzu.

6. Wspólnoty mieszkaniowe ul. Słoneczna, Akacyjowa i Drzewicka:

- modernizacja placu zabaw poprzez wymianę starych oraz montaż nowych i dodatkowych urządzeń,
- postawienie kilku ławek,
- wybudowanie osiedlowego boiska do gry w piłkę nożną.

7. Grupa WorkoutTeam

- sprzęt.

8. Osiedle Leśne:

- reaktywacja obiektów strzelnicy na Osiedlu Leśnym.

9. Mieszkańcy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego:

- budowa chodnika przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego,
- remont ulicy Henryka Sienkiewicza.

10. Pozostałe wnioski mieszkańców:

- zwiększenie ilości ławek przy ul. Jana Pawła II, Niepodległości i Sportowej,
- modernizacja tzw. parku DMR przy ul. Jagiellońskiej,
- budowa marketu w okolicy ul. Orła Białego – Jagiellońska,
- budowa miejsc parkingowych w centrum miasta, w celu odciążenia parkingów na os. Mieszka I oraz os. Słowiańskim,
- nasadzenie żywopłotu przy parkingu na os. Słowiańskim 10 - 11,
- dekoracja świąteczna na ul. Orła Białego,
- ożywienie terenu tzw. Zatorza,
- rozbudowa ścieżek rowerowych,
- obniżenie zjazdów ze ścieżek rowerowych,
- poszerzenie ul. Sportowej na wysokości od os. Słowiańskiego do przejazdu kolejowego.

b) Wnioski radnych:

1. Modernizacja placu zabaw przy ul. Chemików.
2. Utworzenie plenerowej siłowni wyposażonej w urządzenia sprawnościowe do ćwiczeń siłowych.
3. Budowa placów zabaw dla dzieci.

4. Wybudowanie trasy do jazdy na rolkach.
5. Budowa kortu tenisowego.
6. Utworzenie kolejnych placów aktywności fizycznej dla seniorów, które byłyby miejscem, gdzie osoby starsze będą mogły spędzać miło czas z wnukami i przy okazji zadbać o własne zdrowie, korzystając z nowoczesnych urządzeń do ćwiczeń i rehabilitacji.
7. Utworzenie mini Parku przy ul. Jana Pawła II.
8. Większa liczba stojaków rowerowych (brak wskazania miejsc ich postawienia).
9. Większa liczba ławek przy ul. Jana Pawła II , ul. Drzewickiej, Orła Białego.

2. Wykaz inwestycji proponowanych do uwzględnienia w procesie rewitalizacji (AVIKOR Sp. z o.o.):

1. Osiedle „B” 1- zadaszenie – wiata na pojemniki na odpady komunalne.
2. Osiedle Słowiańskie – nasadzenie zieleni – krzewów przy budynku.
3. Osiedle Leśne 9 – zagospodarowanie terenu za budynkiem.
4. Jana Pawła II 9 - 17 – budowa miejsc parkingowych.
5. Wyszyńskiego 27 - 41 – remont chodników w części miejskiej.
6. Jana Pawła II 60 - wybudowanie drogi dojazdowej do budynku – prostopadłej do ul. Jana Pawła II.
7. Osiedlowa 1, Osiedlowa 3 – budowa miejsc parkingowych.
8. Saperska 1 – budowa parkingów, uporządkowanie sąsiednich działek.
9. Wodna, Czarnieckiego, Żeglarska – budowa oświetlenia ul. Czarnieckiego.

3. Wykaz inwestycji proponowanych do uwzględnienia w procesie rewitalizacji (Spółdzielnia Mieszkaniowa MORENA):

1. Zagospodarowanie terenu w rejonie ulic Gorzowska – os. Marii Konopnickiej –Henryka Sienkiewicza ze szczególnym uwzględnieniem terenu po byłym browarze, młynie oraz wykonaniem nowego chodnika łączącego ul. Henryka Sienkiewicza z Gorzowską.
2. Wykonanie parkingów w lokalizacjach:
 - Drzewicka 8 - 10
 - Gorzowska 22

- Gorzowska 72

3. Zagospodarowanie rejonu drogi miejskiej oddzielającej zasoby Spółdzielni przy ul. Żeglarskiej od terenu sklepu NETTO.
4. Rozważanie wykonania budowy niewielkiego boiska, np. do siatkówki na Osiedlu M. Konopnickiej.
5. Wiaty śmietnikowe na Os. Słowiańskim.

V. METODOLOGIA WYBORU OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARÓW DO REWITALIZACJI.

W badaniach, przyjęto analizę porównawczą jednostek urbanistycznych, opartą na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degeneracji, pozwalającą na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno - gospodarczego poszczególnych obszarów Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Wykorzystanie wskaźników cząstkowych oraz wskaźników syntetycznych (odniesionych do średnich wartości na całym obszarze miasta) ma za zadanie prowadzić do pozyskania pełnego obrazu, dotyczącego wszystkich jednostek urbanistycznych miasta, na które zostało ono podzielone oraz wskazania jednostek szczególnie zagrożonych wykluczeniem i predysponowanych do objęcia kompleksowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Wskaźniki zostały przypisane podsystemom: społecznemu, gospodarczemu, środowiskowemu, przestrzenno - funkcjonalnemu i technicznemu oraz dokonano podziału miasta na jednostki urbanistyczne. Każdej z jednostek zostały przypisane ulice położone w jej obszarze. Zebrane dane zostały zagregowane według jednostek urbanistycznych.

Analiza sytuacji wewnątrzmięskiej oparta została na wskaźnikach syntetycznych, uzupełnionych analizą w oparciu o wskaźniki cząstkowe.

Wybór wskaźników cząstkowych wykorzystywanych do delimitacji obszarów zdegradowanych był uzależniony od możliwości pozyskania danych statystycznych z wewnętrznych jednostek oraz innych źródeł (Spółdzielnie Mieszkaniowe, Wspólnoty Mieszkaniowe, Powiatowy Urząd Pracy, Szkoły, Komisariat Policji, Ośrodek Pomocy Społecznej). Zastosowana metoda delimitacji musi zapewnić, że wybór będzie adekwatny i obiektywny. Zestawienie jednostek urbanistycznych ukazujących ich wyniki w poszczególnych kryteriach, z wyraźnym zaakcentowaniem przekroczeń wartości referencyjnych lub wartości średnich, zostało przedstawione w dalszej części opracowania,

w formie tabelarycznej, będące podstawą do ostatecznego wyboru obszarów wskazanych do rewitalizacji.

Dodatkowo w ramach niniejszego opracowania zastosowano metodę oceny i selekcji obszarów miasta o najwyższym stopniu degradacji, jaką jest standaryzacja przyjętego zestawu wskaźników i stworzenie wskaźnika zbiorczego. Standaryzacja wskaźników polega na odjęciu od nominalnej wartości wskaźnika dla danego obszaru średniej wartości dla wszystkich jednostek urbanistycznych i podzieleniu przez odchylenie standardowe. Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla miasta i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne.

Przejsie odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które obszary odznaczają się wskaźnikiem degradacji wyższym od średniej dla miasta. Z kolei wartości ujemne odchylenia ukazują obszary o najlepszej sytuacji, w których negatywne zjawiska w porównaniu ze średnią dla miasta odznaczają się mniejszym natężeniem. Zabieg ten pozwala na zsumowanie wartości wystandaryzowanych wskaźników i stworzenie indeksu zbiorczego. Obszar będzie mógł zostać wskazany do rewitalizacji, jeśli indeks zbiorczy dla danego obszaru będzie osiągał wartości najwyższe, co jest równoznaczne z najwyższym stopniem jego degradacji w skali miasta.

Na potrzeby przeprowadzenia delimitacji obszarów zdegradowanych miasto zostało podzielone na **28 jednostek urbanistycznych**. W procesie wyznaczania granic poszczególnych jednostek urbanistycznych wykorzystano: granice obwodów spisowych, funkcję terenu, jego strukturę przestrzenną i charakter zabudowy. Uwzględniony został także wewnętrzny układ przestrzenno - komunikacyjny.

Z analizy zostały wyłączone jednostki urbanistyczne:

- XIV ze względu na niewielką liczbę mieszkańców;
- od XV do XXVIII ze względu na duży udział terenów leśnych i przemysłowych.

Jednostki urbanistyczne	Liczba mieszkańców	Powierzchnia w ha	Charakterystyka
I	844	7,45	Obszar położony w północno – wschodniej części miasta, w skład którego wchodzi: Osiedle Leśne, ul. Prosta, ul. Sportowa. Dominującą formą zabudowy na tym obszarze jest zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, głównie typu koszarowego (lata 20 – 30-ste XX w. na Os. Leśnym). Otoczenie przedmiotowego obszaru stanowią

			tereny produkcyjne, zespół budynków piekarni wraz ze spichlerzami zbożowymi, ogrody działkowe, cmentarz komunalny oraz tereny leśne.
II	667	4,05	Obszar położony w centralnej części miasta, ograniczony ulicami: Osiedle Słowiańskie, Władysława Sikorskiego, Piastowska. Dominującą formę zabudowy tego obszaru stanowi zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna datowana na lata 1964-1968 r. (Osiedle Słowiańskie) oraz mieszana – zabudowa usługowa. Otoczenie tego obszaru stanowią tereny kolejowe od północy oraz od południa tereny mieszkaniowe. Znajduje się tu zabudowa objęta ochroną konserwatorską m.in. budynek dawnego zespołu szkół.
III	1677	47,45	Obszar położony w centralnej części miasta, w skład którego wchodzi ulice: Dworcowa, Osiedle Mieszka I, Niepodległości. Dominującą formę zabudowy tego obszaru stanowi zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna datowana głównie na lata 1969-1975 r. (Osiedle Mieszka I). Na obszarze tym dominuje strefa kulturalno – rekreacyjna: Amfiteatr, stadion sportowy, Kostrzyńskie Centrum Kultury. Teren częściowo zalewowy.
IV	1224	15,85	Obszar położony w centralnej części miasta z ulicami: Adama Mickiewicza, Tadeusza Kościuszki, Osiedlowa, Osiedle „B”, Osiedle „C”, Krótka, Mikołaja Kopernika. Dominującą formą zabudowy jest zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna datowana głównie na lata 60-te XX w. oraz zabudowa usługowa. W strefie znajdują się przedszkola miejskie oraz szkoła publiczna.
V	2598	27,10	Obszar ograniczony ulicami: Gorzowska, Osiedle Marii Konopnickiej, Bolesława Chrobrego, Henryka Sienkiewicza, Osiedle 3 Maja, Targowa. Dominującą formą zabudowy tego obszaru jest zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna oraz jednorodzinna. Zlokalizowana jest szkoła publiczna oraz przychodnia.
VI	1397	30,25	Obszar ograniczony ulicami: Jodłowa, Dębowa, Zaulek Klonowy, Wojska Polskiego, Saperska, Osiedle Kolejowe, Generała Tadeusza Kutrzeby, Kardynała

			Stefana Wyszyńskiego. Charakterystyczna w części obszaru zabudowa pokoszarowa, jak również występuje zabudowa mieszkaniowa, usługowa, handlowa, hala sportowa oraz nowa zabudowa jedno i wielorodzinna.
VII	369	19,70	Obszar ograniczony ulicami: Wschodnia, Klonowa, Plac Grunwaldzki, Bukowa, Księdza Franciszka Skałby, Łódzka, Na Skarpie, Jaworowa, Południowa. W przeważającej mierze zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Wzdłuż ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego dominują drobne usługi oraz handel. Znajduje się też kościół.
VIII	376	58,30	Obszar ograniczony ulicami: Osiedle Warniki, Widokowa, Tarasowa, Witnicka, Jana Karłowicza, Jasna, Świerkowa. Charakterystyczna zabudowa zagrodowa okresu międzywojennego przepleciona nowymi budynkami jednorodzinnymi, zabudowa przepompownia, teren w sąsiedztwie „Kanału Małego Warty”, zalewowy.
IX	1412	39,60	Obszar ograniczony ulicami: Wodna, Żeglarska, Stefana Czarnieckiego, Osiedle nad Wartą, Nadbrzeżna, Rzeczna, Zaulek Wodny, Mostowa, Zakole, Wędkarska. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna. Teren usług i handlu, częściowo zalewowy. W strefie tej znajduje się nowy budynek zespołu szkół (przy ul. Komisji Edukacji Narodowej).
X	1053	95,65	Obszar ograniczony ulicami: Lipowa, Kościelna, Łączna, Mikołaja Reja, Środkowa, Cmentarna, Polna, Zacisze, Szkolna, Topolowa, Wąska, Leśna, Tartaczna, Namysłowska, Szumiłowska, Boczna, Nowa, Ustronie. Zabudowa zagrodowa uzupełniana nowopowstałą zabudową mieszkaniową jednorodziną. Na terenie tym jest kościół, cmentarz, szkoła publiczna.
XI	364	58,40	Obszar ograniczony ulicami: Grzybowa, Odrzańska, Willowa, Brzozowa, Piaskowa, Wesola, Familijna, Brzozkowińska, Kostrzyńska. Zabudowa zagrodowa. W ostatnich 5 latach powstają nowe

			budynki mieszkaniowe jednorodzinne. Teren w części zalewowy.
XII	1535	44,53	Obszar ograniczony ulicami: Ludwika Banaszaka, Tadeusza Zawadzkiego, Orła Białego, Papierników, Chemików, Jagiellońska, Niepodległości, Drzewna, Różana, Jaśminowa, Tulipanowa, Solidarności. Zabudowa mieszana jedno i wielorodzinna. Na terenie tym jest kościół, szkoła publiczna.
XIII	3676	65,40	Obszar ograniczony ulicami: Sosnowa, Sadowa, Tysiąclecia, Złota, Rzemieślnicza, Asfaltowa, Drzewicka, Gabriela Narutowicza, Stanisława Moniuszki, Fryderyka Chopina, Wiśniowa, Orzechowa, Morelowa, Owocowa, Główna, Akacyjowa, Czereśniowa, Zielona, Turkusowa, Kwiatowa, Malinowa, Spokojna, Słoneczna, Jana Pawła II. Na obszarze tym znajduje się przedszkole, usługi głównie rzemiosła.
XIV	123	10,55	Nowopowstałe osiedle mieszkaniowe domów jednorodzinnych i wielorodzinnych.
XV	-	87,80	Teren użytkowany rolniczo. Docelowo teren przeznaczony pod przemysł (II obszar K- S SSE).
XVI	-	131,18	Tereny przemysłowe ograniczone ul. Sportową, ul. Proszą, ul. Aleja Milenijna, skupiające tereny przemysłowe obszaru III K- S SSE. Występuje tutaj ujęcie wody (strefa ochrony ujęcia wody), obiekt dawnego młyna objęty ochroną konserwatorską.
XVII	-	230,80	Tereny przemysłowe, częściowo położone w strefie zalewowej.
XVIII	-	358,45	Tereny rolnicze, tereny lasów, położone częściowo w strefie zalewowej. Tereny niezurbanizowane.
XIX	-	433,38	Tereny rolnicze, tereny zieleni uporządkowanej, położone częściowo w strefie zalewowej.
XX	-	2319,68	Tereny lasów.
XXI	-	13,20	Tereny zieleni uporządkowanej.

XXII	-	6,50	Tereny zieleni uporządkowanej, położone w otoczeniu terenów przemysłowych oraz terenów mieszkaniowych. Ogródki działkowe „Celuloza”.
XXIII	-	217,66	Tereny przeznaczone pod mieszkalnictwo jedno i wielorodzinne, usługi, usługi sportu i rekreacji. Na obszarze obiekt wpisany do rejestru zabytków tj. „Fort Sarbinowo”.
XXIV	-	149,79	Tereny kolejowe, usług, rzemiosła oraz drobnej wytwórczości. Na obszarze tym znajduje się szpital oraz komisariat policji.
XXV	-	75,88	Tereny przeznaczone pod kontynuację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz drobnych usług.
XXVI	-	52,10	Tereny Twierdzy Kostrzyn nad Odrą, objęte ochroną konserwatorską. Teren ograniczony ul. Graniczną oraz rzeką Odrą.
XXVII	-	6,10	Tereny przemysłowe, częściowo położone w strefie zalewowej. Teren miejskiej oczyszczalni ścieków.
XXVII	-	4,06	Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej oraz zieleni urządzonej, ogródki działkowe „Kolejarz”.

Tabela 39. Charakterystyka jednostek urbanistycznych.

Źródło: Opracowanie własne.

Jednostki urbanistyczne

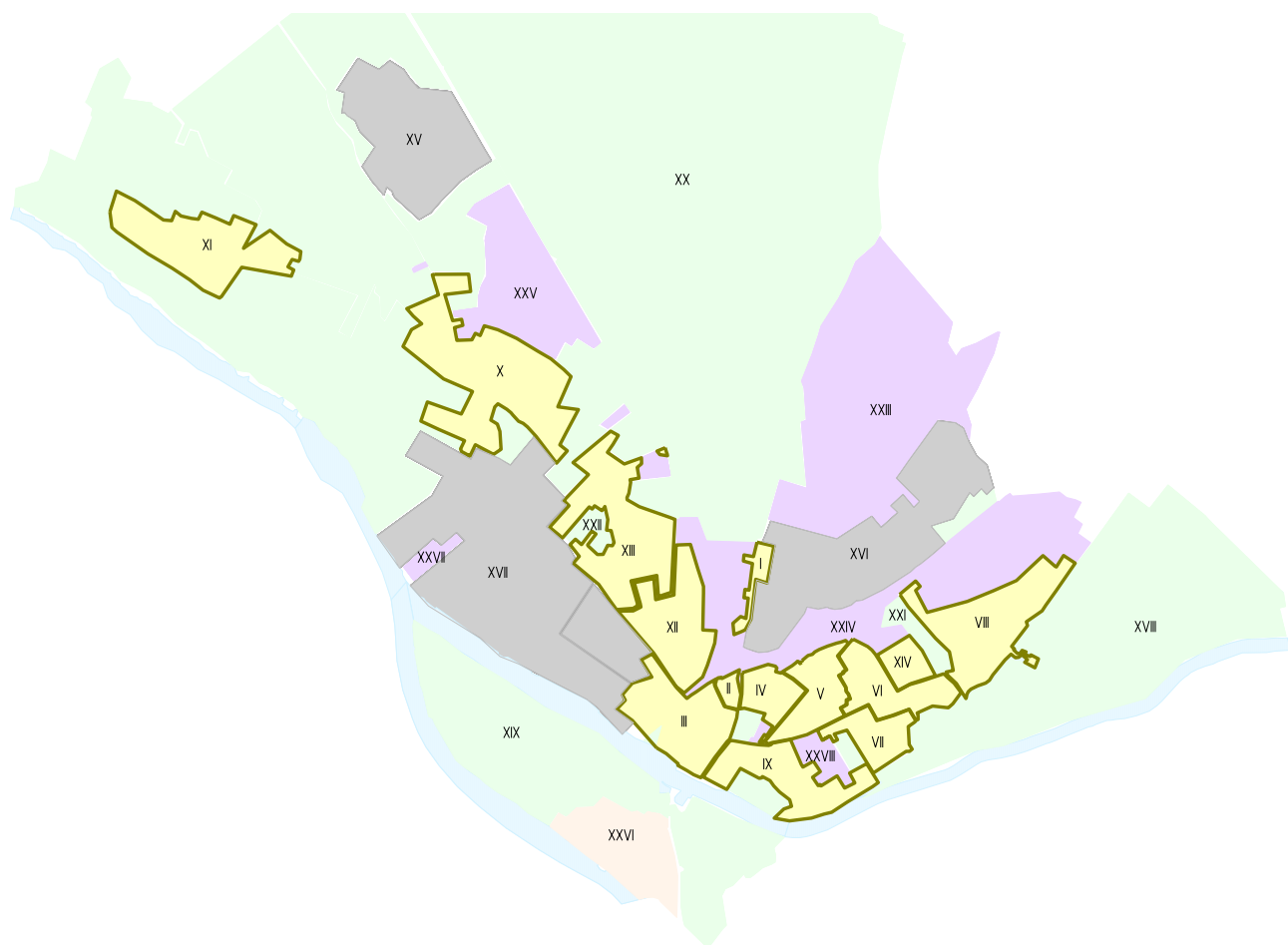
- tereny zurbanizowane 1036,01ha

- zielone : 3131,21ha

-tereny przemysłowe : 449,78 ha

Suma: 4 617 ha

Na poniższej mapie przedstawiono podział miasta na jednostki urbanistyczne – „Strefy”.

Rysunek 11. Rozmieszczenie jednostek urbanistycznych.

VI. WSKAŹNIKI DELIMITACYJNE.

Budowa wskaźnika syntetycznego w oparciu o wskaźniki cząstkowe.

Budowę wskaźników syntetycznych dla podsystemów (społeczny, gospodarczy, środowiskowy, przestrzenno – funkcjonalny, techniczny) oparto o wskaźniki cząstkowe, dla których przyporządkowane zostały odpowiednie wagi podane w poniższej tabeli.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY	WAGA	WSKAŹNIK CZĄSTKOWY	WAGA
Społeczne	60 %	Wskaźnik zjawisk społecznych	12%
		Wskaźnik przestępstw i zdarzeń	12%
		Wskaźnik pomocy społecznej	12%
		Wskaźnik bezrobocia	12%
		Wskaźnik niepełnosprawności	12%
Gospodarcze	10 %	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	10%
Środowiskowe	10%	Przeciążenie komunikacyjne miasta z powodu przebiegającego ruchu tranzytowego oraz zanieczyszczenia środowiska (odległość od drogi krajowej i dróg generujących ruch samochodów ciężarowych)	10%
Przestrzenno - funkcjonalne	10%	Odległość do miejsc użyteczności publicznych	5%
		Analiza jakości terenów publicznych	5%
Techniczne	10%	Liczba budynków wybudowanych przed 1970 do ogólnej liczby budynków na obszarze	5%
		Stan dróg	5%

Tabela 40. Charakterystyka wskaźników delimitacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne.

1. PODSYSTEM SPOŁECZNY.

Problemy społeczne zostały przeanalizowane na podstawie danych gromadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Ocena występowania problemów społecznych w poszczególnych jednostkach urbanistycznych została oparta o następujące wskaźniki:

- wskaźnik zjawisk społecznych;
- wskaźnik przestępstw i zdarzeń kryminogennych;
- wskaźnik pomocy społecznej;

- wskaźnik bezrobocia;
- wskaźnik niepełnosprawności.

1) Wskaźnik zjawisk społecznych.

W ramach niniejszego wskaźnika dokonano badania następujących problemów społecznych:

- problemy wychowawcze, w tym bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- ubezpieczenia ze środków publicznych osób nieubezpieczonych,
- osoby uzależnione od alkoholu i środków psychoaktywnych,
- zaniedbania wychowawcze i przemoc w rodzinie.

Dane niezbędne do określenia powyższego wskaźnika zostały udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą oraz Urząd Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Wartość wskaźnika występowania zjawisk społecznych, została obliczona jako: stosunek zjawisk społecznych w danej strefie do liczby osób zamieszkujących na terenie danej strefy.

Wartość wskaźnika została obliczona wg wzoru:

$$W = A/B*100.$$

gdzie:

W – wartość wskaźnika;

A – liczba zjawisk społecznych w danej strefie;

B – liczba osób zamieszkujących na terenie danej strefy.

Stwierdzono największe nagromadzenie zjawisk społecznych w strefach VI, IV, XIII, VIII. Również wysokie wskaźniki występują w obszarach XII, I, III, i II.

W przeliczeniu na 100 osób wymienione problemy społeczne dla miasta Kostrzyna nad Odrą najwyższe są na obszarze VI obejmującym ulice: Dębową, Jodłową, Generała Tadeusza Kutrzeby, Os. Kolejowe, Saperską, Wojska Polskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Zaułek Klonowy. Obszar ten, a w szczególności ul. Gen. Tadeusza Kutrzeby zamieszkują rodziny zajmujące mieszkania socjalne. Często w tych rodzinach występują problemy wychowawcze, są powielane negatywne wzorce społeczne, w szczególności nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych wśród osób zamieszkujących w tych strefach, brak chęci poszukiwania zatrudnienia, co jest równoznaczne z brakiem ubezpieczenia.

Strefa	Liczba mieszkańców	Suma	Wskaźnik I
I	844	23	2,73
II	667	15	2,25
III	1677	43	2,56
IV	1224	39	3,19
V	2598	59	2,27
VI	1397	51	3,65
VII	369	8	2,17
VIII	376	11	2,93
IX	1412	14	0,99
X	1053	19	1,80
XI	364	1	0,27
XII	1535	43	2,80
XIII	3676	108	2,94
XIV	123	0	0,00
		Średnia	2,18

Tabela 41. Wskaźnik zjawisk społecznych.

Źródło: Opracowanie własne.

Również wysoki wskaźnik występowania problemów społecznych występuje w obszarze IV, XIII i VIII. Obszar IV obejmuje ulice: Mikołaja Kopernika, Tadeusza Kościuszki, Krótką, Adama Mickiewicza, Osiedle B, Osiedle C i Osiedlową, obszar XIII obejmuje ulice: Akacjową, Asfaltową, Fryderyka Chopina, Czereśniową, Drzewicką, Główną, Jana Pawła II, Kwiatową, Malinową, Stanisława Moniuszki, Morelową, Gabriela Narutowicza, Orzechową, Owocową, Rzemieślniczą, Sadową, Słoneczną, Sosnową, Spokojną, Turkusową, Tysiąclecia, Wiśniową, Zieloną i Złotą. Natomiast obszar VIII obejmuje ulice: Jana Karskiego, Jasną, Osiedle Warniki, Świerkową, Tarasową, Widokową i Witnicką.

W poszczególnych obszarach największe nasilenie problemów społecznych występuje na ul. Jana Pawła II, Generała Tadeusza Kutrzeby, Saperskiej, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Drzewickiej i Asfaltowej.

2) Wskaźnik przestępstw i zdarzeń kryminogennych.

Liczba przestępstw i zdarzeń kryminogennych jest jednym z głównych kryteriów wskazania obszarów rewitalizacji w miastach. Ten wskaźnik jest istotny przy ocenie bezpieczeństwa mieszkańców.

W celu oceny bezpieczeństwa, posłużono się oceną przeprowadzoną przez Komisariat Policji w Kostrzynie nad Odrą, przy współpracy z pracownikami Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą. Ocena bazowała na analizie występowania poszczególnych rodzajów przestępstw w jednostkach urbanistycznych. Wzięto pod uwagę kradzieże, bójki/pobicia, rozboje, uszkodzenia mienia, zdarzenia drogowe i inne.

Wartość wskaźnika występowania przestępstw i zdarzeń kryminogennych, została obliczona jako: stosunek liczby przestępstw i zdarzeń kryminogennych do liczby osób zamieszkujących na terenie danej strefy.

Wartość wskaźnika obliczono wg wzoru:

$$W = A/B \cdot 100.$$

gdzie:

W – wartość wskaźnika;

A – liczba przestępstw i zdarzeń kryminogennych;

B – liczba osób zamieszkujących na terenie danej strefy.

Strefa	Liczba mieszkańców	Suma	Wskaźnik I
I	844	27	3,20
II	667	44	6,60
III	1677	25	1,49
IV	1224	24	1,96
V	2598	45	1,73
VI	1397	23	1,65
VII	369	2	0,54
VIII	376	9	2,39
IX	1412	27	1,91
X	1053	11	1,04
XI	364	2	0,55
XII	1535	26	1,69
XIII	3676	56	1,52
XIV	123	0	0,00
		Średnia	1,88

Tabela 42. Wskaźnik przestępstw i zdarzeń kryminogennych.

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza występowania poszczególnych przestępstw i zdarzeń na ulicach miasta, opracowana została na podstawie danych o liczbie przestępstw stwierdzonych według miejsca ich popełnienia udostępnionych przez Komisariat Policji w Kostrzynie nad Odrą, zgodnie ze stanem na koniec 2015 roku. Wynika z nich, że największa koncentracja przestępstw i zjawisk kryminogennych występuje w strefie II, I, VIII i IV.

Strefa II obejmuje ulice: Piastowską, Władysława Sikorskiego i Osiedle Słowiańskie, strefa I: Osiedle Leśne, ul. Prosta i Sportową, strefa VIII: Jana Karskiego, Jasną, Osiedle Warniki, ul. Świerkową, Tarasową, Widokową i Witnicką oraz strefa IV: ul. Mikołaja Kopernika, Tadeusza Kościuszki, Krótką, Adama Mickiewicza, Osiedle B, Osiedle C i ul. Osiedlową.

Za jednostki urbanistyczne, których ocena wykazuje na nasilenie niektórych zjawisk kryminogennych uznano: ul. Władysława Sikorskiego, ul. Gorzowską, ul. Sportową, ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz ul. Jana Pawła II.

3) Wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej są różne: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała ciężka choroba, wielodzietność. Zjawisko ubożenia generuje wiele innych czynników stresogennych i patogennych, które rodzą zapotrzebowanie na świadczenia z systemu pomocy społecznej. Warunkiem umożliwiającym korzystanie z pomocy społecznej jest stwierdzenie przesłanek, które decydują o konieczności przyznania pomocy. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą wynika, iż najwięcej świadczeń przyznawanych jest z powodu ubóstwa, bezrobocia i niepełnosprawności. Dane te na przestrzeni lat kształtują się podobnie.

Wartość wskaźnika liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, została obliczona jako: stosunek liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej do liczby osób zamieszkujących na terenie danej strefy. Wartość wskaźnika obliczono wg wzoru:

$$W = A/B*100.$$

gdzie:

W – wartość wskaźnika;

A – liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej;

B – liczba osób zamieszkujących na terenie danej strefy.

Strefa	Liczba mieszkańców	Suma	Wskaźnik I
I	844	91	10,78
II	667	77	11,54
III	1677	360	21,47
IV	1224	143	11,68
V	2598	109	4,20
VI	1397	393	28,13
VII	369	20	5,42
VIII	376	23	6,12
IX	1412	89	6,30
X	1053	86	8,17
XI	364	0	0,00
XII	1535	82	5,34
XIII	3676	249	6,77
XIV	123	0	0,00
		Średnia	8,99

Tabela 43. Wskaźnik liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Źródło: Opracowanie własne.

Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą, największa liczba potrzebujących wsparcia z pomocy społecznej występuje w strefie VI, III, II i I.

Strefa VI obejmuje: ul. Dębową, Jodłową, Generała Tadeusza Kutrzeby, Osiedle Kolejowe, Saperską, Wojska Polskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Zaulek Klonowy, strefa III obejmuje: ul. Dworcową, Niepodległości i Osiedle Mieszka I, strefa II: Osiedle Słowiańskie, ul. Piastowską i Władysława Sikorskiego oraz strefa I, która obejmuje: Osiedle Leśne, ul. Sportową i ul. Proszą.

Analiza tego wskaźnika została oparta na danych z Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym w szczególności w zakresie liczby przyznanych zasiłków stałych, zasiłków okresowych i zasiłków celowych. Za jednostki, w których występuje nasilenie liczby osób

korzystających z pomocy społecznej uznano ul. Niepodległości, Osiedle Mieszka I, Osiedle Słowiańskie, Osiedle Leśne i ul. Sportową. Tereny powyższych jednostek urbanistycznych zamieszkiwane są przez ok. 26,5 % ogółu mieszkańców. Na wskazanych terenach mieszkają osoby starsze i niepełnosprawne, również niewielkie lokale mieszkalne zajmują rodziny wielodzietne. Duże osiedla mieszkaniowe, to przede wszystkim społeczność starzejąca się. Ponadto korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej dotyczy osób o niskich dochodach, bezrobotnych, samotnych oraz niepełnosprawnych.

4) Wskaźnik osób bezrobotnych.

Zjawisko długotrwałego bezrobocia jest nierozdzielnie związane z niskim poziomem życia mieszkańców. Niskie dochody rodzin, co za tym idzie, konflikty w tych rodzinach i w rezultacie ich rozbieżności dają obraz skutków długotrwałego bezrobocia. Kolejne pokolenia, w tak funkcjonujących rodzinach, dotknięte są często tymi samymi problemami. Zła jakość życia rodzin przekłada się na kolejne pokolenia i stąd często mówimy o tzw. enklawach biedy, gdzie kumuluje się zjawisko długotrwałego bezrobocia. Rozprzestrzenianie się dysfunkcji społecznych, rozpad rodziny jako podstawowej komórki społeczeństwa, obniżenie poziomu zdrowotności mieszkańców, to często rezultaty sytuacji długotrwałego bezrobocia. Świadczenia pieniężne przewidziane prawem dla takich rodzin nie rozwiązują problemu. Długotrwałe bezrobocie często wiąże się ze zjawiskiem ubóstwa i niskiego poziomu edukacji. Obszary, na których występują te problemy nakładają się na siebie. Stąd potrzeba kompleksowych działań w dziedzinie podnoszenia świadomości mieszkańców, wspierania przedsiębiorczości, a także działań mających na celu poprawę samooceny mieszkańców i wzbudzanie ambicji zdobywania wykształcenia. Osoby w Kostrzynie nad Odrą, których bezpośrednio dotyczy problem bezrobocia często przyzwyczajają się do pewnego stylu życia i brak im chęci podejmowania zatrudnienia.

Wartość wskaźnika liczby osób bezrobotnych, została obliczona jako: stosunek liczby bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym do liczby osób zamieszkujących na terenie danej strefy. Wartość wskaźnika liczona wg wzoru:

$$W = A/B*100.$$

gdzie:

W – wartość wskaźnika;

A – liczba bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym;

B – liczba osób zamieszkujących na terenie danej strefy.

Strefa	Liczba mieszkańców	Suma	Wskaźnik I
I	844	16	1,90
II	667	15	2,25
III	1677	26	1,55
IV	1224	19	1,55
V	2598	40	1,54
VI	1397	30	2,15
VII	369	5	1,36
VIII	376	3	0,80
IX	1412	17	1,20
X	1053	24	2,28
XI	364	6	1,65
XII	1535	22	1,43
XIII	3676	53	1,44
XIV	123	0	0,00
		Średnia	1,51

Tabela 44. Wskaźnik osób bezrobotnych.

Źródło: Opracowanie własne.

Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy największa liczba osób bezrobotnych znajduje się w obszarze X, II, VI, I, XI i III. Jednostki urbanistyczne I, II, III i VI pokrywają się z obszarami wyznaczonymi wg wskaźnika dotyczącego liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Ponadto wskaźnik ten osiągnął wysokie wartości w strefach X oraz XI obejmujących ulice w szczególności na Osiedlu Szumiłowo. To osiedle jest od kilkunastu lat w strukturach administracyjnych Miasta Kostrzyn nad Odrą, wcześniej była to wieś należąca do innej jednostki samorządu terytorialnego. Na wskazanych terenach zamieszkują osoby pobierające zasiłki z pomocy społecznej oraz z Powiatowego Urzędu Pracy.

5) Wskaźnik osób niepełnosprawnych w danej jednostce urbanistycznej.

Pojawienie się grupy osób z dysfunkcjami zdrowotnymi powodującymi w konsekwencji niepełny udział w życiu społecznym dało przyczynę do zastanowienia się nad zagadnieniami niepełnosprawności. Ze społecznego punktu widzenia niepełnosprawność nie jest tylko właściwością osoby, lecz zespołem warunków środowiska społecznego i fizycznego (bariery społeczne, ekonomiczne, prawne, architektoniczne i urbanistyczne), które powodują

trudności, ograniczenia i problemy osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

Dane dotyczące niepełnosprawności mieszkańców Kostrzyna nad Odrą zostały udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wartość wskaźnika liczby osób niepełnosprawnych, została obliczona jako: stosunek liczby osób niepełnosprawnych do liczby osób zamieszkujących na terenie danej strefy.

Wartość wskaźnika obliczono wg wzoru:

$$W = A/B*100$$

gdzie:

W – wartość wskaźnika;

A – liczba osób niepełnosprawnych;

B – liczba osób zamieszkujących na terenie danej strefy.

Strefa	Liczba mieszkańców	Suma	Wskaźnik I
I	844	12	1,42
II	667	12	1,80
III	1677	108	6,44
IV	1224	45	3,68
V	2598	34	1,31
VI	1397	34	2,43
VII	369	1	0,27
VIII	376	8	2,13
IX	1412	28	1,98
X	1053	0	0,00
XI	364	0	0,00
XII	1535	33	2,15
XIII	3676	89	2,42
XIV	123	0	0,00
		Średnia	1,86

Tabela 45. Wskaźnik osób niepełnosprawnych w danej jednostce urbanistycznej.

Źródło: Opracowanie własne.

Według danych największa liczba osób niepełnosprawnych znajduje się w obszarze III, IV, VI, XIII, XII, VIII. Strefy te obejmują ulice: Władysława Sikorskiego, Niepodległości, Osiedle Mieszka I, Mikołaja Kopernika, Tadeusza Kościuszki, Krótką, Adama Mickiewicza, Osiedle B, Osiedle C, Osiedlową, Dębową, Jodłową, Generała Tadeusza Kutrzeby, Osiedle

Kolejowe, Saperską, Wojska Polskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Zaulek Klonowy, Osiedle Warniki, Niepodległości, Jagiellońską, Asfaltową, Czereśniową, Drzewicką, Główną, Jana Pawła II, Gabriela Narutowicza, Rzemieślniczą i Słoneczną.

Zatem, aż w 6 jednostkach urbanistycznych odnotowano wysoki wskaźnik niepełnosprawności, który jest szczególnie wysoki w strefie III i IV.

Jest to wskaźnik istotny przy rozwiązywaniu kwestii związanych z usuwaniem barier architektonicznych, biorąc pod uwagę również starzenie się społeczeństwa.

Podsumowanie zjawisk społecznych

W myśl art. 9 Ustawy o rewitalizacji obszar zdegradowany to taki, na którym koncentrują się przede wszystkim negatywne zjawiska społeczne. Dokonując podsumowania podsystemu społecznego, w każdej jednostce urbanistycznej zsumowane zostały poszczególne wskaźniki w nich występujące.

Do końcowej oceny przyjęto następujące wskaźniki:

- 1) Wskaźnik zjawisk społecznych.
- 2) Wskaźnik przestępstw i zdarzeń.
- 3) Wskaźnik pomocy społecznej.
- 4) Wskaźnik bezrobocia.
- 5) Wskaźnik niepełnosprawności.

Strefa	Liczba mieszkańców	Udział procentowy	Przestępczość	Zasiłki	Bezrobocie	Niepełnosprawni	Zjawiska społeczne	suma
I	844	4,87%	3,20	10,78	1,90	1,42	2,73	20,03
II	667	3,85%	6,60	11,54	2,25	1,80	2,25	24,45
III	1677	9,69%	1,49	21,47	1,55	6,44	2,56	33,52
IV	1224	7,07%	1,96	11,68	1,55	3,68	3,19	22,07
V	2598	15,00%	1,73	4,20	1,54	1,31	2,27	11,06
VI	1397	8,07%	1,65	28,13	2,15	2,43	3,65	38,02
VII	369	2,13%	0,54	5,42	1,36	0,27	2,17	9,77
VIII	376	2,17%	2,39	6,12	0,80	2,13	2,93	14,37
IX	1412	8,15%	1,91	6,30	1,20	1,98	0,99	12,40

X	1053	6,08%	1,04	8,17	2,28	0,00	1,80	13,31
XI	364	2,10%	0,55	0,00	1,65	0,00	0,27	2,48
XII	1535	8,87%	1,69	5,34	1,43	2,15	2,80	13,43
XIII	3676	21,23%	1,52	6,77	1,44	2,42	2,94	15,11
XIV	123	0,71%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
średnia			1,88	8,99	1,51	1,86	2,18	16,43

Tabela 46. Podsumowanie zjawisk społecznych.

Źródło: Opracowanie własne.

Średnia ocena zjawisk społecznych dla całego miasta to 16,43 pkt. Analiza danych zawartych w ww. tabeli wykazała, iż dla strefy VI łączny wynik oceny zjawisk społecznych plasuje się powyżej średniej miasta, co oznacza najwyższą koncentrację na tym terenie problemów społecznych. Również wysoką punktację w obszarze zjawisk społecznych uzyskały także strefy III oraz II. Ponadto wysoka ocena występuje również w strefie IV.

2. PODSYSTEM GOSPODARCZY.

W podsystemie gospodarczym badanym wskaźnikiem był wskaźnik podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na danym obszarze przypadających na 100 osób zamieszkujących daną strefę.

Wartość wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na danym obszarze przypadających na 100 osób zamieszkujących daną strefę, została obliczona jako: stosunek liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na danym obszarze przypadających na 100 osób zamieszkujących daną strefę do liczby osób zamieszkujących na terenie danej strefy. Wartość wskaźnika liczona wg wzoru:

$$W=A/B*100.$$

gdzie :

W – wartość wskaźnika;

A – liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na danym obszarze przypadających na 100 osób zamieszkujących daną strefę;

B – liczba osób zamieszkujących na terenie danej strefy.

W tabeli nr 47 przedstawiono liczbę podmiotów gospodarczych w odniesieniu do poszczególnych stref.

Strefa	Suma	Liczba mieszkańców	Wskaźnik I
I	44	844	5,21
II	101	667	15,14
III	37	1677	2,21
IV	264	1224	21,57
V	120	2598	4,62
VI	70	1397	5,01
VII	6	369	1,63
VIII	9	376	2,39
IX	110	1412	7,79
X	56	1053	5,32
XI	21	364	5,77
XII	92	1535	5,99
XIII	208	3676	5,66
XIV	0	123	0,00
Średnia			6,31

Tabela 47. Liczba podmiotów gospodarczych aktywnych w podziale na ulice Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG.

Według danych z rejestru działalności gospodarczej prowadzonego przez Urząd Miasta w Kostrzynie nad Odrą, liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru wynosiła w 2015 roku **1.138**.

Najniższe wskaźniki generalnie widoczne są na terenie jednostek, w których przeważającą funkcją jest mieszkalnictwo: nowopowstałe osiedle domków jednorodzinnych bezpośrednio przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Osiedle Warniki oraz Osiedla Słowiańskie i Mieszka I charakteryzujące się zwartą, wysoką zabudową budownictwa wielorodzinnego. Z kolei wysokie wskaźniki odnotowują jednostki zlokalizowane w ścisłym centrum miasta.

3. PODSYSTEM ŚRODOWISKOWY.

W podsystemie środowiskowym badanym wskaźnikiem był wskaźnik: przeciążenie komunikacyjne miasta z powodu przebiegającego ruchu tranzytowego oraz zanieczyszczenia środowiska (odległość od drogi krajowej i dróg generujących ruch samochodów ciężarowych; poziom zanieczyszczenia tlenkiem węgla dla danej strefy).

Spośród czynników wpływających na pogorszenie stanu środowiska i oddziałujących na zdrowie ludzi wymienić należy wysoki poziom zanieczyszczenia tlenkiem węgla danej strefy. Wartość wskaźnika przeciążenia komunikacyjnego miasta z powodu przebiegającego ruchu tranzytowego oraz zanieczyszczenia środowiska, została obliczona jako: stosunek poziomu zanieczyszczenia tlenkiem węgla dla danej strefy do liczby osób zamieszkujących na terenie danej strefy. Wartość wskaźnika liczona wg wzoru:

$$W=A/B*100.$$

gdzie:

W – wartość wskaźnika;

A – poziom zanieczyszczenia tlenkiem węgla dla danej strefy;

B – liczba osób zamieszkujących na terenie danej strefy.

Strefa	Liczba mieszkańców	Suma	Wskaźnik I
I	844	7253,63	859,43
II	667	7253,63	1087,50
III	1677	19534,39	1164,84
IV	1224	1330,25	108,68
V	2598	8113,68	312,30
VI	1397	7841,38	561,30
VII	369	1057,95	286,71
VIII	376	1837,65	488,74
IX	1412	1800,45	127,51
X	1053	4145,5	393,68
XI	364	1565,35	430,04
XII	1535	2815,25	183,40
XIII	3676	17130,56	466,01
XIV	123	587,75	477,85
Średnia			496,29

Tabela 48. Stan zanieczyszczenia tlenkiem węgla.

Źródło: Opracowanie własne.

W wyniku przeprowadzonej analizy, obszarem charakteryzującym się największym przeciążeniem komunikacyjnym miasta z powodu przebiegającego ruchu tranzytowego oraz zanieczyszczeniem środowiska jest obszar III. Spowodowane jest to faktem, iż na obszarze tym występuje newralgiczne skrzyżowanie dróg: krajowej nr 31 oraz dróg 101448F i 1382.

4. PODSYSTEM PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNY.

W podsystemie przestrzenno – funkcjonalnym przeanalizowano dostępność poszczególnych stref do podstawowych usług, tj.:

1. Biblioteka miejska.
2. Przedszkola.
3. Parki.
4. Sale gimnastyczne.

Do badania powyższego wskaźnika przyjęto czterostopniową skalę, obrazującą dystans niezbędny do przejścia do danego obiektu użyteczności publicznej:

- 1 pkt – powyżej 900 metrów;
- 2 pkt – 600-900 metrów;
- 3 pkt – 300-600 metrów;
- 4 pkt – poniżej 300 metrów.

Obliczono średnią liczbę poszczególnych rodzajów wskaźników na 100 mieszkańców. Wartość wskaźnika liczona była według wzoru:

$$W = (((A_1 + A_2 + A_3 + A_4) + (B_1 + B_2 + B_3 + B_4) + \dots) / N) / O * 100$$

gdzie:

W – wartość wskaźnika;

$A_x, B_x, \dots$ – suma punktów uzyskanych dla danej ulicy;

N – ilość ulic w strefie;

O – ilość mieszkańców w danej strefie.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie sumy punktów uzyskanych dla poszczególnych stref na 100 mieszkańców.

Strefa	Suma	Liczba mieszkańców	Wskaźnik I
I	12	844	1,42
II	43	667	6,45
III	43	1677	2,56
IV	87	1224	7,11
V	64	2598	2,46
VI	52	1397	3,72
VII	54	369	14,63

VIII	28	376	7,45
IX	76	1412	5,38
X	72	1053	6,84
XI	36	364	9,89
XII	107	1535	6,97
XIII	154	3676	4,19
		Średnia	6,08

Tabela 49. Suma punktów uzyskanych dla poszczególnych stref na 100 mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wynika z powyższego zestawienia tabelarycznego, najwyższy wskaźnik powyżej średniej obejmuje strefę VII – 14,63, strefę XI – 9,89, strefę XII – 6,97, strefę X – 6,84 oraz strefę II -6,45.

Kolejnej analizie poddano jakość terenów publicznych w danej strefie, ze szczególnym uwzględnieniem:

1. Konieczności uporządkowania i uzupełniania zabudowy;
2. Potrzeby budowy, uzupełnienia lub odnowy przestrzeni publicznych terenów zieleni i rekreacji;
3. Problemu dostępności do podstawowych usług.

Do badania powyższego wskaźnika przyjęto czterostopniową skalę, obrazującą występowanie problemów dotyczących ww. zagadnień:

- **1 pkt – problem nie występuje;**
- **2 pkt – występowanie problemu (dotyczy do 10% badanej powierzchni);**
- **3 pkt – nasilenie problemu (dotyczy od 10% do 50% badanej powierzchni);**
- **4 pkt – istotne nasilenie problemu (dotyczy powyżej 50% badanej powierzchni).**

Wartość wskaźnika liczona była według wzoru:

$$W = (((A_1 + A_2 + A_3 + A_4) / 4) / O) * 100$$

gdzie:

W –wartość wskaźnika;

A_x - suma punktów uzyskanych dla danej ulicy;

O - ilość mieszkańców w danej strefie.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie sumy punktów uzyskanych dla poszczególnych stref na 100 mieszkańców.

Strefa	Suma	Liczba mieszkańców	Wskaźnik I
I	7	844	0,83
II	8	667	1,20
III	8	1677	0,48
IV	6	1224	0,49
V	7	2598	0,27
VI	9	1397	0,64
VII	8	369	2,17
VIII	11	376	2,93
IX	7	1412	0,50
X	8	1053	0,76
XI	8	364	2,20
XII	11	1535	0,72
XIII	7	3676	0,19
Średnia			1,03

Tabela 50. Suma punktów uzyskanych dla poszczególnych stref na 100 mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne.

Analizując wskaźnik obrazujący jakość terenów publicznych należy uznać, iż najwięcej działań naprawczych dotyczących uporządkowania przestrzeni i uzupełnienia zabudowy należy podjąć w jednostkach urbanistycznych oznaczonych numerami VIII, VII i XI. W łącznej ocenie przestrzenno - funkcjonalnej najwięcej problemów dostrzeżono w strefach VII, VIII oraz XI.

5. PODSYSTEM TECHNICZNY.

W podsystemie technicznym badanymi wskaźnikami były wskaźniki:

a) Wskaźnik: udział budynków wybudowanych przed 1970 rokiem do ogólnej liczby budynków (wielorodzinnych).

Aby dokładnie określić stopień zniszczenia tkanki urbanistycznej dokonano analizy stanu technicznego obiektów znajdujących się na terenie poszczególnych jednostek urbanistycznych. W tym celu opracowano ankietę wypełnioną przez zarządców nieruchomości, tj. spółdzielnie mieszkaniowe, Miejskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o. oraz innych administratorów budynków mieszkalnych działających na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Analiza techniczna zabudowy polegała na porównaniu stanu technicznego obiektów budowlanych w mieście, ze szczególnym uwzględnieniem substancji mieszkaniowej. Analizie poddane zostały budynki mieszkalne wielorodzinne administrowane przez: Miasto Kostrzyn nad Odrą, MZK Sp. z o.o., Spółdzielnię Mieszkaniową „Morena”, KTBS Sp. z o.o., Avikor Sp. z o.o., i firmę PHU BOB. Z uwagi na brak danych, w analizie nie wzięto pod uwagę budynków zarządzanych przez WAM (Wojskowa Agencja Mieszkaniowa), Spółdzielnię Mieszkaniową „Celuloza”, PKP.

Wyniki oceny przedstawiono w poniższej tabeli.

Strefa	Wskaźnik I
I	0,89
II	0,78
III	0,75
IV	0,58
V	0,30
VI	0,17
VII	0,30
VIII	0,00
IX	0,10
X	0,00
XI	0,02
XII	0,29
XIII	0,09
XIV	0,00
Średnia	0,31

Tabela 51. Analiza techniczna budynków.

Źródło: Opracowanie własne.

Wartość wskaźnika udziału badanych budynków wybudowanych przed 1970 rokiem, została obliczona jako stosunek badanych budynków wybudowanych przed 1970 rokiem do ogólnej liczby budynków w danej strefie. Wartość wskaźnika liczona była wg wzoru:

$$W=A/B,$$

gdzie:

W – wartość wskaźnika;

A – badane budynki wybudowanych przed 1970 rokiem;

B – liczba budynków (wielorodzinnych).

W wyniku analizy stwierdzono, iż największą ilość budynków stanowiących tzw. starą substancję mieszkaniową, tj. wybudowanych przed 1970 rokiem, usytuowanych jest w strefie I, II i III. W strefie I na dziewięć budynków poddanych badaniu osiem zostało wybudowanych przed 1970 rokiem, co stanowi 88,89% ogółu.

W strefie II na dziewięć budynków poddanych badaniu siedem zostało wybudowanych przed 1970 rokiem, co stanowi 77,78% ogółu.

W strefie III na dwadzieścia budynków poddanych badaniu czternaście z nich zostało wybudowanych przed 1970 rokiem, co stanowi 75% ogółu.

Z uwagi na wiek budynków, założono, iż substancja mieszkaniowa wybudowana przed 1970 rokiem wymaga znacznie większych nakładów finansowych na remonty, aniżeli budynki powstałe po tym okresie.

b) Wskaźnik: stan dróg.

Wzrost liczby pojazdów uczestniczących w ruchu powoduje zwiększenie poziomu oddziaływania na stan sieci drogowej. Pojawiają się tym samym wymagania dotyczące poprawy i utrzymania stanu dróg. Problem ten w Kostrzynie nad Odrą obciążony jest dodatkowo niewydolnym układem komunikacyjnym, głównie brakiem infrastruktury transportowej, obwodnicy miasta Kostrzyna nad Odrą oraz przeprawy na rzece Odrze.

Analiza techniczna stanu infrastruktury drogowej polegała na ocenie stanu technicznego dróg znajdujących się w badanej strefie, w oparciu o czterostopniową skalę :

- 1. 1 pkt – niezadowolający ;**
- 2. 2 pkt – średni;**
- 3. 3 pkt – zadowolający ;**
- 4. 4 pkt – dobry.**

Wartość wskaźnika obrazującego stan dróg została obliczona jako średnia arytmetyczna sumy punktów uzyskanych w oparciu o podaną skalę.

Wartość wskaźnika liczona według wzoru:

$$W=(A_1+A_2+A_3+...)/N$$

gdzie:

W –wartość wskaźnika;

A_x – suma punktów uzyskanych dla danej drogi;

N – ilość dróg w strefie.

Strefa	Ilość ulic	Wskaźnik I
I	3	2,67
II	3	3,67
III	3	1,67
IV	7	3,43
V	6	2,67
VI	8	1,63
VII	9	1,78
VIII	7	1,57
IX	10	2,90
X	18	2,44
XI	9	1,22
XII	12	2,25
XIII	24	3,38
XIV	6	4,00
Średnia		2,52

Tabela 49. Analiza stanu dróg.

Źródło: Opracowanie własne.

Przeprowadzona analiza wykazała największą degradację dróg w strefie XI, gdzie wskaźnik wynosi 1,22, w strefie VIII - 1,57, w strefie VI – 1,63, w strefie III – 1,67 oraz w strefie VII – 1,78.

6. ZBIORCZA ANALIZA WSKAŹNIKÓW.

Przeprowadzona analiza wskaźników w poszczególnych podsystemach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno – funkcjonalnym oraz technicznym pozwoliła wypracować wartości wskaźników dla poszczególnych stref (jednostek urbanistycznych, na które podzielono miasto). Zestawienie wskaźników dla poszczególnych jednostek urbanistycznych przedstawiono w tabeli poniżej.

Strefa	Liczba mieszkańców	Udział procentowy	Strefa społeczna	Strefa gospodarcza	Strefa środowiskowa	Strefa przestrzenno- funkcjonalna	Strefa techniczna
I	844	4,87%	20,02	5,21	859,43	2,43	3,56
II	667	3,85%	24,44	15,14	1087,50	7,90	4,44
III	1677	9,69%	33,51	2,21	1164,84	3,14	2,42
IV	1224	7,07%	22,06	21,57	108,68	7,70	4,01
V	2598	15,00%	11,05	4,62	312,30	2,79	2,97
VI	1397	8,07%	38,01	5,01	561,30	4,50	1,80
VII	369	2,13%	9,76	1,63	286,71	17,27	2,08
VIII	376	2,17%	14,36	2,39	488,74	11,00	1,57
IX	1412	8,15%	12,39	7,79	127,51	5,98	3,00
X	1053	6,08%	13,30	5,32	393,68	7,76	2,44
XI	364	2,10%	2,47	5,77	430,04	12,56	1,24
XII	1535	8,87%	13,42	5,99	183,40	7,84	2,54
XIII	3676	21,23%	15,10	5,66	466,01	4,42	3,47
XIII	123	0,71%	0,00	0,00	477,85	7,33	4,00
Suma	17315	100,00%	16,42	6,31	496,29	7,33	2,82

Tabela 50. Wartości wskaźników dla poszczególnych stref.

Źródło: Opracowanie własne.

Zestawienie i analiza wskaźników pozwoliła spośród wszystkich sfer wyznaczyć obszary zdegradowane, a następnie wskazać obszary do rewitalizacji, a więc obszary do objęcia kompleksowymi działaniami naprawczymi.

VII. WYZNACZENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARÓW DO REWITALIZACJI.

1. OBSZARY ZDEGRADOWANE.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. 2015, poz.1777) *obszar zdegradowany* to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym. W kontekście powyższej definicji bardzo istotne jest zdefiniowanie stanu kryzysowego.

Stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

a. gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),

b. środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),

c. przestrzenno - funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),

d. technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają wskaźniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całego miasta. Do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w opracowaniu wykorzystano: wyniki analizy wskaźnikowej, wyniki ankiety, wyniki spotkań z przedstawicielami jednostek zarządzających budynkami

mieszkalnymi na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą, wyniki spotkań informacyjnych z mieszkańcami miasta.

Wykonanie obliczeń dla każdej jednostki urbanistycznej z tak przygotowanego materiału jest utrudnione, dlatego też na tym etapie postanowiono znormalizować wartości wskaźników. Wartości wystandaryzowanych wskaźników pozwalają na pokazanie odchyłeń od normy, którą stanowi średnia arytmetyczna. Przyjmują one wartości ujemne oraz dodatnie, przy czym wartości ujemne oznaczają sytuację lepszą niż średnia.

Czynność ta polega na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe wg wzoru:

$$W_z = \sum_{i=1}^n (S_i - W_i) / O_i$$

gdzie:

W_z– wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,

W_i– wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,

S_i– średnia arytmetyczna wskaźnika,

O_i – odchylenie standardowe miernika i,

i - numer strefy, gdzie $n \leq 14$

W przypadku zjawisk, gdzie wysoka wartość wskaźnika jest zjawiskiem pozytywnym, wskaźnik po normalizacji należy pomnożyć przez (-1). Wartości wskaźników wystandaryzowanych przedstawiono w tabeli poniżej.

Strefa	Liczba mieszkańców	Udział procentowy	Waga
I	844	4,87%	1,72
II	667	3,85%	2,93
III	1677	9,69%	3,35
IV	1224	7,07%	1,10
V	2598	15,00%	-0,44
VI	1397	8,07%	3,32
VII	369	2,13%	-1,39
VIII	376	2,17%	0,16
IX	1412	8,15%	-1,29

X	1053	6,08%	-0,49
XI	364	2,10%	-2,57
XII	1535	8,87%	0,02
XIII	3676	21,23%	0,16
XIV	123	0,71%	-4,83
Suma	17315	100,00%	

Tabela 51. Wartości wskaźników wystandaryzowanych.

Źródło: Opracowanie własne.

W następnym etapie zsumowano wartości poszczególnych wskaźników wystandaryzowanych we wszystkich jednostkach urbanistycznych w jeden, posługując się wzorem:

$$W_s = \sum_{i=1}^n (S_i - W_i) / O_i$$

gdzie:

WS – syntetyczny wskaźnik negatywnego wpływu zjawisk,

Wi – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,

Oi – odchylenie standardowe strefy,

i – numer strefy, gdzie $n \leq 14$

Po zsumowaniu wartości wystandaryzowanych wskaźników oraz zastosowania wag dla każdego obszaru obliczony został wskaźnik sumaryczny. Na tej podstawie wyselekcjonowano obszary, im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia kryzysu. Niskie wartości wskazują na stosunkowo pozytywny obraz zjawisk, a zatem na niewielkie prawdopodobieństwo wystąpienia kryzysu w danej strefie.

Z uwagi na syntetyczny charakter wskaźnika do wyznaczania obszaru zdegradowanego przyjęto przedziały wartości od 3,35 do 0,00.

Dla tak przyjętych założeń wyznaczono obszar zdegradowany, który swym zasięgiem obejmuje powierzchnię 273,28 ha (tj. 5,92 % powierzchni miasta) oraz jest zamieszkiwany przez 11 294 mieszkańców.

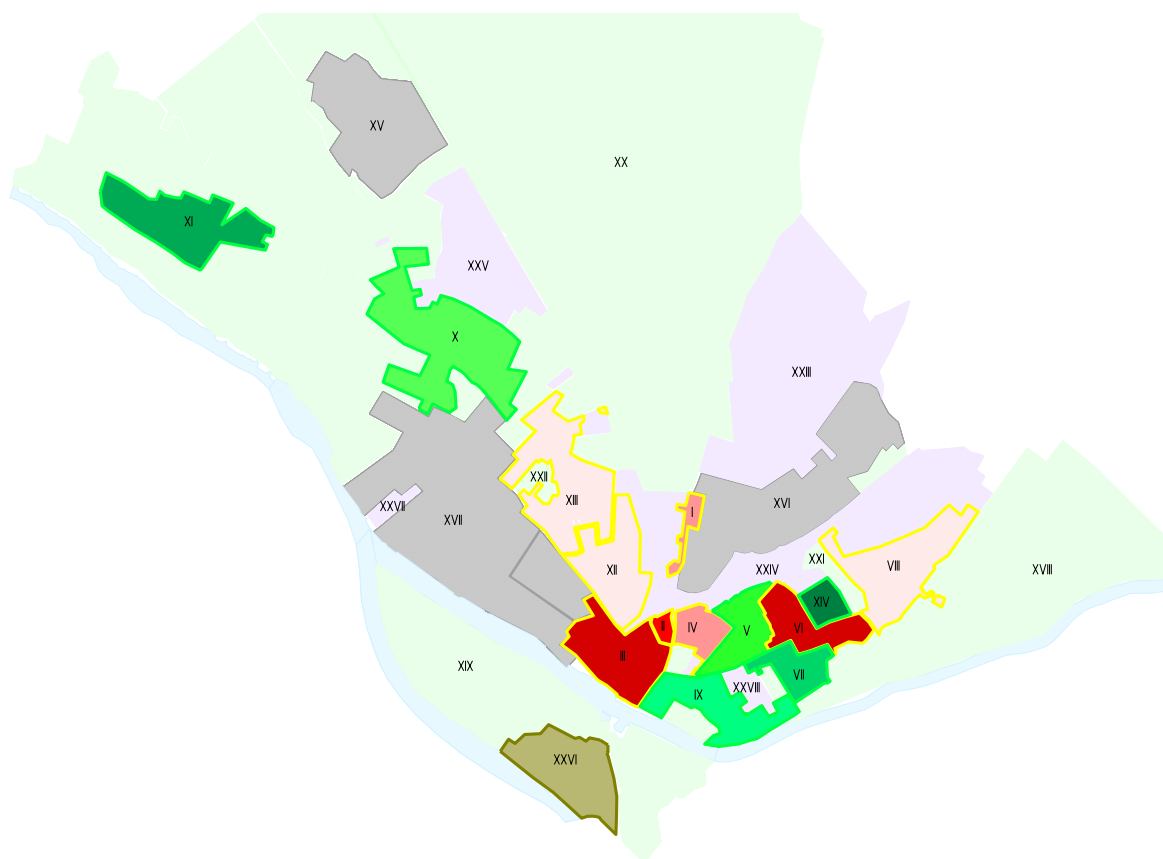
Lp.	Numer strefy	Powierzchnia ha	Udział procentowy	Liczba ludności
1	I	7,45	1,79	846
2	II	4,05	0,97	667
3	III	47,45	11,38	1677
4	IV	15,85	3,80	1224
5	VI	30,25	7,25	1397
6	VIII	58,3	13,98	376
7	XII	44,53	10,68	1441
8	XIII	65,40	15,68	3666
		273,28	5,92	11294

Tabela 52. Zestawienie obszarów zdegradowanych.

Źródło: Opracowanie własne.

Wysoka wartość procentowa liczby mieszkańców wynika ze znacznej koncentracji zabudowy i niskiego standardu mieszkaniowego w obszarach zdegradowanych. Zarówno analizy wskaźnikowe jak i badanie ankietowe wskazały na dominującą rolę czynników społecznych oraz wagę przestrzeni niezbędnych dla budowania relacji, jako determinant do określania obszarów zdegradowanych.

Granice obszarów zdegradowanych przedstawiono poniżej oraz w załączniku do uchwały na mapie o treści mapy zasadniczej w skali 1:5000.

Rysunek 12. Rozmieszczenie obszarów zdegradowanych.

2. OBSZARY DO REWITALIZACJI.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że zamieszkałych obszarów zdegradowanych jest znacznie więcej, niż dopuszcza ustawa o rewitalizacji. W szczególności barierą okazała się wartość maksymalna 30 % mieszkańców. Obszary wskazane jako zdegradowane, choć obejmowały jedynie 5,9 % powierzchni całego miasta, to zamieszkiwało je aż 11 294 co stanowi 65,23 % mieszkańców .

Zgodnie z przyjętą w Ustawie o rewitalizacji definicją *rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.*

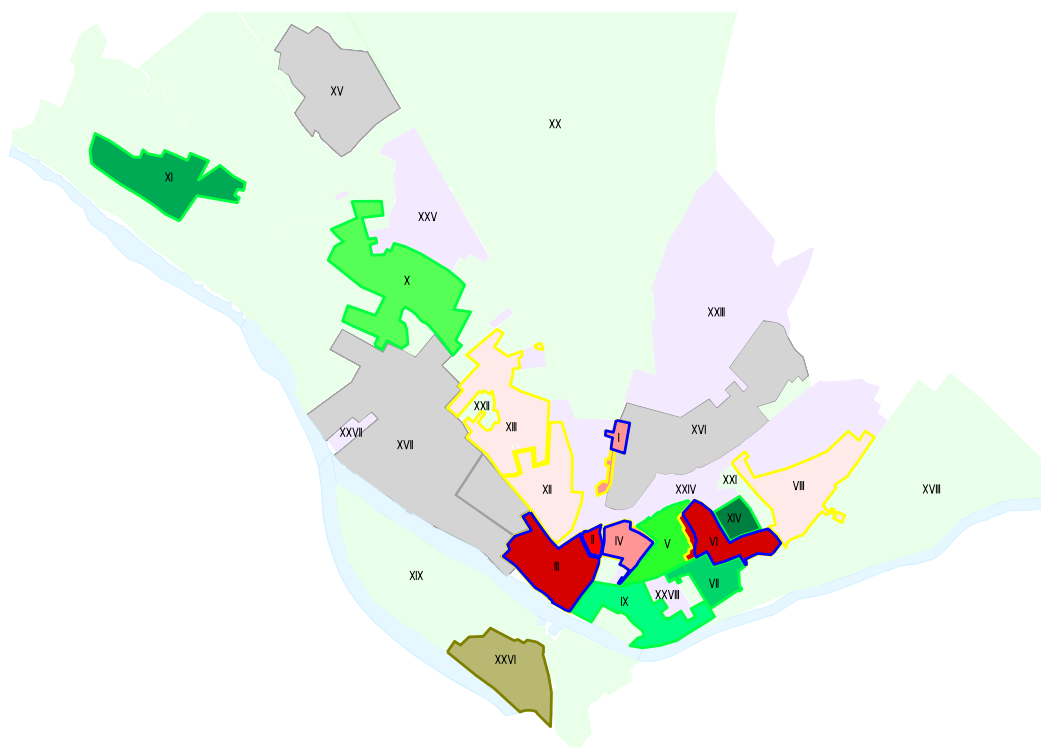
Te, ustawowe zapisy, a także fakt szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk, stały się podstawą do wskazania części obszaru zdegradowanego jako obszaru rewitalizacji. Dążąc do tego, by obszar rewitalizacji był skoncentrowany terytorialnie, a także wybierając tereny które, zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i biorąc pod uwagę informacje, gdzie miasto zamierza prowadzić rewitalizację – wskazano 5 podobszarów. Podobszary wskazane do rewitalizacji obejmują swym zasięgiem powierzchnię 98,18 ha, co stanowi 2,13 % powierzchni Miasta Kostrzyn nad Odrą oraz zamieszkuje na nim 5169 mieszkańców, stanowiąc tym samym 29% ogółu mieszkańców.

Lp.	Numer	liczba ludności w podstefach	Powierzchnia w ha	Udział procentowy ludności
1	I	798	4,66	1,12
2	II	667	4,05	0,97
3	III	1667	47,45	11,38
4	IV	1055	14,63	3,51
5	VI	982	27,39	6,57
	suma	5169	98,18	2,13

Tabela 53. Obszar do rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne.

Graficzne rozmieszczenie podobszarów do rewitalizacji (Ia, IVa, VIa) przedstawiono poniżej.

Rysunek 13. Rozmieszczenie obszarów do rewitalizacji.

We wskazanych obszarach odnotowano największe nagromadzenie problemów społecznych, co wskazuje na duży **potencjał** do realizacji projektów społecznych oraz objęcia wsparciem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W zabudowie wielorodzinnej przy ulicy Niepodległości, jak i na osiedlu Mieszka I i na ul. Dworcowej mieszka 21% ludności miasta. Na w/w obszarze mieszka najwięcej osób z problemami społecznymi, które należałoby objąć wsparciem w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji.

Spis Rysunków

Rysunek 1. Położenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.....	7
Rysunek 2. Ubóstwo.	15
Rysunek 3. Bezrobocie.	19
Rysunek 4. Zaniechania wychowawcze.	30
Rysunek 5. Problemy wychowawcze.	30
Rysunek 6. Alkoholizm.	35
Rysunek 7. Niepełnosprawność.....	38
Rysunek 8. Niepełnosprawność i osoby starsze.	42
Rysunek 9. Podział regionalny wg J. Kondrackiego rejonu Miasta Kostrzyn nad Odrą.....	53
Rysunek 10. Wyniki ankiety.....	72
Rysunek 11. Rozmieszczenie jednostek urbanistycznych.	83
Rysunek 12. Rozmieszczenie obszarów zdegradowanych.	108
Rysunek 13. Rozmieszczenie obszarów do rewitalizacji.	110

Spis Tabel

Tabela 1. Wybrane dane statystyczne Miasta Kostrzyn nad Odrą na tle powiatu gorzowskiego.	9
Tabela 2. Dane demograficzne Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014 (źródło – US w Zielonej Górze).	10
Tabela 3. Powody udzielania pomocy rodzinom w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	12
Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	13
Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe wypłacane przez Miasto Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014 (źródło – Referat Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miasta w Kostrzynie nad Odrą).	14
Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych w latach 2010 – 2014 (źródło – Powiatowy Urząd Pracy Filia Kostrzyn nad Odrą).	16
Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych wg poziomu wykształcenia w latach 2010 – 2014 (źródło - PUP Filia Kostrzyn nad Odrą).	17
Tabela 8. Liczba osób bezrobotnych wg struktury wiekowej (źródło – PUP Filia Kostrzyn nad Odrą).	17
Tabela 9. Informacja statystyczna – realizacja ustawy z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (źródło – UM Kostrzyn nad Odrą).	22
Tabela 10. Liczba osób korzystających z asystentury rodziny w latach 2012 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	22
Tabela 11. Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych w latach 2011 – 2014 zamieszkających na terenie powiatu gorzowskiego (źródło – PCPR w Gorzowie Wlkp.).	24
Tabela 12. Liczba świadczeń rodzinnych wypłaconych w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	25
Tabela 13. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych wypłaconych w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	27
Tabela 14. Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	28
Tabela 15. Zwrot należności przez dłużników alimentacyjnych z tyt. wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w mieście Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	29
Tabela 16. Liczba osób, którym udzielono pomocy związanej z uzależnieniem w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	31
Tabela 17. Działalność MKRPA w latach 2010 – 2014 (źródło – MKRPA w Kostrzynie nad Odrą). Klub Abstynenta „LIBRA”	33
Tabela 18. Liczba uczestników bezpośrednich programu realizowanego w latach 2010 – 2014 (źródło – Klub Abstynenta „LIBRA” w Kostrzynie nad Odrą).	34

Tabela 19. Liczba pacjentów korzystających z pomocy Poradni w latach 2012 – 2014 (źródło – Poradnia Leczenia Uzależnień „Nowy Dworek” w Kostrzynie nad Odrą).	34
Tabela 20. Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży uczęszczających do kostrzyńskich przedszkoli i szkół na przestrzeni lat 2010 – 2015 (źródło – kostrzyńskie placówki oświatowe).	36
Tabela 21. Realizacja procedury „Niebieska Karta” w latach 2011 – 2014 (źródło –Zespół Interdyscyplinarny w Kostrzynie nad Odrą).	44
Tabela 22. Wykroczenia w latach 2012 – 2014 (źródło – Komisariat Policji w Kostrzynie nad Odrą).	46
Tabela 23. Interwencje podejmowane przez Straż Miejską w latach 2012 – 2014 (źródło –Straż Miejska w Kostrzynie nad Odrą).	47
Tabela 24. Przestępstwa w latach 2012 – 2014 (źródło – Komisariat Policji w Kostrzynie nad Odrą).	47
Tabela 25. Bezdomność w latach 2010 - 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	49
Tabela 26. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2015.	50
Tabela 27. Podmioty – wskaźniki liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2015.	51
Tabela 28. Liczba podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD w 2015 roku.	52
Tabela 29. Roczna emisja substancji szkodliwych do atmosfery ze środków transportu na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.	57
Tabela 30. % udział zanieczyszczeń na drogach.	57
Tabela 31. Wyniki pomiaru hałasu komunikacyjnego na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w 2011 r.	58
Tabela 32. Wyniki pomiaru hałasu komunikacyjnego na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w 2011 r.	58
Tabela 33. Struktura użytkowania terenu miasta Kostrzyn nad Odrą (stan na 02.05.2016 r.).	60
Tabela 34. Wyposażenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w sieć gazową w latach 2010-2014.	65
Tabela 35. Energia elektryczna w gospodarstwach domowych Miasta Kostrzyn nad Odrą.	66
Tabela 36. Zasoby mieszkaniowe na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014.	67
Tabela 37. Powierzchnia użytkowa mieszkań na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014.	67
Tabela 38. % ogółu mieszkań wyposażonych w instalacje na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.	68
Tabela 39. Charakterystyka jednostek urbanistycznych.	82
Tabela 40. Charakterystyka wskaźników delimitacyjnych.	84
Tabela 41. Wskaźnik zjawisk społecznych.	86
Tabela 42. Wskaźnik przestępstw i zdarzeń kryminogennych.	87
Tabela 43. Wskaźnik liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.	89
Tabela 44. Wskaźnik osób bezrobotnych.	91
Tabela 45. Wskaźnik osób niepełnosprawnych w danej jednostce urbanistycznej.	92

Tabela 46. Podsumowanie zjawisk społecznych.....	94
Tabela 47. Liczba podmiotów gospodarczych aktywnych w podziale na ulice Miasta Kostrzyn nad Odrą.....	95
Tabela 48. Stan zanieczyszczenia tlenkiem węgla.	96
Tabela 49. Analiza stanu dróg.....	102
Tabela 50. Wartości wskaźników dla poszczególnych stref.	103
Tabela 51. Wartości wskaźników wystandaryzowanych.	106
Tabela 52. Zestawienie obszarów zdegradowanych.....	107
Tabela 53. Obszar do rewitalizacji.	109

Spis Wykresów

Wykres 1. Spadek bezrobocia w Mieście Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014.	17
Wykres 2. Charakterystyka osób bezrobotnych ze względu na płeć.	18
Wykres 3. Procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.	18
Wykres 4. Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	26
Wykres 5. Liczba dłużników alimentacyjnych w mieście Kostrzyn nad Odrą w latach 2010 – 2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	29
Wykres 6. Liczba osób korzystających z usług OPS (dowóz posiłków) i liczba osób przebywających w domu pomocy społecznej w latach 2010-2014 (źródło – OPS w Kostrzynie nad Odrą).	40
Wykres 7. Realizacja procedury „Niebieska Karta” w latach 2011 – 2014 (źródło –Zespół Interdyscyplinarny w Kostrzynie nad Odrą).	45